

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

31/9/63

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 1-వ తేది మంగళవారము } No. 25
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ ఏకాదశి } సంచిక ౨౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచేతలవేలు
యోగ్యతాపత్రములుపొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పుచు వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
రోట్ల బోగొట్టును. ఔకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపునుగగును తగ్గించును.
గురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దినచే మట పట్టుకు
వలన శరీరమందలి క్షుద్ధార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు గ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుకమైనది.

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నొప్పులకు సంచవివరించినది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

249, ఫేరోజ్, భోర్, బాంబాయి

మా త్రకో శ వ్యా థు లు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాక్ సల్యు ఉపయోగించిన చాలువ

అన్ని మందుల పాపులందు మితర దుకాణములందు విక్రయమునకు కొరకును

ప్రాప్త్యును కాకలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co., ADWAY, MADRAS.

174, BR

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాభిష, నర్మేశ్వర, దేవకీసందన, బంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర,
దాశరథి, రంగగౌరీ, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క
శతకమునను పేర్కొ మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల
చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు పీఠికయునుగలవు. ముచ్చటలు
గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైందు చేసిన సంపుటము నెల రు ౧ ౦ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల, తపాలుపెట్టె నెం212రు, చెన్నపురి.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది

ది జనరల్ అస్యూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మిరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యింతవరకు యెక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో	సంపత్తి	ర 1,80,00,000	క్రింత సంవత్సరముకంటె
వ్యయించిన రు 22-8-0	సంపత్తి	7,00,000	రెంటింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
	1927 సంవత్సరములో	88,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కనుకూలమైనదియే

ఇండియా, బర్మా స్థానం దంతటను ఏజెన్సీ స్థాన మాత్రమించిన దిదియే.

నరములకు వ్రాయుడు:

V Rama Rao. B. Com, Chief Agent for

& Vizag Dis, Tuni

గొప్పసత్పత్తి రిజర్వు కాబడినది మంచితరుణము.
అపింసావ్రతము గోవధబాపుటకు సభ్యతవహింపుడు

ఘనతవహించిన శ్రీగౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాకీర్తనారా! లోకకల్పాగారము రాజమండ్రి
లో స్థాపించియున్న శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ శరణాలయము
నందు సంఘసహాయమున దిక్కులేని బీద గోవుల భౌతికము అ
సంఖ్యాకముగా రక్షించి పోషించుటకును సాధ్యమైనంత త్వ
రలో గోవధబాపుటకును పురమృత్యున 2 లక్షల మందిపుగల
గొప్పతోటలు బిల్డింగులు క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ
పంథ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వు చేయించివారము. ఈ ఉద్యమము
యొక్క సంపూర్ణకార్యసాధనలకు జేకేటే సభ్యులు లక్ష
లాక్షద్రవ్యము ఆవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున
హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు తమ కత్తానూసార
ము సత్సత్కారమునకు 10 లేల మంది మహారాజ పోషకులు
మొదలు సహాధ్యులవరకు సభ్యతవహించి యున్నారు. ఈ
సంఘమున సభ్యత వహించెడి పుణ్యార్థులు కనీసము సాల 1కి
1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదాయచేసి సభ్యతవహింప
పూర్తింపు మన్నారము. చందా పంపించెడి దాతలు తమపం
థార్థమైన యద్రుహ్మతో రాజమండ్రికి శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ
సంఘముచేర పోవువారా ఇకన్యాయగాను మనియార్థరగా
ను సామ్యుపపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కోరిన
వారికి రూపుబుక్కు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ
గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి నెంకట
నరసింహుడు ప్ర. రాజమండ్రి. 4408

ప్రతాపకస్తూరి మాతలు

4 మిక్కిలి ఘాటును నువ్వనుగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా
సంపూర్ణ గాక అశీర్వాదు, వాయువు, జలము,
జ్వరము, దగ్గు, అబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ
గుణము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమంది
వ్యాధులను వారింతులయే గాక బలమును, శీర్ష
కత్తెని, ఆరోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము.

ప్రతి గృహముం దుండదగినది. 250 మాత్రల సీసా 0-4-0
12 సీసాలు 2-8-0. జి. పి. చార్లెస్ మిన్సిట్రెక్టా 0-5-0.
పి. కె. పి. అండు కో, అయ్యలచెర్లదనరాజం, పెరిచేపి, పెల్లూరుదొడ్డ.

శ్రీ బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు రచించిన
భూది ఆర్థికాధారము అను
గ్రంథసారము

2

రెండవభాగము

ఈవిషయము నివారించుటకు అనేక మార్గములు చూపవలసివచ్చినవి. గృహసర్వీశ్వలద్వారానే కొంతవరకునైనను ఆనతికాలములో నీ సమస్యను పరిష్కరింప వలసివచ్చినది. ఇట్లు చెప్పినవియు దెలిసికొన్నవారు ఒప్పుకొనక తప్పదు. పాశ్చాత్యదేశములలో సత్ర భారతములో కూడ పరిశ్రమల స్థాపించి తద్వారా భాగ్యవంతులు కావచ్చునని చెప్పుట సులభము. అట్లునట్లు దున్నాధ్యమును వాంఛనీయును గాదనియును చెప్ప సాహసించదలదు. భారతమును పారిశ్రామికదేశముగా మార్చుట యన నేమి? పారిశ్రామిక దేశములు యంత్రములపై గాఢావధానమున్నవి. అప్పుడే అధికౌత్సాహికము గలదు. విరోధ పారిశ్రామికమైనదనగా యంత్రములు నెల కొల్పినదన్నమాట యంత్రములనగా మూలధనము, అంటే లోగా వాడుకొన్నద్రవ్యము. ఈ యంత్రములకు అధికధనము కావలయును. విదేశముల పోటీకి నిలవదగినట్లు పరిశ్రమలు స్థాపించవలెనన్నచో మనదేశములో తగినంత మూలధనము లేదు. మూలధన ముడి యొకమారు దొరకెనా, స్వతహాగా అదియే పెరుగుచుండును. మొదట అది మామూలదాకా పనిచెట్లు కలుగుచుండును. ఇప్పుడు మనకు మూలధనము లేదు. చేరుచున్నది కష్టము. పాశ్చాత్య దేశములలో వర్తకసంఘములమధ్య కలయికనెల్ల ఒక్కొక్క పరిశ్రమ మితిమీరి బలోత్పన్నమగుచున్నది. వీరులు మరొక వీరులనున్నారో లేదో కాని, ఎంత కొనసన్నను ధనికులు మాత్రము మరొకరినెదురుకొన్నారన్నారు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రజలలో నూటిలో ఆయిదుగురు ఆరాష్ట్రములోని ధనములో నూటికి 66 భాగము లనధినియుచున్నారని, అచ్చటనే కార్మికులుగా నుండి జీవము (నూటికి 65 నుండి) అధనములో నూటికి 5 భాగములకు మాత్రము పోవుచున్నారని, అనగా 20 వ వంతు జనము మూడింట రెండువంతులు ధనమును మూడింట రెండువంతులు జనము, 20-వ వంతు ధనమును, కలిగియున్నారు. అనగా సూరూపాయిలు పంచ వలసినచో, ఒక్కొక్క ధనికుడు 18-0-0 లను ఒక్కొక్క కార్మికుడు 0-1-4 ను, తీసుకొనుచు, 156 గురు కార్మికులు ఆస్తిహక్కు ఒక్కధనికునికి సరిపోవు. ఇంగ్లండులో 1904 వ సం॥ వేసిన లెక్కప్రకారము 50 లక్షలజనము సగము ఆదాను, తక్కిన 50 కోట్ల ౦౦ లక్షలు జనము శేషించిన సగము ఆదాయమును పంచుకొనుచున్నారు. దర్జిలా అంకెలు మారినవేమోకాని, విరోధా, అమెరికా, లలో కొలదిమంది చేతులలో, ఆసంఖ్యాకద్రవ్యము పట్టుపడి యున్నది. అందుచేతనే పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమాగారములు సాధ్యమైనవి మన విషయము స్థాపించలేనంత పెద్దపరిశ్రమలు ఆక్కడ సాగుచున్నవి. అట్టి పరిశ్రమధిపతులు, బండారులు కలిసి, ఒక్కొక్క మాదిరి సరకును పర్యాధికారము, పరులకు తావు లేకుండ చేయుచున్నారు. వారితో పోటీలో నిల్చుటనట్టిద్రమ. ఒక్కొక్క యంత్రకాలంలోని ఉత్పత్తికి మితి యున్నదికాని, ఇట్టిమాటలకు మేరలేదు. కాన మూలధనాభావము భారతదేశపు మార్పుకు మొదటి పెద్ద అటంకము.

మనదేశములోనున్న మూలధనము ప్రోత్సాహపరచుటకాక, విదేశములధనము నాహ్వానించవలెనని కొందరుచురు. మనయొక్కయు, మనపోటీ దేశములయు, అనుభవములగురించినచో, విదేశములధనముద్వారా, స్వదేశీ పరిశ్రమభివృద్ధి కలుగునను ఆశ ఎవరికిని కలుగనేరదు. మన ఆర్థికదాస్యమును పెంచుటయేకాక, రాజకీయ దాస్యశృంఖలములను, మరింత బలపరుచుటయే, దాని ఫలిత మగును.

యంత్రస్థాపనలకు సరకుల ఉత్పత్తి పెరుగును. కాని పనివాండ్రసంఖ్య తరుగును. యంత్రాలముల పనినెల్ల పనివాండ్ర వైతిక, మానసికావస్థ ఎట్లు మారునన్న యంత్రమును విచారించు. యంత్రములనెల్ల కలుగు నిరుద్యోగమును తగ్గించుటకు శ్రాత్త శీవవోపాధులు కల్పించవలెను. విరోధా, అమెరికాకాలమును, భారతమునకున్న, ఇక్కడ లేదా కలదు.

మనదేశములో పెట్టిన మరలవల్ల వృత్తిపొయినవారికి ఇతర వృత్తులను మనము కల్పించ లేక పోరిమి. పూర్వము నూలుపడుతులలో కాలము గడుపుచు, దేశబట్టల మరలవల్లను విదేశీ

బట్టలవల్లను, తమపనిని కోల్పోయి, ఆకాలమున గూడ ఊరక యంటున్నారు. అట్లే పనిపోయిన శ్రేణిగాంధ్రును. ఇతరవృత్తి దొరుకుట లేదు. ఇతర చేతిపరిశ్రమలు పోగా, వారికిగూడ నిట్టి గతియే పట్టినది. అన్యదేశములలో కథనేరు. ఒక యంత్ర స్థాపనలకు పనిపోయిన జనము, వేరొకవృత్తిలో చేరుచున్నారని, ఆయాదేశములు తయారుచేయు సరకు నమ్మటకు ప్రత్యేకవనర్థు గలవు.

ఇంగ్లండులో పనిచేయు గంటలు తగినను ఒక్కొక్క వ్యక్తి చగటున తయారుచేయు సరకు పెరిగినది. బట్టల మరలలో 11 రెట్లు పెరిగినది. చెప్పల పరిశ్రమలో నిట్లే పెంపుకలదు. ఇనుపపరిశ్రమలో 2 రెట్లు వృద్ధియొన్నది. ఈ అంకెలు యంత్ర సహాయమున జరుగ గల అభివృద్ధిని ఋజువు చేయుచున్నది. ఇతర పారిశ్రామిక దేశములలో నిట్లే యుండవలెను. గత 60 సంవత్సరములలో కొన్ని కొన్ని నియంత్ర కాలములో జరిగిన పనికి, జరిపిన పనివాండ్రకు, పోల్చిచూచినచో నిరుద్యోగ మెట్లు అతిశయిల్లుచున్నది తెలియ గలదు. ఇంగ్లండులో 1851 మొదలు 1891 వరకు బట్టలు, జరిపరిశ్రమలలో పనివాండ్రసంఖ్య 6,27,000 నుండి 684,000 వరకు పెరిగెను. తయారైన సరకు, 69 లక్షలు హెక్టారులయొట్టు నుండి 149 లక్షల వరకు పెరిగెను. అనగా కూలీల సంఖ్య సరి సమానమైనను, పని రెండు రెట్లు మించినది. 1907-1925. ౦ సం॥ త్వరముల మధ్య అభివృద్ధి ఇంకను మెచ్చు. ఇతర పరిశ్రమలు ఇట్లే, ఇతర పారిశ్రామిక దేశములను ఇట్లే, వృద్ధిని కను పరుచును.

ఈనిరుద్యోగమును వారెట్లు నివారించిరి? నిరుద్యోగము శేషుండి మనమేల భారతమును పారిశ్రామిక దేశముచేయరాదు? ఇదియే ముఖ్యమైన ప్రశ్న. విరోధాలోని ఇతరదేశములవలెనే ఇంగ్లండు ఇతర వృత్తులను నెలకొల్పినది. నిల్వపరుచు అమ్మకమున శ్రేయస్సు చేసినది. కొంచెమందిని వలస రాజ్యములకు పంపినది. ఇట్లుచేసి నిరుద్యోగమును ఆప గలిగినది.

పారిశ్రామిక దేశములలో తయారగు సరకులలో ఎంత భాగమును ఆయాదేశములలో ఖర్చు అగుచున్నది ఎంతభాగమును ఎగుమతి చేయుచున్నారని ఇంగ్లండులోని బట్టల వ్యాపారమును చూడుడు. లాంకమైత 1924 లో తయారుచేసిన దానిలో ఇంగ్లండులో నూటికి 14.8 ఖర్చుచేసి 85.7 ఇతర దేశములకు ఎగుమతి చేసెను. 1907 లో ఎగుమతులు 8809 గా నుండెను.

“నిరుద్యోగము పెరుగక తప్పదు” యను పేరట 1924 లో ఆర్థిక విద్వాంసులు వ్రాసిన గ్రంథములో “ఇంగ్లండున శేషము భయము లేదనియు, రషియా, చైనా, ఇండియా, అసియాలోని బహుజనము ఘోరము 100 కోట్లు, విరోధా, అమెరికాలోని 44 కోట్లు తయారు చేయుచున్నవలెను వాడుచుండెదరు. అట్లు వాడునంతకాలము ఘోరాలేదనియు, స్పష్టపరచిరి. విరోధా యుద్ధానంతరము ఇంగ్లండులోని ఎగుమతి వర్తకము పెరిగినదట.

ఇతరదేశముల యంకెలు ఇప్పుడు లేవు. 19 వ శతాబ్దములోని యూరప్పారిశ్రామికభివృద్ధిని ఒకవాక్యములో నిమిషమెచ్చును. “ఉష్ణ, కింది దుష్ట దేశములలోని ధనాకర్షణ మల్లను, దక్షిణ భూభాగములో ముడివస్తువులు పండించు బాగులు పెరుగుచుండుటచేతను ప్రతి పదేర్దలో ఏశ్రాత్త పరిశ్రమలు పుట్టుచున్నవో, అవి సముద్రాంతర దేశములకు జరుగు వ్యాపార ప్రవాహము అగినచో, ఒక్క ఏడాదియైనను నిలవజాలవు. ప్రపంచమంతయు వోక్కు పంతఅయినది. ప్రపంచధరణి వస్తువేలేదు.” అని క్లాప్రూం గారు వ్రాసిన 1815-1914 ల మధ్య జరిగిన (భాష్య జర్మనీలోని ఆర్థికభివృద్ధియును గ్రంథములో నున్నది. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల ఆర్థిక చరిత్రలో ఇ. యన్. హోగార్డు గారు వ్రాసిన గ్రంథములోని అంశములను చూడుడు.

“గత 20 సంవత్సరములలో మన దేశమునండి ఎగుమతి యగు సరకులు పెరుగుచున్నవి. 1860 లో మొత్తములో 15 శతాంశముల సరకులను చేసితిమి 1880 లో 21 శతాంశములు 1900 లో 25 శతాంశములును, 1911 లో 45 శతాంశములు అనగా మనము తయారు చేయుదానిలో సగముఎగుమతి చేయుచున్నాము. మన జనాభా పెరిగిన కొలది, ముడిపదార్థములు తక్కువగా మిగులును, వారి ఎగుమతులు తరుగును. పరిశ్రమల భివృద్ధితో, ముడివస్తువుల నిక్కడనే మార్చి, తయారగు సరకును పంపుచుము. ఈసరకులు కొనుటకు శ్రాత్తదేశములు కావలెను. దక్షిణ, మధ్య, అమెరికాదేశములలోను, ప్రాచ్య దేశములలోను, మనక్రిందనుండి రాజ్యభాగములలోను, యాతయారైన సరకు నమ్మువలెను.

(సశేషము)

గొల్లపూడి శ్రీతారామశాస్త్రి,
రెవెన్యూ వైశాఖ పద్ద శనివారము

చెన్న పరి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మేసెల 1-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

విద్యామూలములు

మనుమ తనాలిని	,, 42 కలం	12 12 0	14 8
నెల్లూరిని	,, దిబ్బ	14 4 0	15 0
శీలి	,, దిబ్బ	15 0 0	17 0
రాసులు	,, 164 బస్తా 1-1	11 0 0	17 0
మవ్వలు	,,	20 0 0	22 0

2. ధాన్యములవస్తువులు

కందులు అన్న 1-1 క 205	,,	15 0 0	16 0 0
సెనగలు	,, దిబ్బ	11 12 0	18 12 0
చెనలు	,, దిబ్బ	14 0 0	16 8 0
బినుములు	,, దిబ్బ	14 0 0	17 0 0
జీరము	,, 198	11 0 0	11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

మవ్వలనూనె కా 1-1	,,	150 0 0	155 0 0
సెయ్యి కా 1-1	,,	14 0 0	21 0 0
మినుకొననూనె కా 1-1	,,	50 0 0	52 0 0
చేతికోట్టిన	,,	48 0 0	46 0 0
తయారగునూనె కా 1-1 క 118-0	,,	110 0 0	110 0 0
అమడము కా 1-1	,,	102 0 0	104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చామకము కా 1-1	,,	88 0 0	90 0
పొరకము కా 1-1	,,	60 0 0	70 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) కా 1-1	,,	91 0 0	98 0 0
దనికాయలు	,, కా 1-1	91 0 0	98 0 0
గుంటూరుపొయ్యి నీలిమినుకొనలు కా 1-1	,,	40,48	
కాశీ నీలిమినుకొనలు	,,	50,50	
తెల్లము కా 1-1	,,	28 0 0	50 0 0
అన్నాచక్కర బస్తా 1-1	,,	30 4 0	30 8
వింతకందు కా 1-1	,,	28 0 0	60 0

5. ఇనుము

కట్టకల కా 1-1	,,	29 0 0	31 0 0
చదరం	,,	28 0 0	29 0
కత్తికల	,,	28 0 0	29 0

6. నూలు

సం 29 కెన్సి సింహం యాద	,,	7 5
సం 6 ,, కట్టకల	,,	4 9
సం 24 ,, లా	,,	6 0 6
సం 20 కెన్సి	,,	6 18 0
సం 40 బాన్సురు 10 పా	,,	10 9 0
సం 44 సాం	,,	5 6 0
సం 40 రాడి	,,	9 4 0
సం 4 కెన్సి మసి	,,	4 6 0

7. దూది

కోనానట్టు కాయ 1-1	,,	879 0 0
-------------------	----	---------

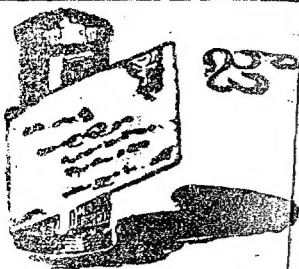
8. లోహములు

సం 100 కుం 1-1	60 14 0	61 4 0
బానారు కుం 1-1	21 0 0	21 2 0
సరము 1-1		18 8 9
ఇత్తడి కా 1-1	284 0 0	286 0 0
కా 1 కా 1-1	284 0 0	288 0 0

రింగులు

అతిశయ స్వల్పములందు అతివరంక సింహం

పిపా 1-1 గింజి 20 8	,,	6 0 0
,, నిలివ 1 కలి	,,	1 12 0
,, 14 కలులు	,,	1 11 6
,, 20 కలులు	,,	1 11 0
,, 56 కలులు	,,	1 10 6
,, ఎరు	,,	1 6 0
,, ముక్కలతో అనగా (బిల్లి-కెన్సి)	,,	3 8 0
కెన్సి 8 8	,,	1 0 0
కెన్సి 4 8	,,	1 0 0

జాబులు

శ్రీ శ్రీ వై. యస్. హనుమంతరావుగారు

అనంతపురమునందలి ఉపాధ్యాయసంఘము 24-4-28 తేదీన పత్రికముగా నోకసభను దావాపు 5 నెలలపాటి క్షయపోగొడితులై 21-4-28 న తేదీన స్వర్ణమైన శ్రీయశ వై. యస్. హనుమంతరావుగారి ఘనతపగూర్చి మాచ్యుటించుటకై జరుపబడెను. ఓ రాంగ్లమునను, తెలుగునను కవిత్వము జెప్పగలిగి కొన్ని చాటకములను, నవలలను, రచించినారు. కీలకశాస్త్రమున అసమానప్రతిభాకాలి. అనంతపురమునందును బెంగళూరునందును మద్రాస్ క్రెస్టియన్ కాలేజీలోను చదివి విద్య సంతపించినారు. ఉపాధ్యాయపదవియే శ్రేష్ఠమని యెంచి, మొదలు కొన్ని సంవత్సరములు నెల్లూరు మొదలగు మండలములయందు, డిప్టి ఇన్ స్పెక్టరుగా పనిచేసి మరల అనంతపురమున 3 సంవత్సరములు ఉన్నతపాఠశాలలోను 3 సంవత్సరములు గవర్నమెంట్ ప్రెసిడెంట్ స్కూలులోను ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పనిచేసి తీర్గడించిరి. వీరు దైవి భక్తులు. వీరి ఆత్మీయాంధిని కొడుకు పై సంఘమువారు వీరభావ కార్యమై స్కూలునందు పెద్ద భోటో నుంచునట్లు తీర్మానించి సభ చాలించిరి.

కార్యదర్శి.

నకలార్ధ కవినమ్మేశనము

భీమవిట్టణమున మే 15-వ తేదీన జరుగును నకలార్ధ కవినమ్మేశన మొకటి జరిగించు నకర్తయు కలదని దేశమున పలువురు తలచుచున్నారు. కాని నేటివఱకు నట్టి సదవకాశము మనకు లభించియుండలేదు. ఈ సంవత్సరము శ్రీమదార్ధ భారతీయ సాహిత్య విభాగము పక్షమున నీ సమ్మేశనము జరిగించుటకు నిశ్చయింపబడినది. మే 15-వ తేదీ సభ్యాప్నా మీ సమ్మేశనము భీమవిట్టణము (విశాఖపట్టణ మండలము)న జరుగును. సాంఘసంఘ మొందు సావించి భావికార్యక్రమము సేర్పరచుట కవులగ్రంథములనుండి (అనుదిత) భాగములను చదువుట కావ్యభాషాపరిజ్ఞానముగూర్చి ప్రసంగము ను కవితాదీక్షులగూర్చి వ్యాఖ్యలు మొదలగునవి యందు జరుగును. చదువబడినవానిలో నెవరిది మేలై నకవిత్వ మని సభ్యులు యింతకు వారికి ఆంధ్ర భారతీయ పక్షమున "కవిధానము" అడపట్ట మొనగబడును.

అనేకములగు పండిత సమావేశములు జరిగినవి కాని ఇదివరకు నిట్టి కవినమ్మేశనము లాంధ్రదేశమున జరిగియుండలేదు. నకలార్ధ కవినమ్మేశనమున కిదియే మొదటిసారి. కాలవ్యవధి స్వల్పముగలచే ప్రత్యేకాహ్వానము లంపకపోయినందులకు మన్నించి ఆంధ్రకవులైన నీవమావేశమునకు తప్పక చేయ ప్రార్థితులు. సభ కరుణించు వారికి పట్టణమున శ్రీ శ్రీ విజయ నగరము మహారాజా సాహెబువారు (భారతీయ ద్వారా) ఆతిథ్యము నెరవేరుదు. ఎమ్ ఎస్. ఎమ్. రైల్వేనుండి విచ్చేయు వారు విశాఖపట్టణమునదిగన ఇటునుండి మోటారుబస్సులకలవు. బి. ఎస్. రైల్వేనుండి వచ్చువారు విజయనగరమున దిగుట మంచిది. అటునుండి బస్సులకలవు. అట్లు దయచేయువారు ముందుగా తెలియజేయ ప్రార్థన. అధ్యక్షులసామము లనతికాలమున ప్రకటించబడును. ఈ సమ్మేశనమును గూర్చి ఆంధ్ర కవి పుంగవులు తమకుగల యభిప్రాయములను మాసలను దెలుప ప్రార్థితులు.

పురిపండా అప్పలస్వామి

విశాఖపట్టణము. నకలార్ధ కవినమ్మేశన కార్యదర్శి.

విభవ, శుక్ల, ప్రమాదూత, ప్రజోత్పత్తి

అన్న రాబోవు

౪ సంవత్సరముల పంచాంగము

దశసహితములు పుస్తకరూపమున ప్రకటింపబడినది దీనియందు పంచాంగములకు అత్యవశ్యకములగు విషయములు మాత్రమే నాక ఆశ్రయించివచ్చును దశాక్షు క్తి వివరము, నూర్వోదయాస్తమయ ఘటికా వివరములు మున్నగు అనేక విషయములుగలవు. కొలది ప్రతులే నిల్వగలవు. వెల 0-12-0.

క. మార్కంజేయశర్మ.

ఎడిటరు స్వధర్మ ప్రకాశిని 82 పూనమల్లి హైకోర్టు, బృందావనం, కీలుపాకుపాడు, మదరాసు. 4726

శ్రీధ్రమరాంబా మల్లేశ్వరాంధ్ర గ్రంథాలయము బెజవాడ

ఈపట్టణములోనున్న శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరి అన్నపత్రం కమిటీవారు లోగడ యీ గ్రంథాలయమునకు చతుర్వేదములు అష్టాదశపురాణములు భారతభాగవతాది యితీహాసములు రు 1000 ల విలువగలవి తెప్పించి యిచ్చుటయేగాక 24-11-27 తేదీన నెలకు రు 25 లు కాశ్యోతముగా యీ గ్రంథాలయభర్తల నిమిత్త మిచ్చుటకు మంజూరు చేయించి పోషించుచున్నందులకు వందనశేకంబు లర్పించుచున్నారము.

ఇటీవల యీ గ్రంథాలయ భవనమునకు వర్తక సంఘమువారి పాకర్యాధ్యక్షులు గవర్నమెంటువారు పెరిపోనుగూడ పెట్టించి యున్నారు. ఇందు ప్రతి అమావాస్యకు సత్తురుపులచే వివిధ విషయములనుగురించి ఉపన్యాసములు జరుపుచుండుటయేగాక నిత్యము సాయంత్రము గం 5 ల కుచితహిందీ పాఠశాలజరుగుచున్నది. ఈ గ్రంథాలయము తరపున హిందీ విద్యార్థులు యీసంవత్సరము యిద్దరు పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులయిరి.

ప్రస్తుతము గ్రంథాలయము ఘూరు 1500 పద్దంధములలోను ఘూరు 100 మంది సభ్యులతోను విరాజిల్లుచున్నది గాన విద్యార్థిమాను లెల్లరు తనవిధమున సహాయమాచేసి యాద్యమహనకు తోడ్పడప్రార్థితులు.

కార్యదర్శి.

శ్రీ శ్రీ శ్రీమల్లెన ఊటూరు కోటిలింగశ్రేష్ఠిగారు, వేటపాలెము

వీరు శ్రీ శ్రీ శ్రీమల్లెన ఊటూరు వెంకటస్వామిశ్రేష్ఠిగారికి తృతీయపుత్రులు. వీరు యీనాళ్ళా క్షుద్ర 6 లు బుధవారము 25-4-28 తేదీ పగలు 12-45 నిమిషములకు ఆకాలమరణము నొందెని తెలియజేయుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. తండ్రిగారి యనంతరము వీరు వ్యవహారములో ప్రవేశించి ముంబు గౌరవమర్యాదల నిజమనీంపజేరి. అధికారాలలోను, అసభికారులలోను శేరుప్రతిష్ఠలను గడించిరి. విశేషకాలము లాలాకాబోర్డునందును, జిల్లా బోర్డు నందును సభ్యత్వమును వహించి ప్రజాభివృద్ధిములకు నెలకేర్పి తదుపరి సానికలెంచికొద్దు లో గౌరవమేజిప్రీటుగా తొలకడనడిచుండి న్యాయమును పాలించిరి. సానిక హిందూమిడిట్ స్కూలుల కమిటీ కనేక సంవత్సరములు ప్రెసిడెంటుగా నుండి స్కూలుల అభివృద్ధికి నిరంతరము కృషియొనర్చిరి. గ్రామ వైశ్యసంఘమున కధ్యక్షులుగానుండి స్వతంత్రస్వత్వమున కనేకవిధముల ప్రయత్నించిరి. వీరు మిశుల ముగగుసంపత్తిగలవారు. ధనసంపన్నులు, విద్యావంతులు, పూజనీయులు, ఉదారభావసంపత్తిగలవారు, ప్రజల యొక్క గౌరవాదరముల చూపగొనినవారు, శాంతిసభాపులు, వీరికి నలువురు కొమరీతలుమాత్రముగలరు. శ్రీశ్రేష్ఠిగారి ఆత్మకు పరమేశ్వరుడు నిరంతరము శాంతిని ప్రసాదించుగాక.

అడుసుమల్లి శ్రీనివాసరావు

తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణాజిల్లాల తెట్టిబలిజనసంఘము, జాతీయసోదరులకు ప్రకటన

భక్తుభారమును, ఆంతకు పైకానులను చదువబోవు వీర విద్యార్థులును, ఎలిమెంటరీస్కూళ్ళు మేనేజర్లును, భాండాగారముల ఉపసంఘముల కార్యదర్శులును, 1928-29 సం॥రమునకు సంఘసహాయమును కోరదలచినయెడల సంఘమునల్ల సప్లయకాబడు దరఖాస్తుపూర్వములపై తమదరఖాస్తులను, అప్లమవార్తక సభయందును శామప్రవేశబెట్టబోవు తీర్మానములను జండాలో చేర్చుటకు యీసంవత్సరము మేయునెలాఖరులోగా చేరులాగున పంపుటకు కోరబడుచున్నాడు. 1 ధనసహాయమునుకోరు విద్యార్థులు సంఘమువలన సప్లయకాబడు విద్యార్థిదరఖాస్తుపూర్వములపై తమదరఖాస్తులను పూర్తిచేయించి ప్రతిసంవత్సరము మేయునెలాఖరులోగా శ్రీకటరి కందులాగున పంపుకొనుండవలయును.

2. ఈసంఘమువారి బాలకమున, బాలికలము విద్యార్థి నృద్ధినిమిత్త మెలిమెంటరీపాఠశాలలను, రాతిపాఠశాలలను స్థాపించి అచ్చటగల తెట్టిబలిజాలు పోషించుటకు శక్తిలేకయున్న పురుషుని, బోర్డువారుగాని తమపాలనలోనికి తీసికొనకయున్న పురుషుని సంఘముయొక్క సహాయము కావలసినయెడల సదరు స్కూళ్ళు మేనేజర్లు సంఘమువలన సప్లయకాబడు దరఖాస్తుపూర్వములపై తమ దరఖాస్తులను పూర్తిచేయించి ప్రతిసంవత్సరము మేయునెలాఖరులోగా శ్రీకటరి కందులాగున పంపుకొనుండవలయును.

3. విద్యార్థులయొక్కయు, ఎలిమెంటరీస్కూళ్ళు మేనేజర్లయొక్కయు దరఖాస్తులు మేయునెలాఖరులోగా అందనియెడల మంజూరు చేయబడవు.

[దరఖాస్తుపూర్వములు వలయువారు కార్యదర్శికి వ్రాసిన బడయగలరు]

గుబ్బల రామన్న, గౌరవకార్యదర్శి.

ఉపాధ్యాయపండితులకు విజ్ఞప్తి

మనపరిషత్తు చేయవలసినకృత్యము లనేకము లున్నవి. పండితులందఱును ఐకమత్యముతో బనిచేసిన యెడల నుద్విగ్నకార్యములు నెఱవేర్చబడును. పండితులు ధనికులు కారని తలచి యే సాలు 1 కి ఒకరూపాయి చందా యేర్పఱచితిమి. ఇప్పటికి మూడు 160 మందిసభ్యులైవారు. ఇంకను కావలసినవారు మూడు 3 వందల మంది యుండురు. ఈసంవత్సరము పండితులు వ్రాసిన వ్యాసములతో పరిపత్నవిక ప్రకటింపఁ బూనినాము. మిక్కిలి కనీసపు చందా 1 రూపాయి, కావున, సభ్యులందఱును వెంటనే 1928 సం॥ చందా పంపుదురుగాక యనియు, ఇంతకుమున్ను సభ్యులు కానిపండితసోదరుల నీవరిమత్తువందు సభ్యులనుగాక జేర్చెదరుగాకయనియు, కోరుచున్నాము. పండితుల సిలిగతుల యభివృద్ధికిని పాఠశాల కలకాలలలోని సంస్కృతాంధ్రాది భాషలయభివృద్ధికిని ముఖ్యావశ్యకమయిన యీపరిషత్తునెడ నుపాధ్యాయపండితులందఱును ఏకగ్రీవముగా బనిచేసినచో విశేషలాభము కలుగును. సాలుకు ఒకరూపాయి యిచ్చుటకు వెనుదీయక, పండితసోదరులీ పండితపరిషత్తును సార్వక పటిచెదరుగాక. ఏలైన తీర్మానములు పంపదలచినవారు వెంటనే పంపవలెను.

మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి

వేమూరి రామగోవిందశాస్త్రి

విద్యాజ్ఞ దేవరకొండ రామజోగిశాస్త్రి

ప్రయాగ వెంకటరామశాస్త్రి

కావ్యకంఠ గొర్రి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

చందాబు, వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

ఉపాధ్యాయపండిత పరిషత్ కార్యదర్శి, రాజమహేంద్రవరము. అని పంపవలయును.

విశాఖపట్నంజిల్లా కాలగ్రెసు సంఘము

28-4-28 తేదీ సభలో నెన్నకొనబడిన నూతన కార్యనిర్వాహకవర్గము:—

అధ్యక్షులు:—శ్రీయత ఎం. రామచంద్ర శాస్త్రి గారు.

కార్యదర్శి:—శ్రీయత టి. విశ్వనాథంగారు.

కోశాధ్యక్షులు:—శ్రీయత బి. జె. గుప్తగారు.

సభ్యులు:—శ్రీయత పి. ఎల్. నరసింహారాజు, పి. సి. వెంకటాచార్య, పి. నుబ్బారావు పంతులు, జి. గుండరం పంతులు, టి. వాణుదేవరావు, పి. అప్పలస్వామి, జి. పేరరాజు, ఎస్. ఎస్. శేకవరావు, ఎం. గోపాలాచార్యు, డి. రామస్వామిగార్లు.

పైసభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములు:—

1. నెట్టెబగులోగా లాలాకాసంఘములు, గ్రామ సంఘములు యేర్పడవలెను. 2. నైమును బసాస్కూలమునకు యేర్పాటు జరుగవలెను. 3. సాధ్యమగునంత త్వరలో జిల్లా మహాసభను, భిక్షుప్రదర్శనమును జరుపవలెను. 4. ప్రచార, ప్రబోధ కార్యములకు స్వరాజ్య గ్రంథములు ప్రచురించవలెను. పట్టణ కాలగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గ ముగూడ నూతనముగా ఎన్నుకొబడెను.

శ్రీయతలు ఎం. రామచంద్రశాస్త్రి (అధ్యక్షులు) ఎస్. ఎస్. శేకవరావు (కార్యదర్శి), బి. ఎం. గుప్త (కోశాధ్యక్షులు), టి. విశ్వనాథం, డి. రామస్వామి, ఎస్. వెంకటస్వామి, ఎం. కోదండరామస్వామి, కె. సూర్యనారాయణ గుప్తగార్లు.

ఉచిత హిందీ పాఠశాల (కాకినాడ)

డి 27 నవంబరు 27 సంవత్సరం తేదీన శ్రీ మైండా రామ కృష్ణయ్య సోదర జమీందారువారు యాయాచా నోక యుచిత హిందీ పాఠశాలను స్థాపించియున్నారు. ఈపాఠశాలనుండి డి 11 వ మార్చి 28 వ తేదీన జరిగిన మద్రాసుహిందీ కార్యాలయమువారి పాఠశాల పరీక్షలో 3 గురు పరీక్ష నిచ్చి ప్రథమశ్రేణిలో 6 గురు ద్వితీయ శ్రేణిలలో నొక్కొకరును, అనగా పరీక్ష కేగిన 3 గురును ఉత్తీర్ణులైరి. కాలవ్యవధి 3 మాసములేయున్నందున మార్చి నెలలో గవర్నమెంటువారి పరీక్షలు జరుగఁలనియుండినందునను నెక్కువ విద్యార్థులు పరీక్షలో హాజరు కాజాలకపోయిరి.

ఈ పాఠశాల మే 1 తేదీ లగాయతు జూన్ 30 తేదీ వరకు వేసవి నెలవుల సందర్భమున కట్టివేయబడుచున్నది. మరల జూలై 1 నుండి ప్రారంభము కాగలదు.

అపుడు మద్రాసువారి పరీక్ష ననుసరించి తరగతి వారిగా విద్యార్థులకు ఉచితముగా హిందీ గరపఁబడును.

కాన హిందీ భాషాభిమాను లెల్లరు వచ్చి హిందీ భాషాధ్యయనము చేయుదురుగాక.

కే. ఎం. కృష్ణమాచారి, హిందీ ప్రచారక.

అవసర ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలోపాధ్యాయ మహాసభ

మే 5 తేది శనివారము ఉదయం 7 గం॥ నుండి గుంటూరు టౌన్ హైస్కూలు భవనములో శ్రీయుత గాడినర్ల హరిసర్వోత్తమరావు యం. ఎ యం. యల్. సి. గారి యాజమాన్యమున జరుగును. ప్రాథమిక పాఠశాలోపాధ్యాయులందరు విచ్చేయవలయు.

ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు

9-మే-1928-నెల బుధవారము శ్రీవిజయనగర మహారాజానా హోమిక్ హాల్లము హాలులో మల్లారాశ్రీ భూపతిరాజు వెంకటరతి రాజు డి. ఏ. బి. యల్. గారి యధ్యక్షతల్లిండు ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు తీర్మానము వార్షిక తీర్మానము జరుగును.

10-మే-28 గురువారము ఆస్థలమున శ్రీ హస్తాశ్రీ మహామహాపాధ్యాయ తాతా నుబ్బరాయశాస్త్రిగారి యధ్యక్షతల్లిండు ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు తీర్మానము వార్షిక తీర్మానము జరుగును.

ఇతర గ్రామములకుండు సైనికులకు విచ్చేయువారికి హోమిక్ హాల్లములో నీ భోజనములు సమకూర్చబడును. కావున నట్టివారు ముందుగా, శోమణి పప్పు పేయ్యిశాస్త్రిగారి పేర విజయనగరము బాబు వ్రాసుదురకాక.

ఇరొండు పప్పు పేరయ్యశాస్త్రి కావ్యకంఠ గౌరీ సూర్యనారాయణశాస్త్రి ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శులు.

విద్యార్థి వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి పండిత బాలదారి నారాయణదేవు పరివర్తకార్యదర్శులు.

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు (రాజమండ్రి)

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు యొక్క వార్షిక తీర్మానము, 26 వ తేది సాయంకాలము 4 గంటలకు మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు భవనముందు మ. రా. రా. శ్రీ ఓంగంటి నుబ్బారావువంతులగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగినది. ఆనంతరం యల్. ఏ. ఎల్. డి. గారు, (హెడ్ మేష్టర్) మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు పూర్వవృత్తాంతమును గూర్చి చెప్పిరి. 40 ఏండ్లక్రిందట లోయర్ సెకండరీ స్కూలుగాయన్నది యిప్పటి మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు అని రంగయ్యగారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము లోయర్ సెకండరీ స్కూలు మార్చెట్టుకు దగ్గరగావున్న టౌన్ హాలుకు ఎదురుగావున్నది. బహుశకు సమీపముననుటచే బహుశకలవల్ల కిల్లలకు క్లాసులకు చాల అలంకరముగా నున్నదనియు శ్రీరంగయ్యగారు చెప్పిరి. హైస్కూలు, యీ లోయర్ స్కూలునకు క్లబ్ హౌసుకంటెను హెచ్చుదూరములో నున్నది. ఈ రెండు స్కూలులకు యంత దూరములోనుండుటచే ఉపాధ్యాయులకేగాక బాలకులూడచాల కష్టముగాయన్నది. ప్రస్తుతము యీ రెండు స్కూలులకును ఒక భవనముల యందున్నది. వానియందు తన ఆలస్థులునులేవు. ఈ కారణమున విద్యార్థులు ఆకుకూనబడు పిలువబడుచున్నది. ఈ చిక్కులను త్వరలో తప్పించి ఈ రెండు స్కూలులను ఒక్కచోటపెట్టి యీ స్కూలునకు ఒక పెద్దభవనమును గట్టించిన స్కూలునకు అపరిమిత సహాయము చేసినవారగుదురని మ్యూనిసిపల్ సంఘము వారిని శ్రీరంగయ్యగారు వేడుకొనిరి. హైస్కూలునకు పేరునుమాత్రము ఒక్క చిన్న లైబ్రరీకలదు. తగినంత శిక్షణముగా దానిని వృద్ధిచేయుమనియుగూడ హెడ్ మాస్టరుగారు మ్యూనిసిపల్ వారిని కోరిరి.

మల్లారాశ్రీ రాజబంకి నుబ్బారావుగారు M. A. "The importance of Excursions" ను గూర్చి చాల నేర్పుగా వుపన్యసించిరి.

విద్యార్థులకు పోటీపరీక్షలు పెట్టి యందు తీర్ణులైన వారికిని, ఆలస్థులకును, నాలుకపాత్రయందును, తమ నేర్పును జూపినవారికిని, స్కూలువారు, రు 200/- విలువగల బింత బహుమతుల నొసగిరి. బాలురు "ప్రతాపరుద్రయము" నందొక సీనును, శ్రీరవీంద్రనాథ బాగుడుగారు అంగ యన రచించిన "చిత్ర" ను కడునేర్పుగా ప్రదర్శించిరి. "చిత్ర" యందు "అర్జున" పాత్రను ధరించిన బాలుడు సభికుల మెప్పుబడనెక.

అధ్యక్షులకు వందనములతోడను బాతీయ గీతముతోడను పథ రాత్రి 8 గం॥ ముగిసెను.

మద్దూరి హనుమంతరావు.

వివాహవయోనిర్ణయశాసన నిరసన సభ - బందరు

సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభ యందు శ్రీయుత పాఠశాలోపాధ్యాయులగు ప్రవేశ పెట్టి 'వివాహవయోనిర్ణయశాసనము' నెడల బందరు పాఠశాల యసమ్మతిని తెలుపుటకై డి 26-4-28 సాయంకాలము 6 గంటలకు భిక్షుజ్ఞుల మేటి శ్రీనాగేశ్వర స్వామివారి యాలయమున బ్రతి విద్యార్థి శిష్ట సరసింహాస్త్రిగారి యాధిపత్యమున నొక బహిరంగ సభ జరిగినది. అనేకవర్తకులనూ (స్త్రీలు, పురుషులు వందలకొలదిగా) సభకు వయచేసిరి. ఆంధ్ర శాస్త్రయవాదులు, వైద్యులు, ఉపాధ్యాయులు, వర్తకులు, రాజకీయోన్ముఖులు, విద్యార్థుల లోనుండి. దాదాపు మూడు గంటలపేపు సావధానముగా జర్ప జరిగినది. తత్ఫలితం కరణించి రెజువాడ పాస్త్రపులు, శ్రుతిధర్మజీవనీ పత్రికాధిపతులు బ్రతి శివపురపు వీరబ్రహ్మపాత్రయశాసన శాసనము శ్రుతిస్మృతులకును నిర్ణా శాసనాధర్మములకును విరుద్ధమని యీశ్వరశాస్త్రప్రమాణము లగడించుచునుపవననీచి యొక తీర్మానము నుపహించి విశ్వేశ్వరాయపుర పాస్త్రపులు బ్రతి డిండియాల పేరావధానులు ఘనాపాతీగారు పాత యాజగారి యాప శాస్త్రము నేదసమ్మతమని బలపరిచిరి. బ్రతి పాతీగారు ము. బి. యే. గారు, మ. పా. శ్రీ ఉదయగిరి గోపాలరెడ్డి ము. బి. యే. గారు యొక్కయుక్తముగ నెద్దానిని బోషించిరి. మ-గ-శ్రీ డాక్టరు కిరుచేటి శేషరావుగారు సర్వజనసమ్మతి వడయచునట్లుండవలెనని కొన్ని సవరణలుపహించిరి. కొంత చర్చజరిగినదిగాను తుద కీ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

తీర్మానము

- 1. హిందూ వివాహము మతసంబంధమైన విషయము కనుక, మతవిషయక సంస్కరణలు మతాచార్యులను, సాంఘికములను నిర్ణయించుకొనవలెననియు ఇట్టి విషయములలో శాసనాధికారులైన గవర్నరు మెంటువారుకాని యెట్టి సంబంధమున్న కలగజేసికొనరాదనియు, 2 ఇట్లు ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలగజేసికొనుటలోగడగవర్నరు మెంటువారు చేసినవ్యాధిములకు వ్యతిరేకమనియు 3. ఇట్టి మతవిషయములలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలగజేసికొనిన యెడల రేకేలాంటికి లింగకరమనిన్ని, యీ సభవారు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు.

హరినాగభూషణము బి.యే.

మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు వాయల్ పాడు తాలూకా

ఈతాలూకాబోర్డువారి ఎన్నికల యీనెల 21వ తేది శనివారం జరిగినది. మదనపల్లి తాలూకాలో తప్ప వాయల్ పాడు, పుంగనూరు తాలూకాలో తీవ్రమయిన పోటీజరిగెను. వాయల్ పాడు తాలూకాలో పితేరు ఫిర్యాకు తప్ప తక్కిన ఆయిదు ఫిర్యాకులకు పోటీవుండెను. వాయల్ పాడు ఫిర్యాకు— యీ ఫిర్యాకు చింతల కృష్ణారెడ్డిగారు ఇంకా రెండు పోటీ చేసిరి కృష్ణారెడ్డిగారు అనేక సంవత్సరములుగా తాలూకా, డిస్ట్రిక్టుబోర్డు వుండి యీతూరి ఓడిపోయిరి. మరెవరూ రామి రెడ్డి గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

మేడుకుర్తి— ఈ ఫిర్యాకు కలికిరీగ్రామం నల్లారి తిమ్మారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఓడిపోయిన నారాయణ రెడ్డిగారు అనేక సంవత్సరములుగా తాలూకా, డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఎన్నికలలో కాస్తోలే మెంబరుగా వుండిరి.

కలకడ— ఈ ఫిర్యాకు వి. వెంకటరెడ్డిగారు నిలిచిరి. వీరికి పోటీగా మొలుకుపురం పెద్దిరెడ్డిగారు నిలిచిరి. రాజశ్రీ వెంకటరెడ్డిగారు పూర్ణజయము గాంచిరి. పెద్దిరెడ్డిగారికి ఒక ఓటు ఆయిన ను రావెను. విత్తేంద్రాచల్ ఫారం ఆయిన ధాఖల్ చేయలేదు.

గర్రిమిట్ట— ఈ ఫిర్యాకు యస్. గంగాధరరెడ్డిగారు తిమ్మారెడ్డిగారు పోటీచేసిరి. తిమ్మారెడ్డిగారు జయమొందిరి.

ఎర్రావారిపాళెం— ఈ ఫిర్యాకు శ్రీయుత యల్లమంద బయ్యారెడ్డిగారు చిట్టెపల్ల పాళేగారు పోటీచేసిరి. బయ్యారెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. (ఒకవిలేఖరి)

DIAMONDS & JEWELLERY BAPALAL & COMPANY 216 CHINA BAZAAR ROAD. MADRAS.

సవాతనధర్మప్రాయములగువారికి హెచ్చరిక "ఆస్య మమృతం విషమ్"

ఇండియా శాసనసభయందు 14 సెలెక్షన్ల బాంకల కున్న, బాలరకు 18 సంవత్సరములలోపలను వివాహమొనర్చిన ఉభయాల తల్లితండ్రులకును కేండ్లికూడనకును 10000. ఆప రాధము, 1 మాసము జైలులున్న శిక్షించెదమని ఒక చట్ట మేర్పరిచివారు. మదరాసు శాసనసభవారు 16 సెలెక్షన్ల బాంకలకును 21 సెలెక్షన్ల పురుషులకును చేయవలయుననియు, శిక్షను 6 మాసములుగా చేయవలయుననియు ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు. రజస్వలగుటకుముందే వివాహము చేసినవలయునని విశ్వంధముగల బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు, కులకులు బలాత్కారపూర్వముగ వారివారి మతాచారవిశ్వాసములనుండి తొలగింపవలయును, లేదా ఒక్కొక్క పెండ్లికి పిల్లల తల్లితండ్రులకు తల్లివృత్తానాలకు 1000 సి రూపాయల చొప్పున ధనవండును, 1 మాసము కారాగారశిక్ష చేయించి కొంపగోడి అమ్మించి సమూలనాశన మొనర్చవలయుననియో వలపున నాయకులు శాసనసభయందు దీనిని అంగీకరించి యున్నారు. ఇందలెయొక్క అంగీకారము చూచి ప్రభుత్వమువారు ప్రహేళికాయము నిమిత్తము ప్రకటించియున్నారు. కనుక మీ అసమ్మతిని మహాజన్ల రూపమున సభాతీర్మానముల రూపమునను

"సెక్రటరీ లెజిస్లేటివు డిపార్టుమెంటు గవర్నరు మెంటు ఆఫ్ ఇండియా, సిమ్లా" అనువారికి వెంటనే తెలుపును. ఈ విషయమై లెజిస్లేషనలమవారు

క. మార్కండేయశర్మ 82, పూనమల్లి హోమ్, కిలపాకు, మదరాసుకు వ్రాయుడు.

రాజమహేంద్రవర తాలుకా కాంగ్రెసుసంఘము తాలూకా ప్రజలకు మనవి

మన తాలూకాలోనున్న అన్ని గ్రామములలోను కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాలు చేయవలసి యున్నది. కనుక ఆయా గ్రామములలోనున్న కాంగ్రెసు అభిమానులు గ్రామ సంఘముల నేర్పాలుచేసి, సభ్యులను శేర్ప (ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ భారమునకును పూర్తిగా తాలూకా ప్రజలపై పెట్టుటకు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము వారికిని యిష్టములేదు. వీలైనప్పుడేల కాంగ్రెసుపాక సభ్యులు గ్రామములలో సంచారముచేయ నిశ్చయించుకొనినారు కాంగ్రెసు సభ్యుల పుస్తకములు గావలసినవారు. రాజమహేంద్రవరములో మాయింటి వద్ద తీసికొనవచ్చును అవసరముచో టపాలోకూడ యీ పుస్తకములు పంపబడును. కనుక తాలూకా ప్రజలెల్లరు యీ వైవిధ్యముల గుర్తించి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము వారికి తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈ సందర్భమున మమిత్రులగు మానాథగడ కృష్ణారావుగారు చేయుచున్న పనిని కొనిగూడక తప్పదు. ఇంతవరకు వారికింది గ్రామములలో గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాలు చేసిరి.

- 1. రఘుదేవపురం 2. రావూక 3. వెంకట కృష్ణపురం 4. వంగలపూడి 5. శింగవరం 6. రాజపాలెం 7. చినకొండేపూడి 8. బొల్లెపాలెం 9. గోపాలపురం 10. రాఘవపురం 11. శేషవరం 12. కోటి 13. నల్లగొండ 14. కూనవరం 15. ముద్దుల 16. ఇనుగంటివారిపేట 17. రాజంపేట 18. కోళ్లవరం 19. జాలియాడి 20. సీతానగరం 21. ఇందుకూరిపేట 22. కోరుకొండ 23. కావవరం 24. శ్రీకృష్ణపట్టణము 25. వెదుళ్లపల్లి 26. శ్రీరంగపట్టణము 27. గుమ్మెళ్లపేట

ఈ పై సంఘములకుతోడు ధనిశేఖరములో కూడ కాంగ్రెసు సంఘము నెలకొల్పబడిన దని వ్రాయుటకు సంతోషముగా నున్నది. రాజమహేంద్రవరపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము గత ఏనిమిది సంవత్సరములనుండి నిరాఘాటుగా పనిచేయుచున్నదని నేరగ వ్రాయనక్కరలేదు కదా. కనుక తాలూకా ప్రజలెల్లరు గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పాలుచేయుటలోను, కాంగ్రెసు సభ్యుల శిర్యుటలోను తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారికి తోడ్పడ కోరుచున్నాను.

పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

మదరాసు ప్రభుత్వము
మిగిలిపోయిన ధనము

వాని నుపయోగించుటెట్లు?

(కొటిల్లుడు)

(ప్రతివత్సరమున ఖర్చులు పోగా ఇంకను నిలువయుండు ఆదాయమును వెచ్చించుటలో సామాన్యముగా ప్రభుత్వములవలెనుచుండు పద్ధతినిగూడ సర్వోచాత్తర్యముగా ఇటుల విమర్శించుచుంటిరి. అట్టి నిలువధనముతో "ఎట్టిపరిశ్రమల ప్రారంభింపవచ్చునో, ఎట్టి పరిశ్రమలకు తోడ్పడవచ్చునో" ప్రభుత్వమువారిచేతను, ప్రజలవలె నభివృద్ధిరదులు యెట్లును వాలోచన వారికి కలుగజేయుగదా దారిద్ర్యముచే శిథిలీభూతై పోవుచున్న ప్రజాభివృద్ధి నరీకట్టుటకై ప్రయత్నింపగ ... ఇంకను ప్రయోజనకరముగ ట్టిపంపగలదు లేనియెడలవు. కాని అట్టి కార్యములకు ప్రభుత్వమువారి నిలువ ఆదాయము లేనట్లయినను ఉపయోగింపవలెను లేదు. ధనసాధన లేక ప్రజాభివృద్ధి నాకాంక్షించు పంపగలకాభిలాష లేమియునే యజాలక నిష్పాదయలగుచున్నార.....ప్రభుత్వమువారు నిలువధనములకు, దేశసంపద నభివృద్ధిరదులుకు, ప్రజలకు త్రాణయొసగుటకును, ఎప్పటికిని వినియోగింపరాదని నిశ్చయించుకొనిరాదుమి?" ఈవాక్యములచదివినపుడు, మన చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి నిశ్చలత యెక్కువ కనబడుచున్నది. గలగల సహజము. వైవాక్యములందు ప్రతిదియును మన చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారికి వర్తింతును. అనేకవత్సరములుగా చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారిపై కొన్ని కొట్టరావ్యములు నిలువయుండిపోవుచున్నది. ఏ ఇంజీనీరులు బ్యాంకులోనో, నిమ్రయోజనముగ నిలువయుండుటకై ప్రభుత్వమువారికిగాని, ప్రజలకుగాని యాదాధికములేదు లేమియును నుపయోగపడుటలేదు. అనుసంపర్శకముగా నిధియుగ నిలువయుండున్న మొత్తము 1928-29 సంవత్సర ప్రారంభమున రు. 228 కోట్లను, చెన్నపురి ప్రభుత్వ ఆర్థికసభ్యుడు ఆయవ్యయ పట్టికను కావనసభలో ప్రవేశపెట్టెను ప్రకటించెను. ఈసంవత్సరమున కొన్ని పెట్టుబడులు మొదలైనవిపోగా, సంవత్సరమునకు రు. 28 కోట్లు ఇంకను నిలువయుండునని గూడ ఆర్థికసభ్యుడు అంచనావేసెను. ప్రభుత్వమువారి ధనాగారి వ్యవహారము లావైపున నీతిగనుడ నుద్దేశించి ప్రజానితి యెటులున్నదో గమనింపుడు. రైతులు ఋణభారములచే త్రొంగిపోవుచున్నారనియు, తిట్టెత్తుక వారు తమ భూములను అమ్ముకొని పోవలవచ్చునన్నట్లు గనియున్నదనియు గత 20 వత్సరములగా నిద్రవ్యయము క్రమక్రమముగా పెచ్చిపోవుచున్నట్లు గన్పించుచున్నదనియు 1921 సం. ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన జనాభా నివేదికయందును మించిరి దత్తముండలములలో రైతులు ఋణభారముచే భూములనుమ్ముకొని పోవుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తమ నివేదికయందే అంగీకరించిరి. అవివక్షయును దెలిసియును, ప్రభుత్వమువారు, తమ నిలువల మూలములనికొనుండుటకై, ప్రజల వాంఛించుచున్న శిశిరాధి పరికట్టుట కావంతయై ప్రయత్నించుచున్నట్లుగన్పించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి ప్రజలనుద్ధరింపజేసిరిగనియు, నిలువధనము వాకార్యమున ఉపయోగింపవలెనని గాని ప్రభుత్వమువారికి దోచినట్లే గమనింపదు. ఇదిచాల ఆశ్చర్యకరము.

ప్రభుత్వమువారి ధన నిలువయున్న ఇన్ని కొట్ల రూప్యమును ప్రస్తుతము ప్రజలకును దేశమునకును ఏమి త్రొవ్వనలెనో యోగపడకపోవుటయెగాదు వారి ఆర్థికవైఫల్యము, దారిద్ర్యమును ఇంకను పెచ్చించి దేశమునకు చాల అరిష్టము గలగ చేయుచున్నది. ముప్పైయేడు ఏడే కొంత ము శ్రేష్ఠకర్మముగ గణపించుచున్నది. కాని ఇంకనుక ఆలోచించినచో, ఇంకొక పద్ధతియు యొక్క భిక్షులకు ఏమియునుగాంచి దిద్దుమి గలుగును. ప్రజలు పట్టులకాదును చెల్లించు మొత్తములను ప్రజలకు నిలువయున్న మొత్తమును మిగిలిన ధనమును ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో నిలువయుండు ముందుకు. అనుసంపర్శకముగా నిలువ వెచ్చించి ఖర్చు గానించక మున్న ఈ నిలువ మొత్తమును గూడ ఇంజీనీరులబ్యాంకులో నిలువయుండుట సహజము. ఇంజీనీరులు బ్యాంకు ఇంజీనీరులు ప్రాధికారములచేతులలో నన్నది. ఆ బ్యాంకువారు ఋణములన్నిటను ప్రయోగించుట మొదలుపెట్టవలెనని లన్నియు ఆ గ్రేడుల చేతులలోనే యున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో నీ ఇంజీనీరులు బ్యాంకు ఈ దేశమున వాణిజ్యమొనర్చి ధనము సంపాదించి దీనికొనిపోవుటకువచ్చిన విశేషమునువర్తకలయెడ ప్రత్యేకాభిభూనమును గన్పరుచుటయం దాశ్చర్యములేదు. యువపియనుల

వర్తకలయెడ ప్రత్యేకాభివృద్ధిను గన్పరచి, భూమియుగ ఋణములనిగి వానవర్తకమును ఇంజీనీరులు బ్యాంకువారు ప్రాప్తిపొందుచున్నారనియు, భారతీయవర్తకలయెడల పనికికల్గి ప్రేమను చూపుచున్నారనియు, వారి కెక్కువసంఖ్య మొదలగుట లేదనియు, భారతీయవాడుకును, పారిశ్రామికప్రముఖులను అనేకవత్సరములుగా మొదలెట్టుచున్నార. దాక్షిణ భాగరాజా పట్టాభిషేకారమువలనయుగాదు మూడువత్సరములకాదు, చెన్నపురి యందు జరిగిన రాష్ట్రీయసభాకారమున సభకర్మక్రమసంబంధమున కొదవిన యువబ్యాంకులం దీనియందును సందర్శనముగ ఋణముచేయుచు వివరముగ వెల్లడించి, అఖిలభారత వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షుడగు డి. డి. కైథాను గారు ఏప్రిల్ 11 తేదీన తత్సంఘసభావేళమున దువ్వడించుచు ఈయాలోచన చేసి బలపరచిరి. విదేశీయవర్తకలయెడ పక్షపాతులగు ఇట్టి ఇంజీనీరులుబ్యాంకుల ప్రభుత్వమువారు, ప్రజాద్రవ్యములను నిలువయుండుటకును-కలగముగా ప్రభుత్వమువారు దామే విదేశీయవర్తకలయెడ వివిధ ఋణములనిగి వారి వాణిజ్యమును లాభములను అభివృద్ధియొనర్చింపరాదున్నార. "నీజేతుతో నీకన్నే పోచేసెనట్లు" యూరప్ దేశమున వర్తకము, భారతీయవర్తకలయెడనే, దేశీయులతోడనే వర్తకమున పోటీచేసి ప్రజలనుండి లాభములనుదీసి, కొట్లకొని ధనమును ప్రతివత్సరమున కును దేశమునకు దీసికొనిపోవుచున్నార. విదేశీయవర్తకలయెడ వంగలియుటయందే, దేశీయవర్తకలయెడ పారిశ్రామికమును తగిలించి ధన సౌకర్యములేక, వారి వ్యాపారము ధనాభావముచే నరీకట్టుచున్నది. దేశీయుల వ్యవసాయమునకును, పరిశ్రమలకును వానోద్యమము రుణమున "నిలువధనము" వారి కేతులకుపకరించి, దేశీయుల అభివృద్ధిని యరీకట్టుచున్నది.

ప్రజల శ్రేయస్సును కాంక్షించు ప్రభుత్వ మేమియు ఇట్టి వ్యవహారముల నొక్కటకై మెనను సాగనిచ్చియుండదు. ప్రజల దౌర్భాగ్యస్థితిని తొలగింపవలెనను ఆకుంత చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి ఉన్నయెడల, నిలువధనము నుపయోగించు విషయమున ప్రస్తుతమువారు పలకబెడి పద్ధతికి పంపూర్వముగా భిన్నముగ వ్యవహరించియుండెడివారు. పరిశ్రమగ విదేశీయవర్తకలయెడ తోడ్పడుచున్నవివర, దేశీయుల వాణిజ్యమును, పరిశ్రమల ప్రాప్తిపొందుట కాధనము సహజమనియు దెలిపారు. అందు ముఖ్యముగా దేశీయవర్తకలయెడ ప్రజలలో నూటికి 80 వందకి కేవలభారమున వ్యవసాయముల ఋణమును తొలగించి, వ్యవసాయముల ప్రాప్తిపొందుటకు ప్రధాన పద్ధతిగా దెలిసికొనియుండెడివారు. భూమిలభావ్యాంకుల సాపేక్ష పించియు, మరీధియుగనో, రైతుల ఋణగర్భము తొలగించుట ప్రభుత్వమువారి నిలువయున్న కొట్లకొలదిధనము నుపయోగించునెడల, ఒక్కవ్యవసాయముగాక, చెన్నరాష్ట్రమున, అనేక పరిశ్రమలు పుష్కలముఖమున సభివృద్ధిని సాధింపవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారు భూమిలభావ్యాంకుల సాపేక్ష పంచుకొని 8 కొట్ల నిలువధనమును వాకవర్తకలయెడల "నీకేయిద్దరకరీ" యను నలుల నిరీపయోగముగ ఉన్న తమ ధనమును పట్టికొచ్చుటయేగాక, ప్రజలపంపకము తవ్వరా ప్రభుత్వమువారి ఆదాయమును గూడ చూపకు మొచ్చును. ఋణగర్భముల రైతుల సహకారమును, గ్రామీణుల, రైతు భూముల నీ బ్యాంకులకు తోడ్పాటుచు ఋణమును తీసికొనిపోయి సామాన్య భాగము తీర్చెదగు ప్రస్తుతమున రైతులపుడు నూటికి పదియకు 15, 18 వందకి వెల్లించుకొనవలసిన భాధ యుండెను. అంతయును 25, 30 వందకి మించు సామాన్య భాగముగా నుటకు వదిలి యేర్పడును. ఈ సౌకర్యములవలన, రైతులనితి కొంచె మభివృద్ధిచెంది, తవ్వరా, ఈరాష్ట్రమున ప్రధానవృత్తి యగు వ్యవసాయ మభివృద్ధిచెందును. భూమిలభావ్యాంకులకు తక్కువపట్టిక కొచ్చుచుండుటచే, ఇక నాహుకార్డుకాడే ధిలేక పట్టికలయెడ విగ్నింపవలసి వచ్చును ఇది యెల్లండ, భూమిలభావ్యాంకులకారా, విడుదలయై రైతులకారా సామాన్య కేటలోనికి వచ్చు ఈ కొట్లకొలది ధనమును, సామాన్య కార్యే ఇతర పరిశ్రమలకారా ఉపయోగించు కొనవలసిన వారగుదురు. ప్రజల వద్ద పుచ్చుకొనుగ ధనము చేతులకు లభించేనే, వారే తోలా భద్రమును పరిశ్రమ సాపేక్షపలరును. ప్రస్తుత మొక్కయోసౌకర్యములందీయు, తమ ధనసౌకర్యములేక నిలచిపోయియున్న అనేక పరిశ్రమలు పునరుద్ధరింపవలరును. దేశీయుల వాణిజ్యమునభివృద్ధి చెందును. కొలలినంతమంది కీ పరిశ్రమలందు కేవల పాధిభింపును. ఉన్నయూ సినంతక అమ్ముకొని, ప్రభుత్వకారాలయందు వివ్యవస్థినించి తుద కెట్టియొద్దగములభింక ఆల్లాడునున్న వేలకొలది యంతకుల వికవ్యవస్థయంతరించును. వికవ్యవస్థయంతల ప్రజలయందు వ్యాపించియున్న ఆసంస్కృతియు, అందోళనయు అంతరించును. ఈ విధముగ

దారుణ వ్యాఘ్రమాతృకము
సాయుధులైన 200 మందిని లక్ష్యముచేయుకపోవుట

ఇంట్లో చొరబడట

వంగరాష్ట్రమున పట్టుకొనియున్న గ్రామముగలను, ఆ ప్రక్క గ్రామమున ఇద్దరు ముమ్మాదీయులు పట్టుకొని పొద ప్రక్కగ పోవుచుండెడి ఆకస్మికముగ వ్యాఘ్రముచేరి సొంద నుడి వారిపొడికి దుమికెను. ఆ ఇద్దరుగో ఒకని ముక్కుపై నెత్తుకొని ముక్కుల ముక్కులచేసి గారమును గలగ చేసెను. వీరప రెండవవానియొద్దెరిపడి కొంచెముగ గాయములకు కలుగజేసెను.

ఈవంగలి గ్రామములో దేశముగ నీ 200 మంది కత్తులతోను బాంబులతోను మత్త ఆయుధములతో పులి కంబు దీనిటను వచ్చిరి. అందొకడు బాంబుతో పొడుక రాదా కారమున దాన్ని భీకరానముతో ఆటావై బలి అతరింపము ముగ్గుముగ్గులగ జేసి భిక్షుగా జేసెనెను. అతని నొకడ విడిచిబెట్టి కావ్య వెంట బోవుచు ఆ ప్రాంత వ్యాఘ్రము 14 సంవత్సరముల బాంబు నెరుక్కొన అతడు భయంతుడై నీకే ముడై పోయెను. అతని వెబడి సములను "పుములొనికి ముక్కలేనెడ" కేసెను. అపిమ్మట ఇచ్చు జంతువ ముసల్యకు ఇంట్లో చొరబడ అందున్న స్త్రీయు చరిచిబిడ్డలు ఒడతగగ కలవామతో చిందరసందగ వారి పోయిరి. ఆ ఇంటి ప్రక్కనుండి ఒకడు బాంబును మోచాదా సనునాడు తుపాకీతో ప్రక్క ఇంటినుండి ముట్టించెను. కొమ్మ వేళముతో ఆపులి అరిచివెబడి ప్రక్క సములకు లాగివేసెను. కాళ్ళకుండున్న రక్తనాళములను కొరికివేసెను. ఇదంతయు యగుసకి రాతిబడెను. కొంచె ముదురుకట్టులతో దానిని బాంబుతోరి అప్పటికిని అగ్గుగ ము నిగ్గియుముగ చరింపక మరునాడు యెయున 11 గంటలకు ఒక ముమ్మాదీయుని ఇంటిలో దూరము గ్రామమును తుపాకులతో దానిని ముట్టించిరి. విడిచిబిడరాదు అను నాదాపులని తుదకు కాల్చిచంపెను.

వైస గాడుముగ నీ రన్నకారాగో ఆయుధముల అప్పటికాయున్నాగు నలుగుర ప్రకారకమో యనుకొనుచున్నరు. ఒకనికి ప్రజానాయకు చప్పి పస్సక గాంధుమిచ్చును. అపులి ఏమియుగ్గపాడు గుప్పడు.

సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రకటన

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనసంఘమువారిమీద వ్యాజ్యము కలత్రా, ఏప్రిల్ 29:—గుదాను కాంగ్రెసు సందర్భమున జరిగిన పట్టు పర్యవనిర్యాయక సభాసభావిద సభా ప్రదర్శనమునకు విచ్చుద్దీరములను ఏర్పాటుచేయుటకు కంట్రాక్టు ఒప్పకొనిన సర్వేయిక్ కంట్రాక్టుదారులు వ్యాజ్యమును దాఖలుచేసిరి.

ఈ మహాప్రదర్శనములో ఖర్చు పంపుచువారికి ఒక భాగము ముచ్చుబడిరి. ప్రదర్శన నిర్వహకసభా మహాకే ఆ సర్వేయిక్ కంట్రాక్టులో లావాదేవీలంబు. వాని ఖర్చు ప్రదర్శనకాఖరి కెట్టిపంభము లేదు నాయు గాఖుచేసిన వ్యాజ్యము గూడసభాప్రదర్శనసంఘము సారియోచనేగాని, ఖర్చు ప్రదర్శనకారకు వైన అఖిలభారత వ్యాపంభము వారిమీద కాదు ఈ ఒడయము తెలియక కొన్ని ప్రకటించి యు వ్యాజ్యము అఖిలభారత వ్యాపంభము సారియోచనే దాఖలుచేయబడినది (తెలుగు చేతులకీడి. ఇది అపర్యమము అఖిలభారత వ్యాపంభము కార్యదర్శుల సి. రాజగోపాలాచారి గారు ప్రకటింపసాగారు. (ప్ర. తెను.)

దేశమున దన్నివైపులను ముగిసేత గావించకలగు. పరిశ్రమల అభివృద్ధిలన, ప్రభుత్వమువారి ఆదాయపు పన్ను అభివృద్ధి నెడగలదు.

ప్రభుత్వమువారు ప్రజలయెడల నిండుక సానుభూతిగన్పించి, వారి దుస్థితిరీతిలగుండు వివేచించుటకు, ప్రజల దుస్థితిరీతిరీతి, అంతిశాఖ్య స్థితిగలయుట యెంత కులభిలాషింబట్టి చేరుకలదు. ప్రభుత్వమువారిండు కెక్కువ ప్రజావ్యాధిగను ప్రయత్నములొచ్చి ఎక్కువలెదు ప్రత్యేకముగ ధన మేనాత్రికను వెచ్చింపవలెనని లేదు. ఈ సానుభూతి, ముఖ్యముగా, ఇంజీనీరులు బ్యాంకువంద ప్రతిభలపొరలగు నులచిని నిలువధనమును, రైతులకు ఋణముగ నొసగిన బాలము ఇందు పలన ప్రభుత్వమువారును ప్రజలయందే సౌఖ్య వ్యాప్తిచెందకు ప్రస్తుత ము ధనమును ఇంజీనీరులు బ్యాంకులో నిలువయుండుటనగు ప్రభుత్వమువారికెట్టి లాభమువచ్చుటలేదు. పరిగదా, దేశీయ పారిశ్రామిక వాణిజ్యభివృద్ధి తీరనినవ్వును గలిగించుచున్నది.

ఆంధ్ర భూమిశ్వరులు వాఙ్మయాభివృద్ధి

[సింగముపల్లి వెంకటాద్రిగారు]

ఆంధ్రావనిలో ప్రసిద్ధి కెక్కిన సంస్థానముల నేకములు గలవు. వీనిలో విజయనగరము, బొబ్బిలి, పితాపురము, కురుపాం, భద్రాచలము, నంగవలస, వేంకటగిరి, ముగియాల, చల్లపల్లి, మల్లికార్జునగడ, తుని, కొచ్చెర్లకోట, నూజివీడు, వెంట్రాపరగడ, ముసునూరు, గన్నవరం, పుయ్యూరు, కపిలేశ్వరపురం, తేలపూరు, ముక్త్యాల, విష్ణుస్వామి, ముత్యాలపాడు, కులదన, మైలవరము, తిర్రెల్లూరు, దక్షిణగల్లూరు, అమరచింత, గద్వాల, జలపూరి, పాల్వంచ, వనపర్తి, మున్నగు సంస్థానములు ప్రధానములు. ఈ భూమిశ్వరులలో బ్రాహ్మణ ప్రభువులు, శూద్రులు, వెలమ రాజ్యపులూరు, కమ్మ ప్రభువులు, తదితరులును గలరు. ఆంధ్ర ప్రభువులు పురాతనమునండి యాంధ్రభూమిభూమిని వేదికముల నేలించి పట్టిగొనివెరి. వండితుల పాపించియు, కవుల సత్కారించియు, గ్రంథముల రచించియు, కవుల నందుకొనియు, విద్యవంతులను తర్ఫీదించియు, కళాకారుల విద్యాలయముల స్థాపించియు, గ్రంథములకు మహారాజ పోషకులుగ ను, రాజసేవకులుగ నుండి భూమి నేన నొనర్చిరి. ఆంధ్రభూమిని విభాగి కెక్కిన శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు, శ్రీ రాజరాజనరేంద్రుడు, ప్రతాపరుద్రప్రభువులు భూమిభూమి, భూమి ప్రాపియ్యము, వేనోళ్ల గొనియాడవగియున్నది. ఈ విషయము లోక ప్రసిద్ధములు చేసే నిష్పత్తి వ్రాయుట సులభము. ప్రస్తుతాంధ్రావనికులయొక్కయు, వారి పూర్వులలో నిటీవలి వారి యొక్కయు, భూమిభూమి, గ్రంథరచనాప్రాశస్త్యమును గూర్చి విశ్లేషణగా నూచించెద

విజయనగర ప్రభువులు

విజయనగర సంస్థానాధిపతులలో నొకరగు విజయరామ గజపతిరాజుగారు సంస్కృతాంగ పాతకాల తనజూలోపాధిపించియుండిరి. శ్రీవిద్యాభివృద్ధిగాను ప్రత్యేకపాతకాలలు నెలకొల్పియుండిరి. ఆయన కుమారులగు మహారాజు అనందగజపతిగారు సంస్కృతాంగములం దనమానపాండిత్యమును సంపాదించియుండిరి. ఈయన సంస్కృతాంగములలో నెన్నియో పద్యములు రచించియు ప్రసిద్ధిపొందెను. సాహిత్యమునందేగాక, పంగీతమునందును ప్రవీణులు, విజ్ఞానాధ్యక్షుల నధ్యక్షియును.

మరీ మహమ్మద్ పురముజమీందారులు

ఈ పేర బరగు సంస్థానము విశాఖపట్టణ నుండలమున గలదు. ప్రస్తుతపాలకుల నామము శ్రీరాజా వేంకటజగ్గారావు బహద్రుగారు. ఈ యన విశాఖపట్టణమున తన తల్లిగారిపేర నొక యాంగకకాలము స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనిరి. జ్యోతిష, ఖగోళశాస్త్రముల జక్కగా నభ్యసించిరి. తమపూర్వులు స్థాపించిన జ్యోతిష విద్యాలయముల జక్కగా పోషించుచుండిరి. వీరికి నక్షత్రగణితముల స్థాపించి విశేషశ్రద్ధతో పరిశోధనలు జరిపుచుండు. భూరింకము మొదలగు విరికార్లు చెయ్యవట్టి యాంధ్రములలో గూడుకొనిన పరిశోధనలయము నెలకొల్పిరి. ఇంకను వీరికి వృక్ష భౌతిక రసాయనాది శాస్త్రములయందు విశేషానుభవము గలదు.

శ్రీసంగవలస జమీందారులు

ఇయ్యది విశాఖపట్టణ నుండలమునం గలదు. ఇప్పటి జమీందారులుపేరు శ్రీరాజావిశ్వేశ్వరనిశ్చయ బహద్రుగారు. వీరి తండ్రిపేరు శ్రీరాజా చంద్రశేఖర నిశ్చయబహద్రుగారు. చంద్రశేఖరులు ఆంధ్ర వాఙ్మయ మనెడి రసాలపక్షమునకు జక్కని దోహదముపనియుండిరి. విశ్వేశ్వరులును తండ్రిగారి వలెనే విశేష ధురిణులు, భూమిభూమి.

పితాపుర సంస్థానాధిపతులు

ప్రస్తుత పాలకులనామము శ్రీరాజా రావు వేంకట కుమార మహీపతి నూర్యారావు బహద్రుగారు. గొప్ప విద్యాభిమానియే గాక సంఘసంపన్ను యని వేటుగా జెప్ప నగత్యము లేదు. అశాస్త్ర శాఖలయందు స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనిరి. కాకినాడలో మొదటి తరగతి కళాశాలయు, సమాజ మండలి రము ను, ప్రార్థన నెలకొల్పిరి. వీరి యాదరణముననే నూర్యారావుఆంధ్ర నిఘంటువునది సిద్ధమగుచున్నది. ఆంధ్రపరిశోధకమండలిద్వారా పురాతన చిత్త గ్రంథము లనేకములు ప్రచురించు చున్నాడు. ప్రస్తుతమున నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు వీరు ప్రాధాన్యాలను నున్నాడు. వీరికిను ఘనకార్యములను సాధింపగలరని శ్రద్ధపించు చున్నాము.

వేంకటగిరి సంస్థానాధిపతులు

ఈ సంస్థానాధిపతులు చిరకాలమునుండి యాంధ్రభూమి మత్తెక్కి పరిచ్యులైనవగుచుండిరి. వీరిలో నొకరగు పెద సింగమనాయకు సంస్కృతాంధ్రములం దనేక యాంధ్రులైన గ్రంథముల రచించియుండిరి. వానిలో రసార్థవనుధాకర మను నలంకారశాస్త్రము, పంగీతర్కశాస్త్ర మనునవి, ప్రధానములు. ఈయన మనుమడు పర్యజ్ఞ సింగము నాయకు భూమిభూమి డనుటకు పర్యజ్ఞ బిరుదుపే తార్కాణము. శ్రీనాథకవిసార్వభౌమదేవునపాండిత్య మెంతయు సగ్గించెను. బమ్మెరపాత నామాత్యుడు భోగినిదండమును పర్యజ్ఞున కంకిత మొనర్చినవీ క్రీతి. ఈ సంస్థానాధిపతులలో నొకరగు రాయభూపతి 1620 సంవత్సరమున కొండవీడు వినుకొండ ను జయించి యుండిను. ఈయన తేటూరి రంగారాజుని ప్రణీతమును భూమిభూమి. ఈయన నత్తులైను ప్రబంధమునకు గృతిపతి. 1695 సం. న సింహాసన మధిష్ఠించిన పర్యజ్ఞ కుమారయ్యచతునాయకు గొప్ప సంస్కృత విద్వాంసుడు. ఈయన కాశీపాత్రి నగరాధిపాన దేవతయగు జ్ఞానప్రసాదానందపై అత్త క ము న, చూడ క ను ర చించె ను. ఈయన ప్రాశస్త్యముచే నవ్వయ్యదితీ తులవారు సంస్కృతమునంగల కవులపూరము నాంధ్రీకరించుట పాపగను. గోపాలకృష్ణ యాచేంద్రునకు బూర్వము రాజ్య మేలుచుండిన మహీపతి యాదరణమున గ్రంథము లనేకము లాంధ్రీకరింపబడెను. వీరిలో గోపివాధ వేంకటకవి ప్రణీతము లగు వాల్మీకిరామాయణము, శ్రీకృష్ణ జన్మకాండము, భగవద్గీత యనునవి ప్రసిద్ధములు. ఈయనకాలముననే తర్క భూమణ బిరుదాంకితులగు వేంకటాచార్యులవారు శృంగారకల్పవల్లి యను నలంకారగ్రంథము రచించెను. ఈ భూమేంద్రునినామ మె య్యదియో న్నాంధ్రమన్నయది. ఈ మహానియుడే కాశీనగర మున సత్రముకట్టి నిర్మించి నిత్య మిన్నులురుకు అన్నప్రదానము చేయునటుల శాస్త్రకపుత్రులుగా నింపెను. ఈయన తరువాత కృష్ణయ్యచేంద్రులు నెల్లూరులో నాంగ్ల యున్నత విద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించియుండిరి. ఈయన కృపాకటాక్ష ములవలన 'రాధాకృష్ణ సంవాదము' 'శివసాలపథ' 'దశకుమార చరిత్ర' 'శృంగారపద్య రత్నావళి' 'శ్రీ కృష్ణాభ్యుదయము' 'గీతాగోవిందము' 'బ్రహ్మగణితప్రకృతికాండము' 'హలాస్య మావత్సల్యము' 'కాలిదాస ప్రకరణము' 'విశోధకభాగ్యవల్లి' 'గోపీన, కాండ' 'కుమారవిశోధభూమణము' 'భావరత్నాగరము' 'ఉత్తరమనరిత్రము' సంస్కృతకవిచరితములు, 'శక్తి జీవరిణయము' అను ప్రసిద్ధగ్రంథములు వెలువడెను కన్ననగరమున ప్రతిష్ఠింపబడిన యాంధ్రపరిషత్తుకు విశేషానుభవము మొనర్చిరి. వీరికుమారులును, ప్రతుతిపాలకులు నగు శ్రీ గోపం దకృష్ణ యాచేంద్ర బహదురుగారు నెల్లూరుకొలె యున్నత విద్యాలయమును రెండవరగతి కళాశాలగా నొనర్చిరి. కేంకట గిరియందు పారిశ్రామిక విద్యాలయ మొకటి స్థాపించి యున్నారు.

మునగాల జమీందారులు

ప్రస్తుతపాలకుల విద్యాభిమాన మెల్ల రెలింగినదయే. వీరు రెడ్డిసంజులు. వీరి పూర్వులలో నొకరగు శేషారెడ్డి గారు రాజ్య మతివిశేషముగ బెంపొందించుటయేగాక యస మానమును భూమి నేన నొనర్చియుండిరి. గొప్ప సంస్కృత విద్వాంసులు. సంస్కృతమున 'అమరకావ్యము' అను ప్రఖ్యాత గ్రంథమును రచించెను. కవిశ్రేణిములోనివాడగు 'ఎత్తా ప్రెగడ' తా రచించియుండిన 'హరివంశము' వేదారెడ్డి మహీ పాలనకు గృతి నొసంగెను. ప్రకృతసంస్థానాధిపతులు, శ్రీ రాజా వేంకటరంగారావు బహద్రుగారు గొప్ప స్వదేశభి మానులు. సేతపిత్రిశ్రమ నభివృద్ధి చేయుటకై కొందఱును బాళ్ళాత్మదేశముల కంపించుండిరి. విజయవాడలో నొకకర్పా గారమున, స్వదేశము విక్రయకాల సేర్పబడిరి. రంగుపరి శ్రమ యాద్యకముమొదలగు రంగుపనులను సేర్పకొనుట కొక విద్యార్థిని జపానుదేశమున కంపిరి. ప్రాథమిక విద్యాలయము లనేకములు స్థాపించి యుచితముగ నెల్లరుకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు, ఉరుదు, భాషల సేర్పకట్టొనర్చిరి. వీరివలన ద్రవ్య సహాయ మొందుచున్నవిద్యార్థు లెందరో ప్రౌఢరాజులు, గుంటూరు, తెజనాడ, మచిలీపట్నము, మదరాసులలోగలరు. ఈ యనకు ఆంధ్రభూమియందు గల ప్రేమ నిరుపమానము. వీరి ప్రాశస్త్యమునాదరణముల వలననే యాదిపూర్వ సామనాధికవి ప్రణీతము 'కృష్ణరాయపరిత్రమ' 'జపాను దేశపరిత్రమ' ప్రకటితములయ్యెను. ఈయన ప్రౌఢరాజునందు శ్రీకృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భూమినియ మను ప్రసిద్ధగ్రంథాలయము స్థాపించి యుండిరి. ఈయన యనుగ్రహముననే విజ్ఞానచంద్రికా పరిమత్తు స్థాపింపబడెను. ఆ పరిమత్తునకు బహుకాలముగృహు లుగా నుండి మహావకారమొనర్చబడిగిరి. కీర్తిశేషులైన శ్రీ కావత్తా వేంకటకటారావుగారి యనకాలముననే వివాహ గా నుండి భూమిభూమి కెంతయోదోషపడిరి.

చల్లపల్లి జమీందారులు

వీరు కమ్మసంజులు. 19 వ శతాబ్దముగ్గమున బాలిం చుచుండిన 'అంకినీడు' అనునారు చల్లపల్లిలో నొకసంస్కృత విద్యాలయమును నెలకొల్పి గొప్పగొప్పవిద్యాంసుల నియ మించి విద్యార్థులకు చింతముగనన్నవస్త్రము లిచ్చి సత్కరి గాంచిరి. వండిత పథిశ్రేణులు, పండితులనక్కనాద ప్రతివాద ముల నాకర్షించుచు నానందించెడువాడు. వారి తరువాతివారగు శ్రీరాజాయార్ల గడ్డమల్లి కార్జన ప్రసాదుగారు గొప్ప తెలుగుపండితుడు. పంగీతమున నభిమానము మొందు. చిత్రలేఖనమున బిణులు. ఇప్పటిజమీందారులగు శ్రీమంతురయ్యగడ్డ అంకినీడు ప్రసాదబహద్రుగారు 1924 సం.న పట్టభద్రులైరి. ఆర్థ చరిత్ర కావితాశోధనలందు కుతూహలము మొదలు. ఆకారణమున భర తభూమిందంకట బిల్లులను మొనర్చిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునకు విశేషానుభవము మొనర్చిరి.

మంత్రిపగడ సంస్థానాధిపతులు

మంత్రిపగడ వారు నియోగి ప్రాశస్త్యములు. ప్రస్తుతపాల కులనామము శ్రీరాజాభుజంగ రాయబహద్రుగారు. వాసవీలు డు. ప్రవాసేవాధురంగులు. కవులు. పండితులు. ఉన్నతాద ర్శప్రేయులు. చిలుకప్రాయమునండియు సంస్కృతాంధ్రము లం దత్యంతాసక్తులుయ్యుచుండిరి. హిందూస్థానీ బాగుగా నభ్య సించిరి. ఈయన కైతుల యభివృద్ధికై బహువిధ యేర్పాటులం గావించిరి. వెక్కెండువిద్యార్థులకు ద్రవ్యసహాయ మొనర్చుట. 1892 సం. న, అనగా నిరుపద రెండవసంవత్సరమున బ్రహ్మశ్రీ కొక్కొండవేంకటరత్నము పంతులుగారి యస్యత్కరింపబడిన వే క మై న స భి లో అ స్టా ప థ ధా న ము జయప్రదముగ నొనరించిరి. అగ్ర్యులగు వేంకటరత్నంపంతు లుగారు భుజంగ రాయని పద్యరూపముగ నెంతయో బ్రతీసిం చిరి. కవియేగాక పండితోత్తముడగుటచే బంగళనకు బయళ్ళను బ్లిసట్టుండెను. పాండిత్యము లేని కవిత్వము పరిమళ్ళములేని పు మ్మమువగది భాసిల్ల నేరదు. రాజాగార నేక గ్రంథములను రచించియుండిరి. ఆ గ్రంథములు ద్రాక్షగుచ్చులువలె మృదుమృదు గనులై విరాజిల్లుచుండును. రాజహంసి, మనోరమ, వారకాంత, హాండ్లండే కళికాము, వసంతకుసుమము, మున్నగునవి ప్రధా నములు. పంతులుకుమారులగు విశ్వోరియా మహారాజు చరిత్రమువివరింపబడిన జీర్ణమందుచున్న సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథ ముల బ్రాహ్మండు గొప్ప మంజువాణీముద్రాకరకాల నెలకొల్పిరి. వీరివలె వై విమలందలి విషయములెట్టి పద్యరూప ముని నాంధ్రమున రచించియుండిరి. ఈ రచనమునకెంతయు మెచ్చుకొని మద్రాసు విమలగారు నువ్వ లాకెక్కును బహుకరింపిరి. చక్రవర్తిగారును బ్రతీహిపూర్వముగ నొక యోగ్యతాపత్రము నందజేసిరి. ఆంగ్లమున సహిత మెన్నియో గ్రంథముల బ్రకటించిరి. ఇందుమిందుగా తదితరండ్లందు గ్రంథ ములను స్మరింపరైరి. జీర్ణమందున్న పదునెడు పదునాఱు గ్రంథముల బ్రకటింపించి బ్రకటింపి కాశ్యక భూమి నేనొనర్చి రి చెన్ననగరమున 1910 సంవత్సరమున ఆంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తువారి కధ్యక్షులుగానుండిరి. వీరి గ్రంథములనేకములు యూనివర్సిటీవారిచే పఠనీయ గ్రంథములుగా నిర్ణయింపబడుచుండును. తమ యింటజగగు వివాహాది కురకార్యములకు బండితులు, గవుల నావోదించి గొప్పగొప్ప బహుమతుల నొసంగుచుండురు. ఆధునిక కవులలోనియమిందుగా రెండువందల నలుబది యిదివరకైతములను పంగనామగ వ్రాసి గ్రంథరూపమునం బ్రకటించిరి. 1897-వ సంవత్సరమున కారదాలిపాన భాండారగార అనందోక టి స్వయముగ స్థాపించి 1918-వ సంవత్సరమున పర్యవసోప యోగారును ధగ్గగంధాలయముగ నొనర్చిరి. గ్రంథాలయమున మూడువేలకంటె నెక్కువ ప్రసిద్ధ గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంతర్గతమున నెల్లలో సభ్యులని జ్ఞాపకము. ఈ విద్యవృత్తికి పరిమేళ్యుడు విశేషమురాశోగ్యముల బ్రసాదించు గాక.

తుని జమీందారులు

తుని గోదావరీయండలమునంగలదు. సంస్థానాధిపతులు శూద్రులును సంజులు. ఈ సంజులలో తెలుగురాయడను నొక ప్రభువు విక్రమార్కపరిత్రమను గృతిగా గొనెను. రాయపురాజుగారను వారు తెలుగు వాఙ్మయము నభివృద్ధిగావించిరి. వీరు వారిధి క్రమబద్ధమును గ్రంథమునకు గృతిపతులు. వత్సవాయి ప్రభువులు చిరకాలమునుండి భూమిభూమి గా విందుచున్నారనుట స్పష్టము. తిమ్మరాజు అను ప్రభువు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము 'బ్రాహ్మపరిణయము' గ్రంథమునకు గృతిధర్త. ఆ గ్రంథ మంతరించెనని వదంతి. ఈ లక్ష్మణకవి ధర్మపూరి నుభాషితము నాంధ్రీకరించిన ఏనుగు లక్ష్మణ కవి గారి విశామములు. ఏనుగులక్ష్మణకవి రామ విలాస గ్రంథము ను రచించి ప్రసిద్ధి పొందిరి. ఈ గ్రంథమున తిమ్మరాజుగారి శౌర్య ధైర్య గాంధీర్యాదులు చక్కగా వర్ణింపబడెను. వత్స వాయి ప్రభువులలో నొకరగు బుభద్రరాజుగారు స్వరచిత మగు కిరాతార్జునీయమును 'గ్రంథమున తనకుదాకే కృతినియ్య కొనెను. వీరు శ్రీరామశతకమును మహాక గ్రంథమును రచించి చిరి. ఈ పుణ్యమున 1853 వ సం.న నుద్భవించిన వేంకటానింసో

[illegible]

మద్రాసు పాకివాండ్రు

కమిషనరుగారి ప్రకటన

మద్రాసు పాకివాండ్రు సమైక్యతయను కార్యకర్తలను కమిషనరుగారి గావించిన ప్రకటననుండి యీ క్రింది విషయములను గురించి బహిష్కరించెను.

మద్రాసు పాకివాండ్రు, యితర సాకర్వములు

1927 సం. ఆగష్టు నెలలో కలరా వ్యాధ్యులు నగరము నందు కలరా వ్యాధిగ్రస్తములగుట, అవకాశముగనిపెట్టి పాకిపనివాండ్రు రెండున జీతములను ఇతర సాకర్వములకు సాధించుటగాను జూరగా తెలియజేయుటకు సమ్మెగట్టిరి. కావున ఈ తీరున తీర్మానములు గూడ వీరు సమ్మెకు పురిగొల్పిరి.

ఈ సమ్మెను అంతమొనగ్చుటగాను మద్రాసు కార్యకర్తలనువారు పాకివాండ్రు జీతములను పురస్కరించు రూ. 15 నుండి రూ. 17-8-0 కును స్త్రీలకు రూ. 11 నుండి రూ. 18-8-0 కును పెంచించిరి. రోడ్డు పనివాండ్రు జీతము రూ. 28 నుండి రూ. 25 కును, కాలనపనివాండ్రు జీతము రూ. 15 నుండి రూ. 16-8-0 కును పెంచించబడెను. ఈ తీర్మానములను కార్యకర్తలనుకు సంవత్సరము రెండులక్షల రూపాయలు అధిక కష్టమును తెలిపినది. ఇదిగాక మరి రెండులక్షల రూపాయలు పాకివాండ్రునదికల నిర్మాణమునకు ప్రతి సంవత్సరము ఖర్చు కావలసివచ్చెను. ఈనది సేతు సాధారణముగా రాదనిన ఆర్థికంగా మిడతలు రూ. 4 అయినప్పటికిని, వీరందఱుండి 8 ఆశాలముదల 11 ఆశాల అద్దెలను కేసులగుచున్నది. వీరికి సేతులను వివరములగుడ కొన్ని సాకర్వము లొసగబడినది. వీరి నాకర్వలగుడ ఖాతావరుసపడినది. కార్యకర్తలనుకు సాంవత్సరిక రాబడి రూ. 50 లక్షలును ప్రతి మే గావున పాకివాండ్రు విషయములలో కార్యకర్తలను యొక్కవదలు జూపుచున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. కలకత్తా కార్యకర్తలనుకు రూ. 8 కోట్లు అయియుండ అప్పటి పాకివాండ్రుకు రూ. 12-8-0 వేతనము మాత్రమే యొసగబడుచున్నది.

కాబట్టి పైసాకర్వములన్నియును పాకివాండ్రుకు కృత్రిమముగానున్నవని కార్యకర్తలనుకు రూపించియుంటిరి. కాని పాకివాండ్రు తమ విశ్వాసమును నగరములకు మారగా మరింత యాసంతోషిస్తే గనబడుచున్నాడు.

సంఘము యేర్పడుట

పాకిపనివాండ్రు సంఘము, రోడ్డుపనివాండ్రు సంఘము కాలన పనివాండ్రు సంఘము యేర్పడి యున్నవి. ఈ సంఘము లన్నిటికి గూడ శ్రీయుత వి. ఎల్. కామ్రాజు రధ్యక్షులుగను, ఎస్. శ్రీరామలు నాయకుగారు కార్యదర్శిగను ఉన్నారు. ఈ సంఘము లేవియును ప్రేక్షకులనును చట్ట ప్రాంత రిజిస్ట్రీ కాబడలేదు.

పిమ్మట యీ ప్రముఖులు తమ దృష్టిని తెలియమెట్లు మెట్రో యార్డు వరకు మరల్చిరి. తెలియమెట్లు మెట్రో యార్డు వరకు సంఘము కేర్పరిచిరి. అటు పిమ్మట క్రిష్ణుని నీటి పనుల వరకు తమ దృష్టిని మరల్చిరి. కార్యకర్తలనుకు చెరువు పనివాండ్రు సంఘము కేర్పరిచిరి. ఆ పిమ్మట, వల్లవరం క్యా గిలవర్డు కూలివాండ్రుకు వశపరచుకొన యత్నించిరి. కాని వీరి ప్రయత్నము లెచ్చట కొనిసాగినది గావు. తుదకు గత మార్చి నెలలో మద్రాసు కార్యకర్తలనుకు పనివాండ్రు కేంద్రసంఘము ఏర్పడబడినది. ఈ కేంద్రసంఘములో పాకివాండ్రు, రోడ్డు పనివాండ్రు, కాలన పనివాండ్రు, మోటారు లారీ పనివాండ్రు, సయిఫన్ పనివాండ్రు, ఎలెక్ట్రిక్ పనివాండ్రు, నీటి చెరువు పనివాండ్రు, చేతిబండ వాండ్రు, మనిసిఫర్ బంట్రాకులు, చేతి యున్నారు. ఈ సంఘము గత మార్చి 8, 4 తేదీలలో ఐదువేళమే కొన్ని కోర్కెలను ప్రకటించెను. 12, 18 ఏండ్లకు నడుమ వరుసగల పాకివాండ్రు బాలరకు రూ. 9 జీతము నిర్ణయింపబడియున్నది. వారి జీతము పురస్కరించు జీతములో సహజముచేయవలెనని అనగా రూ. 17-8-0 కు పెంచుటకు వలెనని వారికోర్కెను పట్టుపట్టియున్నారు.

నీటిమరుగుదొడ్డు

1927-28 సం. బడ్జెటులో అక్షరూపములు మొత్తము కీటిమరుగు దొడ్లకారకు ప్రత్యేకించ బడినది. నగరమండలి మునిసిపల్ కమిషనరుగారు యీ కట్టబడిన కాలన-స్వరా బో గొట్టుటమే కార్యకర్తలనుకు యొక్క ముఖ్యోద్దేశము. దా వలన చేతితో మురికి దీయించు నవసరము దొరికిపోవును. కాని వి. ఎల్. కామ్రాజుగారు పాకివాండ్రుకు మును విన్నపములను ప్రకటించుచున్నారు. నీటి మరుగుదొడ్డు కట్టించుటవలన నగర పారిశుధ్యము చెడిపోవునని భయపెట్టుచున్నారు. కాని పారిశుధ్యము యొద్దేను పాకివాండ్రు అవమానకరమును పాకిపని కార్యకర్తలుగా జేయుచుండవలెననియే స్పష్టమగుచున్నది.

ఇటీవలి సమ్మె

పై వివరములట్టి కార్యకర్తలను అధికారులకట్ట పాకివాండ్రు గత భాషను లేబుపడగలదు. తమ పరిష్కారము కొన

సాగించుకొనుటకు తగిన యవకాశములను మాత్రమే జేచియున్నాడు. గత జనవరి నెలలోనుండి నగరములో మహావికవాద్యము వృద్ధియగుచున్నదని ప్రజలెల్లరకును తెలియే యున్నది. ఈ యవకాశము గాని ఏప్రిల్ 19-వ తేదిన కొన్నిదినాల వద్ద పాకివాండ్రు ముందుగా తెలియజేయుటకు సమ్మెగట్టిరి.

కేంద్రస్థలము న హాదరగుట

మీరు లేక ఆరు దినముల పాకివాండ్రు, మునుకు ఆరు లేక ఏడు వందలకంటె మెక్కువ పాకివాండ్రు ఒకే కేంద్ర స్థలమున ప్రతినిత్యము హాదరగుచుండు పద్ధతిలో కొన్ని లో పనులు నానవచ్చినవి. కాబట్టి, గత జనవరిలో యీ పద్ధతి తీసివేయవలెనని, ఏ దినమున వనివాండ్రు ఆ దినముననే యొక నియమితస్థలమున హాదరగుచుండు నేర్పాటు చేయబడినది. దీని ఫలితముగా బండ్లనులూగు కులములకు మెడనొప్పులు తగినవి. ఇంతేగాక, దీనివలన పాకివాండ్రు యవకాశమును దృష్టిలో తన పనివాండ్రు నాయకుల వీర్యముగలిగిరి.

సమ్మెకు కారణము

ఈ క్రాంతియొక్క పాకివాండ్రు కష్టము లేకన్నది. పూర్వపు యేర్పాటు మరల దృష్టిపెట్టవలెనని పనిచేయ జాలమని వీరికొకడు చు న్నాడు. వీరు సమ్మె గట్టిన నెలలలో యీ సమ్మెవారై దా. పి. నగరరాజులనాయకుడుగారికి వర్చుబడెను. నాయకుగారు పాకివాండ్రుకు వీరాలు పెట్టగా 20 తేది యందును ముగల పనిపారంభించిరి. వీరి ప్రభుత్వకోర్కె న్యాయమును కోర్కెగాని నాయకుగారును అభ్యివ్రాశుచున్నాడు. కాని, వి. ఎల్. కామ్రాజుగారు వేరొక యభిప్రాయమును గలిగియున్నారు.

పై వివరములట్టి పాకివాండ్రు సమ్మెను యేర్పడుక కారణములపై సాధారణమును సో ప్రజాకు స్పష్టపడగలదు.

వాషింగ్టన్ లో పనివాండు

పనిచేయవలసిన గంటలనుగూర్చి జేసికొన్న ఒడంబడికను సవరణజేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

ఆర్థిక పత్రము

జననా వారిపనిలో పనులను నిర్వహించుటకు 1929 సం. వత్సరమునకు 85,00,000 లు ం గా రు (ప్రాంత) లో ను ఏర్పాటు జేసిరి. 1928 కంటె 50,00,000 (ప్రాంత) లు ఎక్కువ (క్రొత్త) 16 యధ్యక్షులను నేర్పాటుజేయుటచే ఇంత వ్యయము గావలసివచ్చెను.

150000 ప్రాంతముల తగ్గించుటవలన చాట్ గారు వ పొడిచిరి. ఇటువలయును విస్తారముగ పెంచుటచే దూర దేశముల సానధూరిని. ఇండియావంటి దేశముల సానధూరిని గొల్పోవలసివచ్చుననిరి. అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయము వారి పని కష్టములకు తలంపులేదని ఇండియా ప్రభుత్వము తిరపున నిలిపిరి. కార్మిక సంఘములలో సహకారము అనవసరము భావము సాగుచో ఆర్థిక పత్రమును పెంచించుటచే గలగు కష్టములను తొలగించుటకు ప్రయత్నించాలెను. జాతీయమితి సంస్థలన్నిటికి నగు ఖర్చులో నూటికి 6 చొప్పున ఇండియా గల్చుచున్నది. సభలకు ప్రతినిధులను బంపుటయే గాక 1000 000 లుగారు ప్రాంతముల భారత ప్రభుత్వము వారిది.

యజమానుల తరపున పోట్స్ వాట్సుగారు చాట్ గారి మాదవలను బలపరిచిరి. ప్రతిసంవత్సరములో ఆర్థిక పత్రమును పెంచించరాదనును బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ప్రతినిధి మడింపుల నంగీకరించెను.

పనివాండ్రు వర్తమానము చట్టిగారి తీర్మానమును తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి. తుదకది పిగిపోయెను. ముదింపు లామోదించ బడెను.

జపాను ఎన్నికలు

అల్లరులు

టోక్యో, ఏప్రిల్ 28.—మొన్నటి ఎన్నికలు నిగమగ లేలేదు. అన్ని పక్షములవారును మరుకగ ప్రయత్నించుచున్నారట. ఓటుజేయటకు జబ్బుగానున్న ఇద్దరుసభ్యులను డోలీ లమిన దీసివచ్చిరి. ప్రతిపక్షముల అభ్యుదయకార్యములను పరిచుటకు పిలువకుండ మంత్రివర్గము ప్రతిష్ఠాభవమును కల్పించుటచే అల్లరులు బయలుదేరినది. ఎంత ప్రతిష్ఠాభవ లేర్పడినను అభ్యుదయకార్యమును ప్రజేకపెట్టిరి. మూడవకోశాలవరకు పార్లమెంటు నాపుడేయుచు ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటనమును గావించెను.

మొన్నటి అధివిలో ఒక కొండెనుగూడ నూడుమిది పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు చిత్రపథ గావించబడిరట.

ఆర్థిక పత్రము

చర్చిలుగారి యుపన్యాసము

టోక్యో, ఏప్రిల్ 29.—వ్యవసాయము, బొగ్గు, క్రొత్తి, ఇనుము, ఉక్కు, ఇంజనీరింగు నాకాని ర్యాపాడులవలననే పని వాండ్రుకు పాధి దొరకుచున్నది. ప్రభుత్వ మి పరిశ్రమలు కష్టపడతాయందున్నది. ప్రత్యేకముగ ఏ పరిశ్రమకును పక్షపాతము జూపదలమనలేదు. పన్నులను తొలగించుట యీవకారము గాదు ఇ దంతకాలము కిందటకో జగవలసిన న్యాయము. 1928 తిట్టబడలో వ్యవసాయపుపంటమీద పన్నులను తీసివేసెదము. ఇతర పరిశ్రమలమీద కష్టపడియుండున్న వాటిమీద 3/4 పన్నులు తొలగింప బరువు వస్తువులను తయారు చేయు పరిశ్రమలపై పన్నును అనగా రైలుమార్గ సౌకర్యమును తేమండ జేసెదము.

పెట్రోలు పన్నులో యద్వేషము లేకపోలేదు ఈదేశములో బొగ్గునుండి పెట్రోలును తయారుచేయుటకు అట్లు తీరమతియైన పెట్రోలుమీద పన్నును నిధించితిని చర్చిలుగారిని. ఇది జరిగినచో ఎంతయో ఆర్థికలాభములు లభించుననిరి.

స్త్రీలు బాలికల రక్షణము

టోక్యో, ఏప్రిల్ 29.—స్త్రీలున్న పెటిల్మెంటు ఆర్థిక సెక్సు ఫెడరేషన్ మాత్రమే స్త్రీలు, బాలికల రక్షణమును గూర్చి ఆలోచించుటకు ఒక సంఘమును నియమించిరి. బాన్సు క్రఫుని అధ్యక్షులుగ నియమించిరి.

యుద్ధములమును తీర్పులు

లండన్, ఏప్రిల్ 29.—గ్రేటు బ్రిటనుకు రెండు వాయిదాలకు 1928 లో యుద్ధములపరిష్కారముకింద 81,00,000 పౌనులను ప్రాంతు ఇచ్చునట.

మహమ్మదీయ స్త్రీలు డాక్టరు పరీక్షలకు

చదువవలెను

జలంధరు, ఏప్రిల్ 28.—పంజాబు రాష్ట్ర మహమ్మదీయ విద్యా విషయక మహాసభకు పంజాబు రాష్ట్రపు మంత్రిగారు ఫెలోజా ఖాన్ నూతుగారు అధ్యక్షత వహించి మహమ్మదీయులు ఏ విధముగా విద్యా సంస్కారము లేక వెనుకబడియున్నారో వివరించి చెప్పిరి.

మహమ్మదీయ స్త్రీలుగూడ ఘోష విడిచి కళాశాలలకు వచ్చి డాక్టరు పరీక్షలకు చదివి మంత్రిసానులుగాను తగ్గి యతు నొందుట ఉత్తమ మని చెప్పిరి. (ఆ. పే.)

హిందువులు-క్రైస్తవులు యుద్ధము

మంబై, ఏప్రిల్ 29 కుత్తాళంబులను రాజగోపాలపురం ములపల్లెలోనున్న హిందువులకు ఆదిద్రావిడులను, క్రైస్తవములకులకు ఆదిద్రావిడులను కొట్లాట యుద్ధముచేసిరి. కారణమునగా క్రైస్తవుల నుడి నెలలోనుండి నీళ్లుగాని నిప్పుగాని తీసికొనగూడనని కలకట్టు హిందువులకు ఆదిద్రావిడులను ఏర్పరచిరి.

ఈ కొట్లాటలందు ఇద్దరికి తీవ్రగాయములు తగిలెను; ఆస్పత్రిలో నున్నారు. (ఆ. పే.)

జమీందార్ పూర్ సమ్మె

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30.—జమీందార్ పూర్ తాత ఇనుము కంపెనీలలో సమ్మె ఆయుుజేయున్నది. బాయిలర్ కాఖలో సమ్మె జరుగుటవలన రెండు కొలములుపని లేక యున్నది.

పిథులూడుకారి సమ్మె జరుగుచున్నది. కాని యితర స్థలములనుండి ఉడుపువారు నియోగింపబడుచున్నారు.

అరికిరెరిలో అగ్నిప్రమాదము

బెంగళూరు, ఏప్రిల్ 28.—మైసూరు రాష్ట్రములోని అరికిరెరియందు అగ్నిప్రమాదము కలిగి 80 నుడి నెల కాలిపోయెను. భాగ్యము వశువులు నష్టమయ్యెను. 4 గురు మరణించిరి. (ఆ. పే.)

పియ్యాలకు-నున్నీలకు-తగాదాలు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 28.—హిందూదేశముయొక్క పశ్చిమ తీర పరగణాలయందు కొహటు జిల్లాలోని మహమ్మదీయలయందు పియ్యాలకు నున్నీలకు రెండు కాఖలవారికి కలగుచున్న తగాదాలను పరిష్కరించుచేసి సమాధాన మేర్పరచుటకు అధికారులు యత్నము చేయుచున్నారు. (ఆ. పే.)

పనిలేని మిల్లుకూలీలు పనిపోవువారి నాటకంపెట్టు

చున్నారు. ఒక్క మిల్లుయంతయు లేనవలసిగి. అందులో నెనను చొరుపుది మానీష రాతేడు. (ఆ. పే.)

దేశీయవార్తలు

పంజాబు మహమ్మదీయ సభాస్వతులను ఫెలోషిప్పును మంత్రిగారు మహమ్మదీయుల విద్యకై రూ. 1000 వందా యిచ్చిరి.

వ్యవసాయశాఖోద్యోగుల సభ

కోయంబత్తూరులో వ్యవసాయకళాశాలయందు వ్యవసాయ శాఖోద్యోగుల సభ మే 9, 10, తేదీలందు జరుగును. దేశీయగారు అధ్యక్షత వహింతురు.

పూర్వార్ధాచార పరాయణుల విచిత్రచర్య

కుంభకోణం, ఏప్రిల్ 28; కుంభకోణం మధ్య బ్రాహ్మణులు గవర్నరు మెంటు కోలాహల్యముదను అనంతపద్మరావుగారి కుమారుని గర్భాభావ సమయమున నరకు అంగురేళన పెల్లి పచ్చివాడను కారణమున ప్రభుత్వహింసాగ్రస్తులను తేర్చాటుచేసిరి. నేతలందరి యాజకులను తేప్పించవలసివచ్చెను. ఈ పూర్వార్ధాచార పరాయణులచర్య ప్రజలను అందోళనలో ముంచినది. (ప్రే. పే.)

టీకాలు వేయించుకొనము

కాలిఘాటు ఏప్రిల్ 20:-టీకాలు వేయించుట మాడెను టిని తీర్మానించి టీకాలకు ప్రతికూలురైనవారందఱును ఒక సంఘముగా ఏర్పడి గవర్నరు మెంటువాడు నిర్బంధించి టీకాలువేయవలెదని ప్రచారము చేయవలెనని ఘాఘాటుతో కనివారం సాయంత్రము పథియొకటి జరుపబడెను.

ఈ సంఘముయొక్క కార్యదర్శిగారు కమిషనరునికి టీకాలు వేయించు అని కేవలము గైకొనిరి. (ప్రే. పే.)

ట్రేడ్ యూనియన్ నమాజములు

కాగళూరు, ఏప్రిల్ 28:-జి. ఎ. పి. రైల్వేబోర్డు కాలకు సావించుటకు బోర్డుకర్తగారిచ్చటికి వచ్చివాడు ఇచ్చటి ట్రేడ్ యూనియన్ సభ్యులు 'రాష్ట్రీయ పనివారి' సంఘమునకును, కర్షకుల సభకును సహాయమునకై ప్రచారము చేయుచున్నాడు. అనేక సభలలో బాంబాయి, బామంగాచి కాల్యులను, ఖండించు తీర్మానములు చేయబడినవి. అధికారులు వ్యతిరేకమున పనివారి కోర్కెలను గమనించి పరిశ్రమల దురస్థితి తొలగించవలసినదని కోరబడిరి. (ప్రే. పే.)

హిందూసభ తీర్మానములు

ధిల్లీ ఏప్రిల్ 28:-ఈ యాడు తీర్మానములు ఫ్రెంచ్ పార్టీలో జరిగిన హిందూసభలో ఆమోదించబడెను.

1. మహమ్మదీయులచే నశియైపోయిన హిందూ పవిత్రస్థానములను మరల హిందువులవరకు చేయవలసినదనిన్ని అటులనే మహమ్మదీయుల పరిశ్రమలను వారికి యిప్పించవలసినదనిన్ని ఆర్ ఛార్జీ సభాస్వతుని నీ సభవారు కోరుచు న్నాడు.

(2) సింధు రాష్ట్రము గుజరాతులో చేరియుంచవలసిన దేగాని, ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా చేయబడుటకు వీలులేదు.

(3) త్వరలో కావనసభలో ప్రత్యేకపెట్టబడెదన్న కారవాగారి బాల్యవివాహనిషేధక చట్టము నామోదించవలెను. (ఆ. పే.)

కలకత్తా మార్వారి సంఘము

వైమనుకమిషను సహాయము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:-మార్వారి సంఘ వార్షికసభకు అధ్యక్షత వహించి వాగుడుట్లు రాజగర్హి యాగారు హిందీభాషలో ఉపన్యసించు 18 పెన్సిల మారకము లేటులన కలిగిన సన్మదను తెలిపిరి.

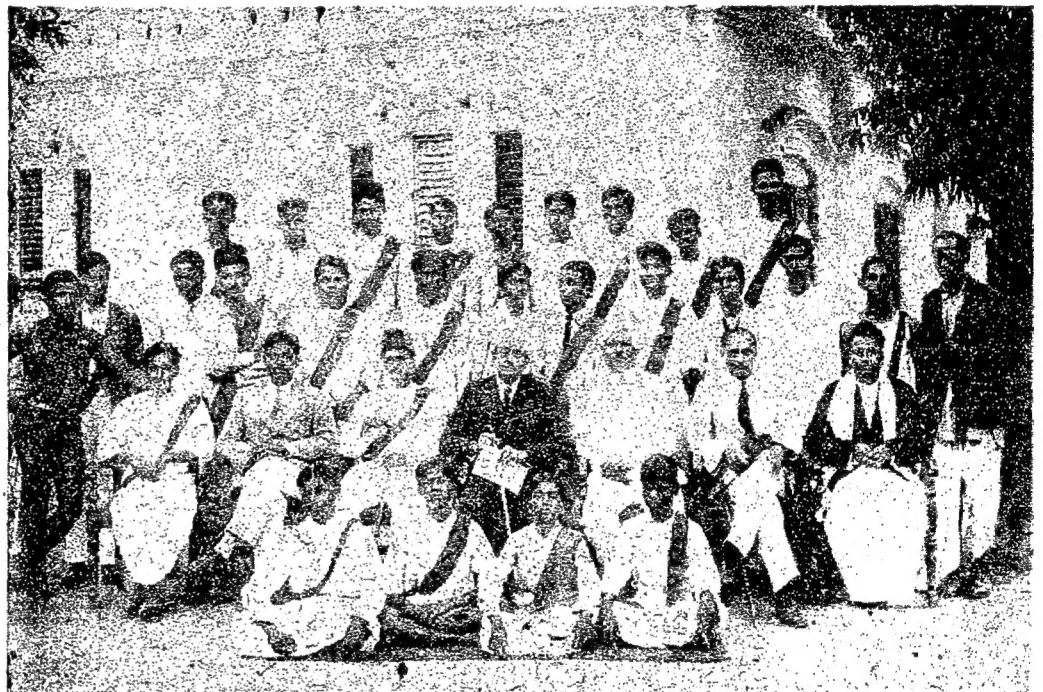
వైమను కమిషనునందు భారతీయులను నియమించకపోవుట తప్పేతియినను కమిషనును బహిష్కరించుట న్యాయము కాదనిరి. తమ సంఘమువారు తోడ్పడుటకు నిర్ణయించుట మంచిదనిరి. హిందూమతమునందలి పూర్వార్ధాచారపరాయణులు తమ మతముపై కొవనసభలు అధికారము చలాయించకుండ జూరు కొవనలెనని హెచ్చరించిరి. విభవా వివాహోద్యమమును నిరసించిరి.

రాయచౌలివాడు గోయంకాబాదుగారు సూతవాధ్యక్షులుగను రామభను బామ జబోరీగారు తిరిగి కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి.

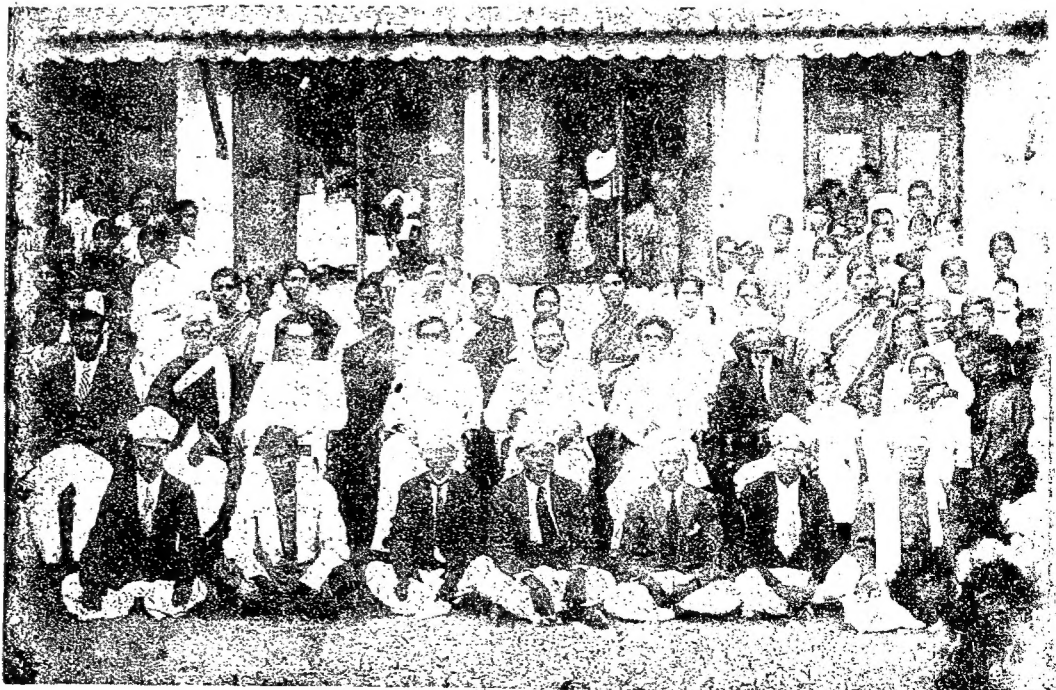
ద్రావిడ మహాజన సభ

వైసభవారు శ్రీనివాసయ్యంగారికి నిన్న సాయంకాలము వీడ్కోలు విందు నన్నానపరమొసంగిరి. వారి వృత్తిని సూచించు నాగలితోగూడ ఛాయాపటము తీయబడెను. అయ్యంగారు కద్దరు బోషితో నెనుక నిలిచి యున్నారు. (ప్రే. ఫో. బీ)

శివాజి వ్యాయామ మండలి

ఈ మండలి చింతాద్రివేట శాఖ సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి అధ్యక్షతన ప్రారంభింపబడెను. డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగా మహన్యాస మొసంగిరి. (ప్రే. ఫో. బీ)

కార్పొరేషను పాఠశాల యందలి

విద్యార్థుల తలదండ్రులసంఘము వార్షికోత్సవము గతశనివారము జరిగెను. అధ్యక్షత వహించిన కార్పొరేషను కమిషనరుగారు మధ్య కూర్చొని యున్నారు. (ప్రే. ఫో. బీ)

బహిష్కారము తగ్గినా?

శ్రీశ్రీశ్రీ

బహిష్కార మడుగుతున్నదని, సర్ జాన్ సైమనుగారు ఇంగ్లండులో నుడివిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారిని వేరుగ నుంచి, ఇతరరాజకీయపక్షముల వారిని చేరవీయ వీలు గలదని, బ్రిటీషుపత్రికలు కొన్ని సలహా నిచ్చుచున్నవి. కాని, జిన్నాగారు పయ్యెనీరుపత్రికావ్రతినికి జెప్పినసంగతుల జూచిన, బహిష్కారవాంఛ వారి కేమాత్రము తగ్గలేదని వ్యక్తమగును. ఇటులనే మిగిలిన కాంగ్రెసుపక్షేతర నాయకులందరును బహిష్కారవాంఛను విడనాడెదరని నమ్మెదము. వైస్రాయి కమిషనుపట్ల జిన్నా గారేమాత్రము సుముఖతజూపుటలేదు. భారతీయ వాంఛాపరమార్థమును పయ్యెనీరు పత్రిక గ్రహింపలేదని, జిన్నాగారి తలంపు. ఇండియా ప్రభుత్వము నబ్ధి నేటు ప్రభుత్వ మని, కర్తవ్య ప్రభువుగా రిది పరకు చెలిసియుండిరి. ఇట్టి ప్రభుత్వమునకు రాజ ప్రతినిధిగారు ఏజెంటుగ నెంచబడుచున్నారు. ఏరు నియమించెడి కమిషనుకు పార్లమెంటరీ కమిషను హోదాగాని గౌరవముగాని లభింపనేరదు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు స్వయంనిర్ణయాధికారము గోరుటచే, వారికి రాండుటేబిలు సమావేశము దప్ప వేరొక ఏర్పాటుతో బనిలేదు. మితవాదులకు, తెల్లకమిషను బాతుగ బనికరాదు. దానియందు భారతీయులకు సమానస్థాన మొనగవలయును. భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకు తెల్లకమిషను భంగకర మని వారెంచుచున్నారు. పయ్యెనీరు ఏర్పాటు, మితవాదులనయినను ఏమాత్రము తృప్తిపరుపజాలదు. ఆ సంగతిని జిన్నాగారు స్పష్టముగ చెలిపిరి.

భారతీయ విద్యార్థికులును రాజకీయ సంస్కర్తలును తెల్లకమిషను కేమాత్ర మామోదింపరని జిన్నాగారికి విశ్వాసము గలదు. ఇప్పటి ఏర్పాటుప్రకారము తెల్ల కమిషను గోరిన సహాయమునుమాత్రము ప్రజలు సలుపవలయును. ఇట్టి ఏర్పాటును ఎట్టి సంకోచము లేకుండ నిరాకరింపవలయు ననియే జిన్నాగారి తలంపు. కమిషను రిపోర్టువలన కలుగు కష్ట సుఖముల ననుభవించువారు భారతీయులు. అట్టివారు విచారణలో గూడ పాల్గొనగూడ దనుటకన్నను గౌరవహాని వేరొకదా. ఇట్టి కమిషను నిలిచియుండువరకు సద్భావము గాని శాంతిగాని పెరుగదనియు ప్రజల కక్కరలేని కమిషనును నిర్బంధముగ జొప్పించుటకన్నను పొరబాటు వేరుండదనియు జిన్నాగారు చాటిరి. బొంబాయి వజీక్విఖామణియగు మోడీగారుగూడ వైస్రాయి కమిషనును నిరాకరించుట ముఖ్యముగ గమనింప దగియున్నది. కమిషనునందు భారతీయుల కర్తవ్య మిచ్చినగాని మోడీగారు దానికి తోడ్పడబోరు. భారతీయులలో నన్ని పక్షములవారును నన్ని

సంఘములవారును కమిషనును బహిష్కరించుటలో ఏకమగుచున్నారనుట కిది యొకనిదర్శనము. సైమను కమిషనువారు భారతీయ ముఖ్యులలో నెవరి యభిప్రాయమును గ్రహింపలేదనియు, భారత శాసనసభవారును మితవాద జాతీయవాదసంఘములన్నియును బహిష్కారము గూర్చి పట్టుదల జూపుచున్న వనియు మోడీగారు స్పష్టపరచుచుచున్నారు. బహిష్కార మడుగుతున్న సైమనుగారు నుడువు సంగతులు, నిరాధారములని చెప్పుటకు, మోడీగారేమాత్రము వెనుదీయుటలేదు. సైమనుగారు భ్రమలో నయినను చిక్కికొని యుండవలెను. లేనియెడల, బ్రిటీషు ప్రజలలో దురభిప్రాయములనయినను వ్యాపింపజేయు చుండవలెను. కాంగ్రెసును నిర్లక్ష్యపెట్టి రనుకొనినను, భారత శాసనసభకు, ముస్లిము లీగు, మితవాదసంఘము మున్నగుసంస్థల యభిప్రాయములనన్నిటిని వీరేల నిర్లక్ష్యపెట్టుచున్నారని, మోడీగారు రుచుచున్నారు. హేతుబద్ధులగు భారతీయులు కమిషనులో సరిపెట్టుకొని రనుట సత్యదూరము. సర్ జాన్ సైమనుగారు అంతయు తిన్నగ నున్నదని చెప్పి, ఇంగ్లండును భ్రమపెట్టుచున్నారని తోచును. కాని, నిజ మెంతకాలమో దాగబోదు. ఇంగ్లండులోని వివిధ పక్షములవారికిని సత్యము కొంతవరకు తెలియుచునేయున్నది. త్వరలో నిజస్థితి వెల్లడిగాకమానదు.

రాబోవు సంస్కరణములు

గ్విన్నుగారి వ్యాసములు రాబోవు సంస్కరణములను సూచించుచున్న వేమో తెలియదు. భారత శాసనసభను రద్దుజేసి, నామినేటుకు సభ్యులతో దీనిని నింపివేయవలయునని, గ్విన్నుగారు సూచించియుండిరి. రాష్ట్రముల విషయమై గ్విన్నుగారు సూచించిన సంస్కరణముల నిండుక పరికింపవచ్చును. ప్రస్తుతసమయమున, రాష్ట్రములలో మంత్రులు కడుబలహీనులుగ నున్నారు. వీరికి శాసనసభలతోడ్పాటు లేకున్నదట. మంత్రవర్గమును తొలగింపబూనిన స్వరాజ్యపక్షమువారు కంటక ప్రాయలుగనున్నారు. మంత్రులు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారి చేతులలో కీలుబొమ్మలుగ నున్నారను సభిప్రాయము దేశమున వ్యాపించియున్నదని, గ్విన్నుగారు తెలుపుచున్నారు. అందుచే మంత్రులకు రాష్ట్రీయశాఖల నన్నిటిని ట్రాన్సుఫరుజేసి, వారిస్థానమును బలపరుపవలయు ననియు, శాసనసభ్యుల బాధ్యతను పెంపుజేయవలయు ననియు, గ్విన్నుగారు హెచ్చరించిరి. ఇంతమాత్రముచే ఏరు రాష్ట్రములలో స్వపరిపాలనమును నెలకొల్పగోరుచున్నారని భావింప వీలులేదు. ఏలన, రాష్ట్రములకు స్వపరిపాలన మిచ్చిన ఉపద్రవము గల్గునని, గ్విన్నుగారే సూచించుచున్నారు. ఇట్టి ఉపద్రవమును నివారించుటకు, శాసనసభలు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముతో జోక్యము కలుగజేసికొన వీలు లేకుండ, అడ్డుబెట్టవలయు నని, ఏరియుద్దేశ్యము. పెద్ద నమస్యకొరకు దప్ప, ఇతరవిషయముల నిమిత్తము మంత్రులను వెడలగొట్ట వీలులేకుండ జేయవలయునట. ఆ పెద్దనమస్య లేవ్వెయో తెలియదు. శాసనసభవారి విశ్వాసము నొక్కమారు బడసిన మంత్రులకు, పిమ్మట సప్లయిల నిచ్చితీరవలయు నని గ్విన్నుగారి తలంపు. పేరుకు రాష్ట్రములకు స్వపరి

పాలనము నొసగి, మంత్రులను శాసనసభవారికి లోబడకుండ జేయుటకు గ్విన్నుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. భారత శాసనసభలో ననలే బాధ్యత లేదు. రాష్ట్రసభలోనయినను, మంత్రులను రాజీనామానీయ బలవంతపరచుటకు వీలుండదు. గ్విన్నుగారి సూచనలు, నిరంకుశపరిపాలనాభివృద్ధికే తోడ్పడును. అబ్జర్వరు పత్రిక, గ్విన్నుగారి సూచనల నామోదించుచున్నది. భారత శాసనసభలో నామినేటుకు సభ్యులను జేర్చుటవలన, ఇంగ్లండు తనబ్రట్టిధర్మమును పూర్తిగ నిర్వహింప వీలగునట. మిగిలిన కన్సర్వేటివు పత్రికలు గూడ, గ్విన్నుగారిని ఆపన్నివారకుడని అభి నందింపకమానవు. వసుమతిపత్రికకు చెలిసినసూచారముప్రకారము, రాష్ట్రములలో రెండవసభను నియమించెదరని తెలియుచున్నది. శాసనసభవారి తీర్మానములను రెండవసభవారు నిష్ఫలముగావించెదరు. ఇట్టి ఏర్పాటుతో నిచ్చెడి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమున కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. సింహాశసంస్కరణ విచారణసంఘము వారు తయారుజేసిన రిపోర్టులో, ప్రస్తుతసంస్కరణములందు ఎంచదగిన మార్పు గావించలేదని తెలియుచున్నది. హిందూదేశపు కమిషను రిపోర్టు గూడ ఈ మార్గమునే యవలంబించు నని నమ్మవచ్చును.

ఈజిప్టు : ఇంగ్లండు

ఈజిప్టుకును ఇంగ్లండుకును మరింత ఎడబాటు గలిగినటుల, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. బహిరంగ సభల చట్టమువలన, విదేశీయుల హక్కులకు భంగము కలుగుననియు, వానిని రక్షించుబాధ్యత తమపై గలదనియు, బ్రిటీషువారు చెలుపుచున్నారు. విదేశీయుల హక్కులను కాపాడుటకు, ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులై యున్నారు. అట్టితెలి, బ్రిటీషువారి కేల యభ్యంతరపెట్టవలయునో తెలియదు. సభానిర్వహణము విషయమై చట్టముగావించుకొనుటకయినను హక్కు లేనిచో ఈజిప్టుకిచ్చిన స్వాతంత్ర్యమువలన ఫల మేముండునో తెలియకున్నది. అంతరంగికవిషయములకు సంబంధించిన శాసనముల గావించుట స్వతంత్రదేశముల కసినధర్మము. బ్రిటీషువారి వైఖరిని సమర్థించుచు ఈజిప్టును ఇంగ్లండు సరక్షింపనిచో ఇటలీ కబళించు నని మద్రాసు మెయిలుపత్రిక భయపెట్టుచున్నది. ఈజిప్టు కృతఘ్నురాలుగ మెలగుచున్నదని యాపత్రికతలంపు. ఈజిప్టుకు బుద్ధి గలపుటకు గాబోలు బ్రిటీషు యుద్ధనౌకలు వెడలినవి. సభల చట్టమును మూడురోజులలోగా ఉపసంహరించుకొనవలయుననియు, లేనిచో తాము తగినచర్యల దీసికొందుమనియు బ్రిటీషు ప్రతినిధిగారు సహస్ పాచ్ఛాగారికి అంత్యసందేశ మందిరి. ఈజిప్టుపై నీతీరున దాడివెడలుట ఏమాత్రము న్యాయముగ దోషదు. ఇందువలన ఈజిప్టుకును ఇంగ్లండుకును మధ్యగల ఎడబాటు మరింత విస్తరించుచుగాని తగ్గనేరదు. ఇంగ్లండు చూపు బలప్రదర్శనమువలన ఈజిప్టు లొంగిపోవుట సహజము. కాని బ్రిటీషువారి స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమున కిది నిదర్శనముగాజాలదు. వారికీర్తి నిది. పెంపొందింపజాలదు. కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము తనవాదాసములను చెల్లించుకొనుటకుగాని పరుల స్వాతంత్ర్యమును కాపా

డుటకుగాని ముందుకురాదని స్పష్టమగుచున్నది. వీరి ప్రస్తుత వైఖరివలన గలుగు విపరీత పరిణామము నకు భావినంతివారు వీరిని నిరసింపకమానరు.

వైశాఖములను వ్రాసినప్పటికీ, సభలచట్టమును ఈజిప్టు సినేటు సభవారు నవంబరువరకు నిలిపివైచినటుల దెలియుచున్నది. బ్రిటీషు బలపద ర్యనము అక్కరకు వచ్చినది. ఛేంబర్లెనుగారు కామన్సునభిలో గావించిన ప్రసంగము, ఏమాత్రము వ్యసము కలిగించుటలేదు. బ్రిటీషువారిదే బాధ్యత యని, వీరు చాటుట విచిత్రము. ఈజిప్టు ఇంగ్లండును ధిక్కరించినందులకు దానిని శిక్షింపవలయునని, ఛేంబర్లెనుగారు కోరిరి. బ్రిటీషువారి అంగీకారమునకు, ఈజిప్టు వెంటచినను, ఇందువలన ఇంగ్లండుకు విశేషలాభము గలుగునని తోచదు. ఈజిప్టు నామమాత్రస్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తి చెందజాలదు. అందుచే ఈజిప్టును నిరాశాభరితము గావించుట, ఇంగ్లండుకు లాభకరము గాజాలదు.

నిమ్నజాతులు : స్వరాజ్యము

నిమ్నజాతులవారు స్వరాజ్యోద్యమమునకు ప్రతికూలురని, అధికారులు దెలిసినను, సత్యమిందుకు విరుద్ధముగనున్నది. శాసనసభలలోను, స్థానిక సంఘములలోను నామినేటు చేయబడు నిమ్నజాతి సభ్యులు, అధికారుల కనుగుణముగ వోటుజేయక తప్పదు. తమ తేమమునకు గూడ వీరు అప్పడప్పడు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయుట తటస్థించుచున్నది. గత మదరాసు శాసనసభలో మద్యనిషేధతీర్మానమునకు వీరు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయ వలసివచ్చెను. తుదకు తమకు ప్రత్యేకముగ సంబంధించిన తీర్మానమును గూడ వీరు ఆమోదింపజాలక బోయిరి. నిమ్నజాతుల ప్రతినిధులు జూపిన వైఖరిని వారిలో నొకరగు వే. రాంజీరావు గారు సహేతుకముగ ఖండించుచున్నారు. ఇట్టి ప్రతినిధుల నుడుపులబట్టి నిమ్నజాతుల యభిప్రాయమును గ్రహించుటకు సాధ్యపడదు. నిమ్నజాతులలోగూడ స్వరాజ్యవశ్యకత గుర్తింపబడుచున్నదనుటకు పెక్కు నిదర్శనములు గనుపించుచున్నవి. అధికారప్రోద్బలము లేనిచోటుల నిమ్నజాతుల వారు స్వాతంత్ర్యసంపాదనపట్ల సుముఖత జూపుచున్నారు. ఇటీవల శ్రీమంత్ శ్రీనివాసయ్యంగారి కిచ్చిన విందు సందర్భమున ద్రావిడ మహాజనసభ సమర్పించిన విజ్ఞాపనలో స్వరాజ్య సంపాదన విషయమున నిమ్నజాతులవారును ఇతర సంఘములవారితో నేకీభవించు చున్నారనియు పైమనుకమిషను బహిష్కారమును నిమ్నజాతుల వారు ఆమోదించుచున్నారనియు సూచింపబడెను. ఇటులనే ఇతర నిమ్నజాతులసంఘములవారుగూడ దేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై తోడ్పడేదో దేశము విముక్తి బడయుటయొక్క నిమ్నజాతులస్థితి తప్పక చక్కబడును. ఏజాతీయయినను వృద్ధి గాంచవలయునని స్వరాజ్యమునకు తోడ్పడుటయే మార్గము. నిరోధము సూపుటవలన తాత్కాలిక లాభము గలిగినటుల గనుపించినను తుదకు నష్టమేగలుగును. ఆత్మగౌరవమునకు తీరని భంగము కలుగును.

శాకాహారము

శాకాహారవశ్యకత, పాశ్చాత్యదేశములలో క్రమక్రమముగ గుర్తింపబడుచున్నది. హిందూదేశ

మున శాకాహారము చిరకాలమునుండియు ఆచారముగ నున్నది. ఇప్పటికిని, గ్రామములలో వివిధ జాతులవారును సామాన్యముగ శాకములనే భుజించెదరు. బ్రాహ్మణ, వైశ్య జాతులకు, శాకాహారము నియమముగ విధింపబడుచున్నది. గోఖలే హాలులో జరిగిన శాకాహారసభలో, అధ్యక్షులగు స్వామి వేదాచలము గారు శాకాహారప్రాశస్త్యమును చాటిరి. ఇది ఆరోగ్యమునకును, ఆధ్యాత్మిక జీవితమునకును సాధనమగునని తెలిపిరి. భూతదయను పెంచుటకు శాకాహారము ఉత్తమసాధనము. మహమ్మదీయుల కయినను మాంసాహారము విధిగాదనియు జంతువధవలన దయ వ్యాపింపదనియు హమీద్ ఆలీగారు నుడిపిరి. హిందువులలో జాతిభేదములు తొలగుటకు శాకాహారవలంబనము తోడ్పడినటు మరియొక ఏర్పాటు తోడ్పడజాలదు. దృష్టిదోషము దీనివలన తగ్గును. శాకాహారులు మాంసభోజనమును జూచి నహింసజాలరు. శాకాహారమును గూర్చి ప్రబోధము నలుపుటకు హిందూదేశమున కున్న అర్హత మరియొక దేశమున కుండజాలదు. ఈ విషయమై జరుగు ప్రయత్నములకు తగు ప్రోత్సాహ మొనగట యవసరము.

వ్యయ మధికము

హిందూదేశము అంతర్జాతీయ సమావేశములలో పాల్గొనుటవలన, వ్యయ మధికమగుచున్నది. ఫలము మాత్రము మృగ్యముగ నున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, హిందూదేశము చెల్లించు డబ్బు అత్యధికముగ నున్నను, దేశమునకు గలుగు లాభము గనుపించకున్నది. అంతర్జాతీయ కార్మిక సమావేశమునందు, బడ్జెటు వ్యయము హెచ్చుచేయబడినటుల దెలిపిరి. వదునారు క్రొత్త యుద్ధోగములు క్రొత్తగ కల్పింపబడెనట. ఈఖర్చును తగ్గింపవలయునని, సర్ ఫటర్డ్ గారుముచ్చటించుచు, వ్యయాధిక్యమువలన భారతదేశమునందు విముఖత వ్యాపించు ననియు, హిందూదేశభార మిదివరకే హెచ్చుగ నున్నదనియు, అధికవ్యయము నీదేశము భరింపజాలదనియు, స్పష్టపర్చిరి. తుదకు ఫటర్డ్ గారిసవరణయోడింపబడెను. అంతర్జాతీయసంఘములందు, హిందూదేశము అర్హతను సాక్షమింపక బోగ, విపరీతపు ఖర్చుకు లోనగుట ఎంతవిరుద్ధమో యూహింపవచ్చును.

రాజకోటసంస్థానము : స్వదేశవస్తువులు

రాజకోటసంస్థానమువారు, తమ యధికారులందరును సంస్థానమునందు తయారుజేసిన వస్తువులనే కొనవలయునని ఉత్తరువిచ్చుట, మిగుల ప్రోత్సహకరము. రాజకోటలో తయారుగాని వస్తువులున్నయెడల మాత్రమే, విదేశవస్తువులను వాడవచ్చునని, ఉత్తరువు దెలుపుచున్నది. స్వదేశసంస్థానములు తలపెట్టుచో, దేశమేమకరములగు కార్యములను బ్రిటీషు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికన్న నెక్కుడు చొరవతో నిర్వహింపగలవు. సాంఘిక సంస్కరణములను, సంస్థానములు త్వరితముగ ప్రవేశపెట్టుచున్నవి. కద్దరుపట్ల అభిమానము జూపుచున్నవి. స్వదేశవస్తువులను వాడుచున్నవి. రాజకోట సంస్థానము చూపిన మార్గమును, ఇతరసంస్థానములవారు గూడ అవలంబించుదురుగాక!

విశాఖరంగునగారి నిర్ణయము

రాయల్ కమిషనువారి అధికారములు, భారతీయుల సహకారపు పరతులు మున్నగువానిగూర్చి స్పష్టపరచుటను గావించవలయు నని, ఫర్మిలుగాను కామన్సునభిలో నడుగగ, వీలుగాదని విశాఖరంగునగారు చెప్పిరి. రాయల్ కమిషనువారి అధికారములు, ఇదివరకే నిర్ణయింపబడెననియు, పార్లమెంటుసభలలో వీనినిగూర్చి తగుచర్చ జరిగెననియు, అందుచే మరల నీవిషయమునుగూర్చి ప్రకటనతో నిమిత్తము లేదని, విశాఖరంగునగారు ఖండితముగ బలుకుటవలన, ఇంకను మార్పుగూర్చి ఆశబెట్టుకొనియున్నవారు ఇంతటితో నిరాశజేసికొనవచ్చును.

బందరులో క్రొత్త కళాశాల

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 28:- మచిలీపట్నములోనున్న హిందూ హైస్కూలు యీ 1928 సం॥ ౧౧ జూలై నెల 1 తేదీనుండియు సెకండుగ్రేడు కళాశాలగా వ్యవహరించుటకును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధింపబడిన కళాశాలగా పరిగణింపబడుటకును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు అనుమతి నొసంగి రని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె)

లింగ్ వాసమెకట్టు

ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి యుద్ధోధన కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:- జనీవాసభకు బోవుచున్న మహాబల్ పాక్, పి. సి. బోస్ గారిని వీడ్కొలుపుటకై జరిగిన బెంగాల్ ప్రెజ్ యూనియన్ సభకగ్రాసనాధ్యక్షత్యము హించుచు ఆంధ్రప్రదేశ్ గారికి కవచభృతికై ప్రయత్నముః పురుష భారత కార్మికుల కష్టములను జనీవాసభ యుః ట్టుమరిగోరెను. ఈస్టు ఇండియా క్రైల్స్ ఏజెంటు కే. త్రవసునకు సర్దువ జవాబివ్వకపోయినందు, సందెయగు తనీకింకను నమ్మకముగలవని చెప్పెను. జనీవాసభయొరత కార్మికుల దుస్థితిని వివరించుడని కే. సి. రాయ్ వర్మి, కీహరీలాల్ సూక్ష్మగార్లుగారు ఉపన్యసి (పెను)

జంషద్ పురములో సమై జంషద్ పురమునందు జరుగుచున కులలో మాకేమి తావిన్ అండ స్ట్రీట్ కంపెనీవారు ఛేను మిల్లలో 1500 ను, బాయిలర్ వారు పాకివారు అందరు కలసి 40 అ. (పెన్)

జంషద్ పురము, ఏప్రిల్ లలో సమ్మె మొదలై 12 రోజు. ఆర్. పెయిన్ గారు యిద్ద వారికిని సందిచేయ ప్రయత్ని ప్యయముగా చెప్పి ఎడబాటు పనివారు వినలేదు. ఇదివరకు 1 జరిగినవ్వకు అప్పటి కమిషనరుని చెప్పి తన వాగ్దానమును కే కనులలో చేరమనియు పనివారు నుండి 150 మంది పాకివారిని కే గురున్నవి. వారు రాగానే సగా చెప్పుచున్నారు.

ఇండియన్ ఛేంబర్ ఆఫ్ కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28: కామెరుకు ఉత్తరం వారు సమ్మెలో చేరినారనియ యెడల ప్రభుత్వమువారినిరసన బోర్డువారి సిఫార్సుల సంగీకరి దనియు భారత ప్రభుత్వము వ్యక్త తగిన సాయమొసంగి కలుగజేరవని తంతివార్

వైస్రాయి కమిషను సూచన

జిన్నాగారి జవాబు

పయనీత పత్రిక బొంబాయి ప్రతినిధి మహమ్మదాలి బిఖ్నాగారిని (ఎఫ్.ఎల్.బి) స్వతంత్రతకు నాయకులు) సందర్శించి "వైస్రాయిగారు నియమించు కమిషనుగూర్చి పయనీత పత్రిక మాచనపై మీ అభిప్రాయము"మని అడుగ వా రిట్లు తెలిపిరి.

వట్టి అపోహ

"పయనీత పత్రిక ప్రతికూలపక్షము వారి వైఖరిని చూడగ నుండినవట్టికిని మా ఆక్షేపణయొక్క మూలాధారమును విడిచివెట్టి కేవల మొక అపోహపై ఆధారపడి యీ సూచన నాందించినదని చెప్పకతప్పదు. ప్రస్తుత రాజ్యాంగవిధానము ప్రకారము వైస్రాయిగారు బ్రిటీషు పరిపాలన క్రిందనున్న ఒక కాలకు అధికారియగు "ఏజంటు" అనుపింపుకొనును. అవివరము స్టేటు సెక్రటరీగారి క్రతిచర్యలనను రూఢియగుచున్నది. రిజిస్ట్రే క్యాండ్ రిల్ల సం దర్శనమునను, సాంఘికాన్ని కమిటీ రిపోర్టు ప్రకటించబడకంబు టయందేమి వైస్రాయిగారి అనువరక తెలియవచ్చెను.

"కమిషను అధ్యక్షులగు సర్ జాను సైమనుగారు నూచించిన విధానము భారతీయనాయకులు కొరవడియున్నదని జెప్పి అజ్ఞానమున ప్రజలు మోసపోయి జూచుచున్నారని. ఇట్టి విధానము వనపరింపుటవలన సైమను సంఘమువారు భారతీయోజనమునకు తమతో సరిపూన ముసూక్ష్మలను అధికారములను ప్రతిపత్తి నొసంగగలరని నూచించుట వ్యర్థము."

ప్ర: "రాజీదుర్బుట కింకేదయిన మార్గముగలదా?"

జిన్నాగారు: "బహిష్కారోద్యమముగూర్చి సైమను గారును ఆంగ్లో ఇండియను, బ్రిటీషు పత్రికలు తరుచుగానేమి చెప్పుచున్నను విజ్ఞానముగలవారైన రాజకీయములందు పాల్గొనుచు భారతీయ లెక్కన శ్రేయమును తెలియజేయుట : అంగీకరింక జాలదు. ఏమన, యీ కమిషనువారు ఐరి భావిదేశముగూర్చి విచారించు చున్నారే నీరి శిష్యావర్తి అనుజరపలను? ఇండియాభారత మిరుదు రాజ్యాంగవిధానము నిర్వహించు పాద్యక చిట్టచివరే పైచును.

ప్రశ్న: అన్నింటికి ఒకటే జవాబు: భారతీయులు, రాజకీయజ్ఞానముగల భారతీయులు అయినను వారి యీ విచారణయందు యెట్టి అవకాశము నొసగు కమిషను అధ్యక్షులను నూచించినట్లు ప్రవర్తించి కేమయిన కొద్దిసహాయము చేయగల్గుదురు. ఈ

మొంటువారికే సర్వాధికారము గలదనుచు సంగీకరింపవలసిన అంగీకరింపలేదు.

ప్రశ్న: మీరు నిర్మాణముగూర్చి ముఖ్యవిధానములను నిలుపలేదనుచున్నారు. ఆవిధానములు నిలుపలేదనుచున్నారు. ఆ స్థితియను ఏ నిలుపలేదనుచున్నారు.

ప్రత్యుత్తరము

సమగ్రాడ కమిషను ఇప్పుడే నియమించబడినచో కమిషను గౌరవము ఉండును టినుండియు చెప్పుచును న్ను నింపించుచున్నది. ఆ

నాయకులు తగ్గుచున్నారు. ఎన్నిపుడు కొందరు వైస్రాయి మాటపోకుండ కాపాడిన రాజకీయ విధానమును సర్ జాను సైమనుగారితో కేంద్ర శాసనసభలనుంక రాజ్యము వారంటు (సాంపబడలేదు. ఈ సూచన కమిషను నియామక నిబంధనలను జేసినచో పార్లమెంటు కాని యీ సూచనగూర్చులేదు. ప్రతికూలపక్షము అధిపతయన పట్టుదలతో ముఖ్యమైన సౌకర్యమును యన తమ గౌరవము

గొప్పతనము

"ఇట్టి వ్రాతలు సాబరుజే రివ్యూయందు మాత్రమే గాదు. ఇతరపత్రికలగుడ యెట్టి ముద్రితాంధ్యతో వెలుపుచున్నవి.

ఈ వాదము లోనికి సార్యభాముని గూడ యొద్దుట పాతము. పార్లమెంటు చేతనైన దంతయు చేసినది జెప్పి కమిషను సమర్పించినచో యెవ్వరును మోసపోజాలరు. కమిషను నియామకమునకు, ప్రస్తుత విధానమునకు గూడ సార్యభాముని ప్రభుత్వము, ఇండియానుంత్రి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బాధ్యులని నేనెరుంగుదును. సర్ జాను సైమనుగారు యీసారి విఫలమైనను రెండవసారి బోయినపుడు యెక్కువ యుక్తివాసి ఇండియాప్రజల వంచితగల్గుదురను అశిగూడ వారికి గలదు.

"భారత రాజనీతిజ్ఞులు మాత్రము యెట్టిమాటలకు లోబడరు, యెంతమాత్రము సహాయము జేయరని వాకు సమ్యక్ము గలరు. ప్రస్తుతరీతికి కమిషన్ను తిరిగి ఇండియాకు పంపుట కన్న విందిన భూతముల పారబాటు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చేయజాలరు. "ప్రతిష్ఠ" యను పదము మరచిపోయి మొదల నూచించిన విధానముండి తిరిగి తెనను పట్టుదల విడిచి, భాగస్వాములుగ నుండి వని జేసినచో భారత రాజకీయాభివృద్ధి అడయవచ్చునని నమ్ముచున్న భారత ప్రతినిధుల వ్యాయముల మాచనల సంగీకరించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము."

హెచ్. సి. మోడీగారి అభిప్రాయము

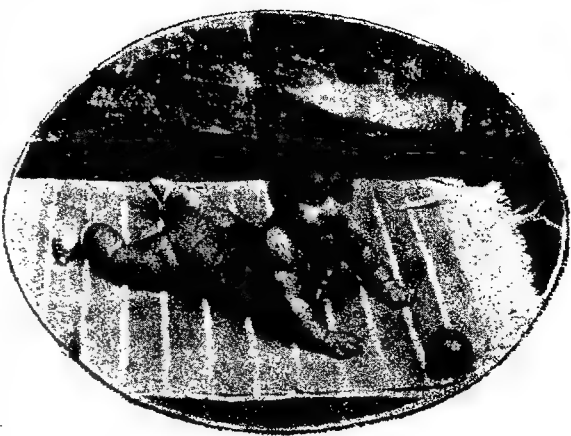
పయనీత పత్రికా ప్రతినిధి సందర్శింపగ హెచ్. సి. మోడీగారు ఇండియను మున్సిల్సు చేరిన అధ్యక్షులు యెట్లు తెలిపిరి:—

"రాజీదుర్బుటకు యత్నించుటవలన పయనీత పత్రిక సామాజ్యమున కెంతో నష్టముచున్నది. వైస్రాయి కమిషను సూచన పదుదేశముతో తలపెట్టుబడినదేగాని అనుసరింపదగ్గికాదని కొద్దిలో చాల క్రిందటినుండి తెలుపబడుచున్నది. ప్రస్తుత మా ప్రజలందరు అసంతృప్తి చెందియుంటున్నట్టి విధానమేమియు వర్తించనీలలేదు. అన్నియట్టియులు పాడియినవి. భారతీయ ప్రతినిధులకు సరిపూనము అధికారముతో రాజ్యము కమిషను నందు నియమించుకొన్నచో భారతీయనాయకులెవ్వరును జోకర్లు కలిగించుకొనరు. వారి చర్యలనుగూర్చి విమర్శించుట వాచనీగాదు స్వదేశ రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయమునందు పాల్గొనుటకు ఇండియా కనకాశిమిచ్చు సూచన లేవిగావించినను వాటినిగూర్చి నాయాభిప్రాయము వెలుపుట కెట్టిఅభ్యంతరము లేదు. ప్రస్తుత సిద్ధిగతులనుగూర్చియు గడింపదగ్గ కేవలము గూర్చి తెలిసికొందము.

సైమనుగారి అసందర్భప్రలాపము

కమిషను వారు భారతీయ ప్రతినిధులు ఏనకో బహు కొద్దియై ఉన్నాక, యతరు లెవ్వరిని కలుసుకొన జాలకపోయిరి. భారత శాసనసభలోని తీర్మానము వలనను, అతివాద మితవాద జాతీయవాద సంఘటింపిటి ప్రకటనలవల్లను వారి వైఖరినిబట్టియు యీ విషయము రూఢియయ్యెను. ఇట్లుండ సర్ జాను సైమనుగారు ఇంగ్లాండునకు బోయినచోడనే తిరిగివచ్చుకొని కేవలము విధిద్యమ ప్రకటన గావించుట విచారముచున్నది. కమిషనుకు ప్రతికూలత తగ్గిపోవుచున్నదనియు, భారతీయులతో ముఖ్యులందరును సహాయముజేయ శాసనసభయందు సైమనుగారు నిరలు. ఇంకను తటస్థముగనన్న భారతీయులను వంచించుటకే యీ ప్రకటన ఉద్దేశించబడినచో, యిందేమి పర్యమలేకన్నను యుక్తియుక్తముగ నున్నది. అట్లుగాక తాను నిజముగా భారతీయులలో ముఖ్య ప్రతినిధులందరిని సందర్శించి సంక్షిప్తపరచ గల్గితిని సైమనుగారు దలంచుచుండినచో వారు కేవలము ప్రముఖుల నుగియున్నారనియు, దానివలన యెంతేని ప్రమాదము గలదనియు జెప్పకతప్పదు. కమిషనువారు నిజనీతి నెరుంగజాలకుండి రని యిందువలన తెలియచున్నది. ప్రధమ సంచారమునందు యేమియు నేర్చుకొనలేకపోయిరి.

సర్ జాను సైమనుగారును, వారి సహోద్యోగులను దురభిమానముల బీడి పర్యమ నెరుంగుట కసమర్థులని యిందువలన విడదమగును కాంగ్రెసు ఒక్క తెగకు సంబంధించినదగుటచే కాంగ్రెసు అభిప్రాయమును నిర్లక్ష్యము జేసికొనుచునో కొంత ఆగ్రహముగలదు. ఏరితిగ నియమించబడిన కమిషను సహకరములేదని కాంగ్రెసువారు ననుచున్నారు. అంతేకాని ఎఫ్.బి. లిజరలు ఫెడరేషను, ముస్లిములీగు, మున్నగు సంఘటియు, అతివాదపు తెగలని అనుమానించుటకైన పీలులేని సంస్థల ప్రతికూలతయెట్లు మరచిపోగలరు? వాటిపట్లు నిర్లక్ష్యము జేసికొ యెవ్వరును ఊహించజాలకున్నారు. ఇట్టి నిదర్శనములన్నపుడు గూడ బాధ్యతగల భారతీయనాయకులు కమిషనుసూచన లంగీకరింపరనుట కేవల మసందర్భము. ఇంకేమి కర్తవ్యము?

జ్ఞాన ప్రసూనాంబ

(స్వాభావిక నియమానుసారముగా జెంచబడినది)

ఇప్పుడు రివ మాసము. ఈనాడు కలము శిశువుయొక్క రివ మాసములో జీయించినది. 19-4-28 తేదీన లెజవాడలో జరిగిన శిశుప్రదర్శనములలో మొదటిజనానుతి వంశినది. పుట్టిక. వాడి తల్లిపాలు తప్ప ఇప్పుడు వాడుకలోనున్న రసభిక్షము వాడు, వన, దుంకరావ్వును కలింగరావ్వును మొదలగు శిశు: మధ్యములగాని చివరకు ఒకరిందువు అడుగుముగాని త్రాగి యెటుగదు. ఈశిశువుయొక్కతల్లి కాలింతలకు వాడు ఇంగువ, రసము, పిప్పిరు, కట్టెకారము మొదలగు సాక్రితకదార్థముల స్వీకరించిన యెరుగదు. కారములేని కూరలు, అన్నము వండ్లు మాత్ర మాహారించి యుండెను. ప్రకృతి పత్రికాధిపతియగు దావీదు పుచ్చా వెంకట్రామయ్యగారి శిశువునకు జనకులు.

జిబ్బాలాగారి ప్రకటన

కార్మికులు సమ్మెను కొనసాగింప బద్ధకంకలులై యున్నారు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—ప్రీ. వెన్ వారికి చేసిన ప్రకటనలో మిల్లువనివారి సంఘాభ్యుదయిని జిబ్బాలాగారి రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

సమ్మెవారులు సమ్మెను జయప్రథముగా కొనసాగింప గలరు. వానికి కావలసిన ధనసహాయముగూడ మాకు కలదు. అంతర్జాతీయ కార్మికసంఘమువారు సహాయము చేయ గలరు. బొంబాయిలో మూడు కార్మిక సంఘములు. (1) బొంబాయి టెక్స్టైలు లేబరు యూనియన్ (2) గిర్నీ కాంగ్రెసును మండర్ (3) మిల్లువనివారి సంఘము సమ్మెవారికి సహాయము చేయగలవు. సమ్మెవారుల ముఖ్యమైన కోర్కె లేవనగా—(1). "రిటాన్స్" తదతి ప్రకారం పెట్టబడరాదు. (2) పనివారికి తగు జీవన భృతి యేర్పాటు కావలెను (3) పనిసమయము మెచ్చు చేయబడరాదు. అసఫర్ మెనయెడల కావలసినంత ధనసహాయము కార్మికులకు లభించును. ఆమ్స్టర్ డామ్ కార్మిక సంఘమువారు సంతకము సహాయము చేయగలరు.

"ఇతివరకు జరిగిన సమ్మెలలో రాయబారము లేమియు నుపయోగకారము కాక పోయినందున సమ్మెయే సరియగుపద తి. ప్రభుత్వమువారును, మిల్లయజనానులును చేయు సూచనలను కార్మికు లాలోచించెదరు. కాని సంక్షిప్త కార్మికసంఘము యూచించును. (ప్రీ. వెన్)

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:— అతివాదనాయకులకును మితవాద నాయకులకును విభేదములు వృద్ధియగుచున్నవి. అతివాదులకు సమ్మెవారులసహాయము కలదు. సభలలో జోషీ, జిబ్బాలా మొదలగువారిని అతివాదనాయకులు తప్పకపట్టుచున్నారు. (ఆ. వెన్.)

ఇండియాను నెనుక బ్రిటీ ఇంగ్లాండు తన చిత్తమునవచ్చినట్లు విచారణ జరిపి తనకు తోచిన రాజ్యాంగ విధానమును తీయులెనెనె మోపాలెను. లేదా విచారణయందు తనమానమును బాధ్యత నొసంగుచు భారతీయుల సంక్షిప్త పరచులెను. సైమనుగారి సూచనల ప్రస్తుత క్షిప్త పరిస్థితుల తొలగించుట కేమియు తోడ్పడలేదు. కమిషనువారు యీ విషయమును ద్రిండులుతునీధముగ నున్నారా. జాతీయత్వ గౌరవమునకు భంగకరముగ నున్నదనుకారణముచే ఆక్షేపించుచున్న ప్రతికూలపక్షమువారితోనైన రాజీతుదుర్బుల కిష్టపడుదురా. సర్ జాను సయిమును గారు, వారి సహోద్యోగులు, భారతీయ ప్రజానాయకులు గలసి, సమష్టిగ యూచించుటకు తగు సమాధానము కుదుర్చుటకు ఇర్లిన ప్రభువు గారి రాజనీతిజ్ఞాన ముపయోగపడునా. ఈ ప్రశ్నలకు త్రుతముబట్టి భారతదేశముయొక్క కావి సౌభాగ్యభివృద్ధి నిర్ణయించునగును. (ప్రీ. వెన్.)

మదరాసువార్తలు

మద్రాసులో మరణసంఖ్య:—28-4-28 తేదీలో అంతమున వారములో కలరా 5 గురికి తగిలెను. 4 గురు మరణించిరి. మహాదికము 60 మందికి తగిలెను. 7 గురు మరణించిరి. గాలిజ్వరములను 1 గా, కాలా అజారులను యిద్దరు, టైఫాయిడు జ్వరములను 1 గా, మలేరియాను 36 గురు, ఇతర జ్వరములను 20 గురు మరణించిరి.

మద్రాసు బ్రాహ్మణేశ్వరుల బహిరంగసభ:—గాలి బిల్లు ఎం. కృష్ణమూర్తిగారిని (క్రాంతిమోక్షం) అభినందించుటకు 2-5-28 తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు నిర్వహించిన పబ్లిక్ మేజిస్ట్రేట్ రాజ్ బిల్లు సి. నరేంద్రమూర్తిగారి యధ్యక్షతన, మద్రాసు ప్రావిడెన్స్ కమిషనరీ యజమాన్యమున జరుగును.

మోటారుబండి ప్రమాదము:—నన్నటి యడయమన నెంటు భానుమ మూడువద్ద నోక మోటారుబండి, డ్రైవరువలెను దప్పినందున, రోడ్డు ప్రక్కనున్న గట్టునుండి 15 అడుగులలోతునకు బోరగిలబడెను. అదృష్టవశాత్తూ బండిలో నుండియుండిన ప్రయాణికులందఱు తప్పించుకొనిరి. ఇద్దరు మాత్రమే గాయము పొంది ఆస్పత్రిలో చికిత్సనందుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

హిందీపరీక్షా బహుమానము:—మైసూరు సంస్థాపన విద్యార్థులలో ప్రాథమిక, ప్రాజేక్టివ్ హిందీపరీక్షల యందు మొదటితరగతిలో నుత్తీర్ణులై మొదటిస్థాన మలంకరించు స్థానికి రూ. 5/ ల విలువగల పుస్తకములు బహుమానము ప్రతి క్రిందపత్తనము కాత్తెముగా నొసరుమందుటకు శ్రమింపి. క్రిందపత్తనము (అసిస్టెంట్ ఆక్సాంబలెంట్ జనరలు, మద్రాసు) గారు వాడవలసియున్నాడు. అని పరిష్కారముగ్రహించి ప్రకటించుచున్నాడు.

బ్రాహ్మణేశ్వర ఆకాశరామన్న బెదరింపు:—ఒక ఆకాశరామన్న ఉత్తరము పైపు గొట్టుబడి శ్రమింపి. ఎ. క. మత్తురంగమడలియ్యగారికి తగిలెను. పి. సు. కందస్వామి కెట్టిగారును మిగిలిన మహమ్మదుగాఱును మరియొకఁడను బ్రాహ్మణేశ్వరబాధివృద్ధి నాటకపరుమచున్నారనియు, కొద్ది కాలములోగా వీరికి ఎంచిబుద్ధిరానినో, వీరి కన్నులను పెకలించుననియు, యా జాబులో ప్రాయశఙ్కమున్నది. ఆ. ప్రె.

భిష్ వెనిడెన్సి మేజిస్ట్రేటు

అబ్బసాలిగారు నియమింపబడుట
ఉచకమంజుల, ఏప్రిల్ 28:—అబ్బసాలిగారు ఎం. జి. సి. మదరాసు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నియమింపబడిరి.

ఎ. జి. సి. మదరాసు, తివానుగారు, మదరాసులో సాలి నీలమ్మ కి. కె. సి. ఆడమ్మగారిస్థానే మదరాసు కలెక్టర్ ప్రాసిక్యూటరుగా నియమింపబడిరి.

రాకపోకలు:—సి. ఎ. క. మత్తురంగ మడలియ్యగారు మాయవరంనుండి నేటి యుదయం మద్రాసు వచ్చిరి. జార్జి జోసఫ్ గారు నేటి యుదయము మద్రాసు వచ్చిరి.

ఆర్. కె. వజ్రుగం కెట్టిగారు నేటియుదయం మద్రాసు వచ్చిరి. శేతురాత్రి మద్రాసు విడిచి బొంబాయిమారుగా యూరోపునకు పయనమయ్యెదరు.

రాజ్ బిల్లు ఎ. గోపాలస్వామయ్యగారు (పంచాయతీల రిజిస్ట్రార్ జనరలు) నెల్లూరునుండి నేటి యుదయమున మద్రాసు వచ్చిరి.

పి. సి. ఎతిరాజులూపాయదుగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి గుంటూరు వెళ్లిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వ రైల్వేలో రైల్వే స్టేషన్ డైరెక్టర్ గారగు పి. ఆర్. రావుగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి తిరువనంతపురం పోయిరి.

మైసూరు రైల్వే ఏజెంట్ ఏ. ఏ. భాగ్యగారు నన్నటి నీనమున మద్రాసు వచ్చిరి.

బొంబాయి మిల్లు సమై

మోడిగారు నాయకు ను తప్పుబట్టుట
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—భారతవర్షక సంఘమునకు అధ్యక్షుడగు మోడిగారు గావించిన ప్రకటనలోని వ్యాఖ్య: ఈ మిల్లు సమై అంటు వాద్యములవలె ప్రబంధమునని. ఈ పది సంవత్సరములలో 8, 4 వార్లు యంత్రాలను ములలో సమైలు తయారించినవి. ఇప్పుడొక విషయంపరిసరి యేర్పడింది. సమై ప్రాంతంభింపబడిన మిల్లులలో వని వారికి తీరిములు తగ్గించబడితే, పని మోద్బింపబడలేదు. ఈ సమైలను ప్రాంతంభించినది కొంతమంది నాయకులమని పేరుపెట్టినా, పంకలి పంకలియును గుర్తెంగక గెదరగోళముచేయు కొందఱు వ్యక్తులై యున్నాడు. ఏమియు నెకంగర మాత్రము విస్తృతస్వభావముల నడుపుచున్నాడు. వీరికచారమున ప్రతిపరిశ్రమను చాలవలసిగలిగినది. ప్రెజ్ యూనియన్ ఉద్యమము మనదేశము ప్రబలింది. దీనికి మిల్లు యజమానులు అన్ని విధముల సాయము చేయగలరు. కాని కార్మికోద్యమములలో నాయకులు పరిశ్రమ విషయమై బాగుగా తెలిసినవారను, మాత్రం కష్టనిష్ఠులను గమనించినవారుగా నుండవలెను. ఇట్టి నాయకులనుగాని పనివానివారైనా త్వరలో గమనింపబడవు. పనివాడు తమకోర్కెలను త్వరలో మిల్లు యజమానులకు నిశ్చయపరచినది యితరుల చేపెను. ఈ సమైకు నిజమైన కారణము ప్రతిపరిశ్రమయొక్క దురవస్థయే దానికీతి. మేర విద్యోగమున నై యున్నవని యితరుల చేపెను. చాల మట్టునతప్పు ప్రభుత్వమువారి నెత్తిపడ నున్నది. మిల్లు పరిశ్రమకు వారు మాన ఉదాసీన భావము వలన నిట్టి దురవస్థ సంభవ మైనది. ప్రభుత్వమువారి మారకపు నిధానమున నీ సమైయు, దురవస్థయే యేర్పడినది. (ఆ. ప్రె.)

సంఘిషరతులు

‘సమైసంఘము’ వారి తీర్మానములు
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—సమై సంఘమువారు ఈ ఉదయము మాడి యాక్రింది తీర్మానము నామోదించిరి. ‘మిల్లు యజమానులకు కార్మిక సంఘములన్నియు కలసి జవాబు చేస్తుట యవసరముగా న, తమ 15 సంవత్సరాలకు బొంబాయి ప్రెజ్ యూనియన్ 15 మె బర్లు చేర్చి ఒక సంఘముగా నేర్పరచవలెను. ఈ ముప్పదిమంది సభ్యులు పనివారిపోరాటమునందు జయ మగునట్లు కృషి సలుపవలెను. ఈ సంఘ మేర్పాటుకావలసినతరువాత యేర్పాటుచేయు మిల్లు యజమానులతోగాని ప్రభుత్వముతోగాని సంప్రదింపరాదు. ఈ క్రిందివర్తకులు ఆంగీకరించిన నేగాని సంధిపాసగదు.

మిల్లు యజమానులకును కార్మికులకును జరుగు ఒడంబడిక యా సంఘములో 2/3 సభ్యులచే సంగీకరింపబడవలెను.

- పనివారి వరతులు**
1. కొంతమంది మిల్లు యజమానులు కిగించిన జీతములు మరల మోద్బింపవలెను.
 2. పదిభుంట్లకున్న తక్కువపనిగల పనివారికి, హెచ్చుకాలము పని విధించరాదు. కార్మిక సంఘము లొప్పుకొననిది అట్లు చేయవచ్చును. కాలము మోద్బింపబడిన రోజులలో ఏవో టైమ్ నిబంధనల ప్రకారము జీత వివర్యలెను.
 3. ప్రస్తుతపు నిబంధనలను, కార్మికుల ఒప్పందలెనిది మార్చరాదు.
 4. మిల్లు యజమానులసంఘము యొక్క తేతుండా ప్రత్యేక వ్యక్తులు నిబంధనలనుమార్చి మాత్రము కష్టపెట్టరాదు.
 5. క్రొత్తకమల గడ్డలకు మిల్లుయజమానుల సంఘము పనివారిసంఘమును కలుపుకొని జీతము యేర్పాటుచేయవలెను.
 6. వివిధరకముల పనులకు పనివారికియ్య జీతములను దేశీయభావలలో ప్రయోగింపవలెను.
 7. ‘తెలూప్స్ కంపెనీ’ హోల్ ప్రెస్ బ్రాకెట్ మొదలగు నవీనపద్ధతులు కార్మిక సంఘముల యిష్టములేనిది ప్రవేశ పెట్టబడరాదు.
 - (8) ముప్పదిమాపాయలకన్న తక్కువజీతము గలవారి కందరికి జీతము వృద్ధిచేయ బడవలెను.
 - (9) ఇంతకాలములోపల జీతము నడుగక పోయిన ఆ జీతము యివ్వబడదు. ఆ యన్న నిబంధనలు రద్దుచేయబడవలెను.
 - (10) అన్ని మిల్లులలోను పనివిషయము జీతమువిషయము ఒకేరకపు నిబంధన లేర్పాటు కావలెను.
 - (11) పనివారు పనికి వచ్చినట్లు టిక్కెట్టులు మోపవలెను. ప్రతిరోజు యంత్రములకు నూనెయవలెనను నిబంధనలు తీసివేయబడవలెను.
 - 12 ప్రస్తుతము తిరుబందారపు వస్తువులపర పెరిగినందున యిచ్చు అవసరము జీతమునకు కలుపవలెను.

18 వని నవరపెట్టి పోగులవారికి ఉభయత్ర నెలనోటిను యివ్వవలెను.

14 పనివారి నెలపునయములో కొన్ని నిబంధనలు చేసి, మిల్లు యజమానసంఘమువారు నాటి ప్రకారము నడుచు కొనవలెను. (ప్రె. ప్రె.)

నాయకు లొకతీర్మానమునకు వచ్చినారు
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—కార్మిక నాయకుల విభేదము లన్నియు, ముఖ్యముగా సమైసంఘనిర్వాహమును గురించి, తగ్గిపోయినవి. కార్మికుల కోర్కెలను యజమానులకు తెలుపబడినది. అందులో ముఖ్యమైనది కార్మికులకు 80 రూపాయలకన్న తక్కువజీతము లండనూడవది. ప్రస్తుతము యంత్రాల యములన్నియు మూయబడియున్నవి. ఈ రోజు జరిగిన సభలో శాంతి నైతికదళము నేర్పాటు చేసెదమనియు, బ్రాడ్ గారు దానికి నాయకులుగా నుండి ప్రవక్తము వహించేయిదమనియు ఒక నాయకుడు చెప్పెను. బ్రాడ్ గారు సవ్యసించుచు బొంబాయిలో జీతములు తగ్గించవలెనని చెప్పవారిని ఖండించెను. అవసరమైన యెడల యితర గ్రామములలో మిల్లు మాత్రం జీతమును వృద్ధి చేయుట న్యాయముగాని, బొంబాయి మిల్లు మాత్రం జీతము తగ్గించుట న్యాయము కాదనిరి. ఇతరులు మాట్లాడుచు విసుక్కుముతో పోరి జయంతుడని యుద్ధాధిందిరి. (ప్రె. ప్రె.)

లక్షరూపాయల మోటారుకార్లు తగులబడినవి
ముంబరే పూర్, ఏప్రిల్ 28:—నెరాం ఇంజనీరింగు కంపెనీయందు అగ్నిప్రమాదముకలిగి ఆ కంపెనీ మోటారుకార్లు మోటారు బ్రాక్టర్లు తగులబడినవి లక్షరూపాయల నష్టముకలిగినవి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాగవర్ష మెంటు ఖజానాశాఖా సభ్యుడు
రంగూను ఏప్రిల్ 28:—సర్ జి. కె. గారు (బర్మాగవర్ష మెంటు ఖజానాశాఖా ప్రభుత్వసభ్యుడు) ఏప్రిల్ 28 తేదీలో తమయూద్యోగపుగడువు పూర్తిచుగటవల్ల మే 6 తేదీనుండి 28 నెలల నెలపు గైకొనిరి.

కార్మికుల కృషివలుల పార్టీ:—“మే 8-5-28 తేదీన తిరువల్లికెట్టి బీదవద్ద (ప్రెసిడెంట్ కెడెంకా) జరిపెదరు. పార్టీ అధ్యక్షులగు శ్రీ కె. లెట్టిగారు నడవనీకురు.

కలకత్తా మిల్లు స

కార్మికులు రమ్యావారిని స
ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు నిక
కలకత్తా, మే 1:—ఈస్టులో మాట్లాడినవచ్చిన తరువాత టింబురు ఆంధ్రప్రదేశ్ యాలటలకు కారణము (కాగలడ) ముముగానున్నది. తనకు టైఫి జరుగునని నమ్మకములేనియు స్ట్రాక్, మజఫర్ (వాలచేసి) నిచ్చిరి.

80,000 కార్మికులు, 51 స్నారు. సహాయవసరము. కాద్యారాధనసహాయము పంపుము మైత్రా గారికి యాక్రింది భారత కార్మికులను దాక్షిణ్య కార్మికులు నాద్యారా తమసానున్నారు. కార్మికులు ధైర్యముతోది నిలవినందుకు వారి నశ్వనందించుమలగుగాక, ఆంగ్ల కార్మికులకు నిజము క్షిపించనలేక పొటుపడెదమ కలకత్తా, మిల్లువద్ద సభం ప్రయోగించబడిన కార్మికులుండు కే. సి. రాయ్ చౌదరిగారు దాక్షిణ్యంపొయి. హా పరిస్థితులేర్పడినవి. య మన్నాదని తెలియు వరుండుచుచా మన్నాడు. దని అభి

విదేశవార్తలు

ఈజిప్టు సభల చట్టము

చర్చను నవంబరువరకు ఆపుజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఈజిప్టు సభల చట్టము (ఎసంబ్లీసు బిల్లు)ను చర్చించుటను నవంబరు వరకు ఆపుజేసిరి.

యుద్ధబహిష్కరణము

జర్మనీ ఆమోదము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—కాంగ్రెస్ యుద్ధబహిష్కరణ లేఖకు యూనైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వముతో ఏకీభవించును. ఈజిప్టును అందరను ఏకీభవించవలెననియు ఎట్టి వరకులు లేకంద జర్మనీ ఆమోదించుననియు జర్మనులు చెబుతున్నాదు. (ఫ్రాంకుతో ఏకీభవించిరి).

ఈజిప్టు వ్యవహారములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—కాంగ్రెసు సభలో రాంకే నగ్నశాల్క ప్రభుత్వము నిమిత్తము ఐంటర్వ్యూ (వభువు) ఈజిప్టును ఇట్లు చెలికెను:—
ఈజిప్టు సభల చట్టము కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వవర్గము నవకు ప్రతిబంధకము. పోలీసువారికి చాల చిక్కుగ వారి భర్తలను నిర్వహించుటలో పొరబాటు క్రమము బాల్కనీయీయమైన. అలడలను జేసిన క్రమము ఎక్కువ క్రమము పొలగుదురు. దాని భంగము ఏర్పడును. విదేశీయుల ప్రాణము నాడును గలదు.

122 ప్రకటనము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి విదేశీయుల అందుచే ప్రమాదముతో గూడు రాదు ఈజిప్టులను ముతరకొల్లును గుర్తించుగ ఆలోచించుచు ప్రభుత్వము నేపాచునకు భంగము కలుగుతను. ప్రధానామాత్యునికి ముందున్న స్వయంపా నుడగాడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున, ఈజిప్టు ప్రభుత్వములకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఎటు ఆజిల్లును ముగిసినవ దుంకాలముతోపుగ ఉత్తర వార తమకుతోచినవరకు చెలికిరి.

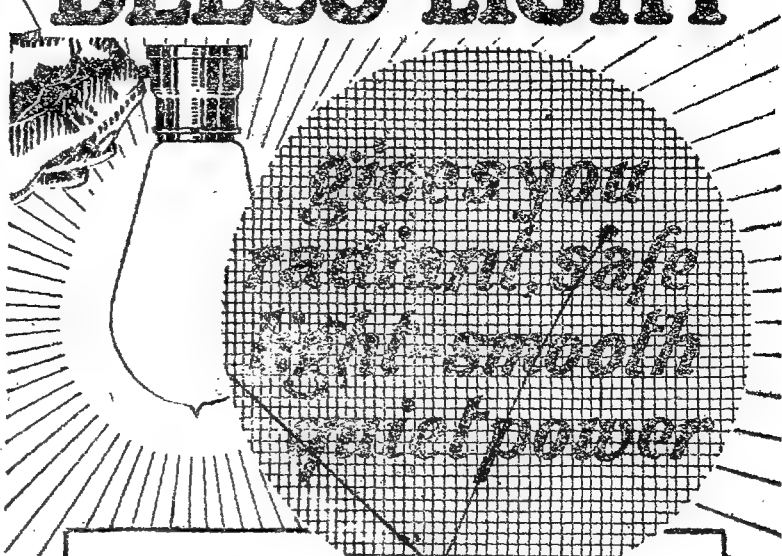
రస స్వయం సమాజకమైనది డిరి. నిశ్చయముగ నవాసహాన కాబిల్లును చర్చించుటను మానిరి.

కాకలు

(ప్రత్యేకతంతరి)

కలిహ్మ, క్యాంబెజ్ ఈ రెండు ప్రభుత్వములు. వైస్ రోజు, క్యాంబెజ్ తుతో ను. రేరెక్టింగు (చె ర్చవెయ్యను పోవును. దానియు కారం

DELCO-LIGHT

దెల్కో-లైట్ ను ప్రవేశ పెట్టినదానికి శాలువుకమునందలి బంగారాలు అభివృద్ధికి తెలిసి ఎక్కువవిలువను పొందుచున్నది. స్వంత దాతనకు ఎల్లప్పుడూ సీటియోక్కు వరుసయోగమును గలిగించుచున్నది. ఏకాగ్రత, వెలుగుతనము, పవర్ పవర్లు చేయుచున్నది. దెల్కో-లైట్ సహాయముచే ఎడతెగిరి నీటి సప్లయము, ఫ్యాక్టరీల విద్యుదయంత్రములకు (రిఫ్రిజిరేటర్లు వంటివి) కరెన్టును కల్పించి, అన్ని వస్తువులను ఎల్లప్పుడూ సహాయముచే గులభముగా నొనర్చుచున్నది.

దెల్కో-లైట్ ను నువ్వయోగించుట కడుసులభము. ఖర్చు తక్కువ. మిశులనాగ్యమైనది.

ఫ్రీగిజీర్ ను ప్రవేశ పెట్టుకొనుడు. ఎండవేళలందుకుడ అవారమును ముగ్గుముగానుండుటకును ఎల్లప్పుడు మంచుగడ్డకు సప్లయ చేయుటకు నువ్వయోగపడును.

సప్లయదారులు

VOLKART ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు, లాహోరు, కరాచి.

జపాను సేనలు సినహో కేగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—చీవాదక్షిణ ఉత్తర సేనాధిపతులకు జపాను సైన్యాధికారి హెచ్చరికను డెలివరేషన్ బాటీయన్ లు సినహో, వచ్చుటకు ముగ్గురన్న మ్యాంటుగు రైల్వేను వరకీజేసిరి. దానంతటి బహు సేనాధిపతి సినహోకు రెడువేలసేనతో జపాను ప్రజలను రక్షించి అవసరమగు చర్యను దీక్షిగానుట కేగెను.

రాయలు కమిషను అధికారము

నవాకారము బడయుపద్ధతి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 1:—కామన్వెల్థులో బాల్కన్ ముగ్గురన్న తర్జిలుగాడు రాయలు కమిషను తరపున భారత ప్రతినిధుల సహకారమును బడయుటకు ఎట్టివరకు లనవరమో ఆవిషయమై రాయలు కమిషను కమిషనరును ఇండియాలో అందరికిని చెలియవలయు ప్రకటించెద రాయని యడుగు రాయలు వారం టులో రాయలు కమిషను కమిషనరును పూర్తిగ నిర్వచించబడి ననియు కామన్వెల్థు ప్రభుత్వంలో వాటిని హార్మోనీ పూర్తిగ చేర్చించిరనియు అందుచే మరల ఇండియాలో వారి అధికారము గూర్చి ప్రకటించ నక్కరలేననియు వింటర్చు ప్రభుత్వం చెలికెను. రాయలు కమిషనుకు మంచిదని తోచినవల నియమముల కేర్పరుపట కధికార మున్నదా యని యడుగు, ఇదివరకు జేప్పిన, దానికంటె ఎక్కువ చెప్పవలయునన లేదనిరి.

(ప్రతిపాలనపక్షముగు దొంగలతో నుడి కుట్రనాబట్టి ఇద్దరు పోలీసువారిని సంపెనెసి చెలి కుట్రయిమోపు, ముసఫా గార్ల కరికినను విడిచిరి. హైదరాబాద్ లో ఒకటి పూర్వము యా రిఫ్టెలికు కార్యకర్తలతో వర్తాధ్యక్షులుగను, రెండవవారు వైస్ రోజు చెలికెను నుండిరి.

రాయలు కమిషను

గ్వెన్సు గారి నాలవలేఖ

(బిరుసర్వీకు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ద్వంద్వ ప్రభుత్వము ఆధ్వర్యముగ పనిచేయుటలేదు. కాని రాష్ట్రీయ రాచకీయ వేత్తలు క్వెన్సు అసలు దానిని పనిచేయకే నిరాకరించెదరు. మెప్పును ప్రభుత్వం జేసిన ఆర్థిక పరిష్కారములూ మార్పు ఆక్కర లేదు. ప్రభుత్వముందు ప్రసాదించబడిన నిర్వాహకాధికారము లో మార్పులక్కరలేదు. రాజ్యాంగ విధానములో నిబంధించ బడినవోలెదప్ప ఇతర రాష్ట్రీయలందు ప్రవరించయము అభివృద్ధి జేయునటుల జేయుటకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను. భారత సంస్థానాధీశ్వరులు శ్యాంపరిపాలనమును సమర్థతతో స్పష్టికముగ చెబుతున్నటుల జేసి పరిశీలించుటకు యధికారము ఇండియా ప్రభుత్వమున కుండవలసినదే తీసివేయరాదు. ఇండియాలో కాంగ్రెస్ భంగముజేయడ జేయు యధికార ముండ వలెను. అందుచే వారికి సహాయము యధికార ముండవలెను. అఖిల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను మించి పనిచేయు యధికారముండవలెను. అఖిలము ఇండియాను సన్నిహిత్యము పోలీసు అఖిలభారత విధానము మీదనే యుండవలెనని అంగీకరించి రట, ల్యాండు రెవిన్యూ యధికారాలను ఇండియాను నిలిపివర్చు ను నుండియే నియమించవలెనని గ్వెన్సు గారు చెబుతున్నాడు.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వము చెడగొడుగు; రిజర్వ్ క్యాభా విషయములను బాధ్యతగగ మంత్రుల కీనునివో వారు రాష్ట్రీయ రాచకీయ వేత్తలు దానిని పనిచేయరు. వారికోరికను సెర జేర్చునో వారు అఖిలభారత రాచకీయ వేత్తల చేతిలో తగు లాగినెదరు. అందుచే పరిపాలనమునకు భంగములేకుండ ఈ పద్ధతులమీద రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను సంస్కరించవలెనని చెబుతున్నాడు.

లండన్ నుండి వై మానికుగాను తెలియలి అనునామె కేపు టపును జేరెను.

వృత్తాంతలేఖలు

చీరాల

27-4-28 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు శ్రీయుత చీరాల శ్రీమయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద పథ జరిగినది. ఈ సమయము ఆయా పాత్రులను పాఠశాలకు పంపిస్తామని ప్రకటించినది.

ఈ సమయమున గాంధీగారి ఆశీర్వాదమునకు యీ పాత్రులకు చింతిల్లు వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి చూపుచున్నాడు.

(ఒక విలేఖరి)

భీమవరం తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

తాజే పత్రికా ద్వారా, ఏప్రిల్ 28:—భీమవరం తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు ముగిసినవి. చెర్రువాడ రాఘవరాజుగారు భూపతిరాజు కుబ్జరాజుగారు, చంతులూరి వారాహరాజుగారు, కొత్తపల్లి బాపిరాజుగారు, వేగేపేట నందరామరాజుగారు, గోకరాజు రామరాజుగారు, యర్రా సూర్యారావుగారు గున్నాబత్తుల రంగరామగారు, గంధం వెంకన్న వాయాడుగారు మద్దాల రామమూర్తిగారు, మత్తాల వెంకటరత్నంగారు, పులవర్తి లక్ష్మణస్వామిగారు, చెంగలపల్లి సత్యనారాయణగారు ఎన్నికైనవారిని. వీరిలో ఆరుగురు క్షత్రియులు, ఐదుగురు కాపులు ఒక వైశ్యుడు ఒక బ్రాహ్మణుడు, పదుమూడు ముస్లింలు గురు స్వరాజ్యపక్షమువారు. ప్రస్తుతపు బోర్డునున్న ప్రభుత్వరీత్య విశేషములు 8 గురు యీసారి ఎన్నికైనవారిని.

రాజోలు వార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు

రాజోలు, ఏప్రిల్ 28:—ఈ మధ్య జరుపబడిన రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు పట్టణ ఎన్నికలలో రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసు యేడల గాఢభీమానుభవము వ్యక్తపరిచినది. తాలూకా కల ఆరుసానములకు నలుగురు కాంగ్రెసు వారు యిద్దరు కాంగ్రెసు పక్షభీమానుభవము గలవారైనది. మామండలమున కాంగ్రెసుకు ప్రబల ప్రతిపక్షి యైన అల్లూరి పెద సూర్యారావుగారి రాజోడి పోపుల కాంగ్రెసుకు గొప్ప విజయముని చెప్పవచ్చును. మొత్తముగా యెన్నిక ఫలితములలో రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డునందు కాంగ్రెసు పక్షమునకు అధిక సంఖ్య గలసానములు లభించినవి. ఈ విషయము గాఢభీమానుభవము కాంగ్రెసుకు చేకూరిన ఫలములైనది ప్రజాశాసకుల కనుమాలముగను కాంగ్రెసు బలము పెద్దదియగునట్లును ఉపయోగింప బడునని ఆశించుచున్నాము. ఈ యెన్నికలలో కాంగ్రెసు వారు గెలుపొందిన కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకు ప్రత్యేకముగా నిలిచిన వారందరకు ఓడి పోవుల కాంగ్రెసు బలమును దుబావు చేయుచున్నది.

రాజమండ్రి

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాజమండ్రి, ఏప్రిల్ 30:—ఈ పట్టణములో కలరా వ్యాధి చాలముట్టుకు తగ్గినది. వేసవికాలపు శైవులకు మా పట్టణములోని కొద్దులు, ఉన్నత పాఠశాలలు అన్ని మూసుబడినవి. ఉన్నత పాఠశాల పాఠశాల మాత్రము యింకను మూయబడలేదు.

ఈ నెల 26 వ తేదీ సాయంత్రము మ్యూనిసిపల్ హాల్లో పాఠశాల వార్షికోత్సవము జరుపబడును. జరుపబడినది. ఓరుగంటి సుబ్బారావుగారు బి.ఎ. బి. ఎల్. అధ్యక్షులు వహించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు వార్షిక నివేదిక చదివి విశేషముల పాఠశాల విధానములను ప్రకటించిరి. సాంకేతికములను చాకలిపేగారి సీనుత్వము, గ్రామీణ సాధారణుల గారి "చిల్ల" పాఠశాలములను కొన్ని సీనుత్వము కడుగునకుగల ప్రదర్శించిరి. చాకలిపేగారి పాత్ర ధరించిన విద్యార్థుల విద్యార్థి అప్పు సూర్యారావు అను నతడును, చిత్ర నాటకములో అర్జునపాత్ర ధరించిన వాల్మీకిరావు, విద్యార్థి పైరు అల్లూరి జబర్ అను నతడును ప్రత్యేకముగా ప్రశంసాపాత్రులు. పాఠశాలకు చాలినంత భవనములేనిలోను పురపాలక సంఘమువారును తదధ్యక్షులును శ్రద్ధవహించి త్వరలోనే తీర్పులకు ప్రయత్నింతురని కోరుచున్నాము.

పాదరాజు వార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

సూర్యపేట సభలు

ఆర్యవంశమువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని నిజాంరాష్ట్రములోని ఆంధ్ర గ్రామాలములకు ఆర్యవంశములు పంపబడినవి. పాదరాజువారుండి సభలకు ఆంధ్ర యాత్రులు పథలకువెళ్లినట్లు కనుపడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి వలన ఈసారి ఆంధ్రములు కలగవని తెలియుచున్నది. యూరపియను అధికారులు పోలిసుడిపార్టు మెంటునందున్నందువలన సభలు ఆగవని నమ్ముచుచున్నది.

యవరాజు పేట

యవరాజుగారు ఇతర రాజకుమారులను సర్పంచేటకు పేటకువెళ్లి మెన్నే తిరిగివచ్చిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి దౌరా

వీరిటీవల నిజామాబాద్ జిల్లాలో నున్న కుత్బుల్ సుల్తాన్ జాలయమును దివిపల్లిలో వెళ్లి చూచిరి. అచ్చట ప్రతియేర్పాటును శ్రద్ధగా తిలకించిరి. పంపుకులోనులతో సంభాషించిరి అచ్చట వారందరకును విందుచేయుటకుగాను 250 రూపాయలు ధయచేసిరి.

రెసిడెంటుగారు

వీరు ఇటీవల ఉదకమండలమునకు వెళ్లి వారు. వర్ష కాలారంభమైన తరువాత స్వస్థానమునకు రాగలరు.

సూర్యపేట

సికి: ద్రావాణుని వాసులును ముస్లిములను నగు లక్ష్మణులు గారిని రాత్రివేళ పక్కమీద నుంచి అట్టే ఎవరో వాళ్ళు గావించిరి. వీరు ముస్లిములగు రావుబాపూర్ రామని పుల్లయ్య కంట్రాక్టుగాని సోదరులు. రాత్రి 1 గంటవేళ పుల్లయ్య కంట్రాక్టు ప్రక్కగదిలో సరాళునున్నప్పుడు వీరి వెళ్లి చూచువరకు పోటీవాడొకడు ధోవతిట్టుకొని తిలకు గడ్డమట్టుకొనిన వాడు కనుపడెను. ఈ పురుషుడు ఈ మెడ చూడగనే పారిపోయెను. దొంగలు దొంగలు అని అరవగనే ముల్లపట్టలవారు మూగిరి. పడకయంతయు రక్తముచే తడిసియుండెను. డాక్టరు పరీక్షలో మెడమీద మూడుగాయములు కాన్పించినవి. ప్రక్కలకు పారి గాయములు లుండెను. పోలీసువారు విచారించెయ్యమన్నారని నేరునివాడ యింకను దొరకలేదు.

క్రాంతి రైలుమార్గములు

ఖాజీపేట బల్లారా రైలు పూర్తియైనది. 1 మే నుండి రాకడపాకడం జరుగగలవు. ఇదిగాక పర్వతముండి పల్లి వరకొకటియు, వికారాబాదునుండి వీరభద్రా కింకొకటియు ఈ విషయము మరియెందు రైలుమార్గములు నిర్మించు కానున్నవి. మండలపరిషత్తు వంటెన కట్టవలసినవచ్చని తెలియుచున్నది. పైవానిలో వికారాబాదునుండి వీరభద్రా రైలుమార్గమునకు 80 లక్షల 42 వేల రూపాయలు అగునట్లు.

నీటిపారుదల

రాష్ట్రమున పానయోగ్యమున నీటిపారుదల ముఖ్యగరములలో ఏర్పరచుటగాను కోటిరూపాయలు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించియుండిరి కదా. ఈ విషయమున వివరములు తీర్మానించుట కొక ఉపసభాము ఏర్పడినది. దీనిలో టాప్టరుదొరగారు (రెవిన్యూ కార్యదర్శి) కాలిఫర్నియాగారు (పారిశ్రామిక కార్యదర్శి) పల్లికవర్క్స్ డిపార్టుమెంటు కార్యదర్శి మున్నగువారు యింకను యితరులును మొదల అయియున్నారు.

వకీలులైన ఆగ్రహము

హుజూరునగరము (వల్ల గొండ్లజిల్లా)లోని మున్నపుకోర్టులో ఒకటిగానున్న శ్రీయుత బోయనపల్లి వేంకటరామారావుగారిపైన మున్సిఫుగారు ఆగ్రహముపడి వీరిపై చర్య జరుపుచున్నారనియు, ప్రస్తుతము వకీళ్ల కాసముగోవి (17) వెళ్లిన ప్రకారము తనకోర్టులో షరీఫ్ యవద్దని వీరికి నోటీసు పంపబడినదనియు తెలియుచున్నది.

వసంతోత్సవాలు

ప్రతిజ్ఞము ఉత్సవాసములు జరుగుచునే యున్నవి. ఇది వరకు 14 ఉత్సవాసములు జరిగినవి. ఇవి చాల ఉపయోగకరములగు విషయములను గురించినవిగా నున్నవి. ప్రభుత్వోద్యోగులకు తమ కనుమాలముగానున్న విషయములను గూర్చి ఉపన్యసించు కమిటీవారికి తోడ్పడుచున్నారు. ఇది చాల ప్రశంసార్హము విషయము.

ఆర్యవంశము

ఈవారమున సానిక ఆర్యవంశముయొక్క ముప్పది నాల్గవ వార్షికోత్సవము జరుగుచున్నది ఉత్తర హిందూస్థాన

విజయనగరము

(స్వకీయ విలేఖరి)

శ్రీయుత మోతే నారాయణారావు, జమిందార్

ఎం. ఎల్. సి వారిని గౌరవించుట

ఏప్రిల్ 28—15-4-28 సాయంత్రమున కానుకు రైవారి సత్రికున పూజకుల తరపున క్షాత్రికన్య శ్రీశీతా రామంజనేయనాటిక పరాశ్రమ్యులకు శ్రీయుత మోతే నారాయణారావు, జమిందార్ ఎం. ఎల్. సి గారిని, వారి నాటిక పూజమును శ్రీయుత కె. కోటయ్య వాయాడుగారు గౌరవించిరి. వచ్చినవారో ముఖ్యులు—శ్రీయుతులు వి. ఎస్. కుడ్య ఎస్సెయరు వి. సి. ఎస్. (పబ్లికల్స్), కానుకు రై లక్ష్మీనర సింగారావు, డాక్టరు యేబూరి వెంకట్రామయ్య, గాంధర్వ విద్యాభ్యాసక ద్వారం వేంకటస్వామివాయాడు, యు.సి.పాణ్ణి, తాడిరామయ్య, ఎ. జె. గోపాలరావు (ప్రెస్), టి. రంగారావు వాయాడు.

అంతరుగలసి ఫోటో గ్రాఫ్ తీసికొనిన పిదప, అల్పవార విశ్రాంతి పొందెను.

గోపాలయ్యగారి (తిరునల్వేలి) ఫిడేలు వాయిద్యము

ఈయూర 20-4-28 కానుకు రైవారి సత్రికునందును, 25-4-28న, సిటిక్లబ్బులోను తిరునల్వేలికాపురస్థులకు శ్రీయుత గోపాలయ్యగారు ఆ న ఫిడేలు వాయిద్య విద్యాంశుడు పథులచేసి పండిత పానురజనమును రంజింపజేసిరి. వీరు ఫిడేలు వాయిద్యమున విరుపమానులు. తంబురామీద పుల్లతో వీరు వాయిద్యము ఆపూర్వము, అత్యున్నతము. కాని వీరికి తగిన తగ్గరము జరుగకుండుటకు, ప్రస్తుతముందలి ఫిడేలు మొదలగు తంబ్రవాద్య వికారములు యాయన ఫిడేలు తంబురా వాద్యములను ఆనన్యసాధారణ విద్యాంశుల నిగ్రహించి వెల్లడించుకుండుటయు మిక్కిలి శోచనీయము. ఇకముందైన విషయమని యపమాన ప్రజ్ఞను విద్యాధికులు రసికుల గ్రహించి వీరి నాదరింతురగాక.

రైల్వే స్టేషను వద్ద మూడవ క్లాసు ప్రయాణికుల యిబ్బందులు

విజయనగరము రైల్వే స్టేషను. ప్రయాణికులు హేమంధిగలరు. అందులోను పార్వతీపురం జంక్షనుగనక రైలునుండి దిగిన ప్రయాణికులు పార్వతీపురం నాటకు కొంతకాలము స్టేషను వద్ద నిలిచియుండిరి. తన్ను ప్రయాణికుల హేమచాలక పెక్కుమంది వారిసాను సులతో నుండవలసి వచ్చుచున్నది. లోకంపెనీవారు హేమ కడపపై పున, సామానులమ్యవారి యంగడల కిచ్చి, ఫారమునకు బోవుటకు వీలగు కొద్దిగా మార్పుచుటకు స్థలములేదు. నింది, మూడవ క్లాసు ప్రయాణిగాని అంగడలను వేరొకస్థల యున్నది.

వేసంగి శైవులకు శి

గత 28 తేదీనుండి మూడవ తేదీన తెగపడును.

మునుండి క్షాత్రికులకు రితకులను వచ్చియున్నాయందు 4 దినములు జరుగయు క్రిమముగా జరుగు.

రాజ

5 మేనాడు పున

జ్యోగ మహాపథ విశ్వాక గారియాధిపత్యమున జరుగ లోనిముఖ్యాశ్రమలి(1) కోరగా ప్రభుత్వమువారు బడున్నది. (2) నిజాం బాధ్యతాయత ప్ర ప్రతినిధులు ఆశ భోజనాదిపదుట (681) తేదీనా

రా:

శ్రీయుత కోకా అప్పారావు (హైకోర్టువకీలు,
బ్రహ్మపురం) గారి అధ్యక్షకోపన్యాససంగ్రహము
రాజారామ మోహనరాయలువాటికాలమునండి భార
త వ్యవహార విజ్ఞానభిరుచును నూతన జాతీయోద్యమము
లలో గ్రంథాలయోద్యమముగూడ ముఖ్యస్థాన మలంక రించు
చున్నది. ఈ గ్రంథాలయోద్యమము మొట్టమొదట బరోడా
గయక్వావగురిచే భారత వ్యవహార తేజవీరినది. ఈయోద్యమ
ము ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశముందును బొంబాయి రాష్ట్రముం
దును అభివృద్ధి జెందియున్నది.

గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రదేశములో ముఖ్యముగా వ్యాపించుటకు కారణములు:—(1.) వీరేశలింగంపంతులుగారు తమ గ్రంథముల మూలమునను ఉపన్యాసముల మూలమునను పంఘు పంపాగ్రోద్యమము మూలమునను ఆంధ్రదేశమున కొనర్చిన సేవలను ఆంధ్రదేశముంతటను గొప్పకడలికలులైనను.

(2) వంగరాష్ట్ర విభజనఫలితముగా వంగరాష్ట్ర నాయకులు దేశమంతటను పర్యటనము సలిపి స్వదేశోద్యమ ప్రచారము సలిపిరి. తిత్పరీతముగా ఆంధ్రులు మేల్కొంచి మాతృభాషా పునరుద్ధరణమునకు గడంగిరి.

(౪) ఆంధ్ర జిల్లాలలో ప్రభుత్వోద్యోగములు తమిళ బాహ్యు
కాల కెక్కువగా నొసగబడుటయు, చెన్నరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ
ద్రవ్యములో నెక్కువభాగము తమిళజిల్లాలకే వినియోగింపబడు
టయు, ఆంధ్రోద్యమమును బుట్టించుటకు ముఖ్యకారణము లయ
నవి. ఈ ఆంధ్రజాతీయోద్యమము ఆంధ్ర
కళలయభివృద్ధికి గూడ తోడ్పడెను. ఆంధ్రజా
తీయ కళాకాల మచిటిపట్నం వద్దను, ఆంధ్రచిత్రకళా ప్రవర్ధ
నకాల రాజమహేంద్రవరము వద్దను, ఆంధ్ర గ్రంథాలయము వి
జయవాడవద్దను స్థాపించబడినవి. ఆంధ్రుల చరిత్ర శ్రీయుత చి
లుకూరి వీరభద్రరావుగారిచే వ్రాయబడినది. ఆ జనములలో
“ఆంధ్ర” శబ్దము ఆంధ్రులకు నూతనోత్సాహము గొల్పు
డెను. ఈ ప్రత్యేక ఆంధ్రజాతీయోద్యమపులిత

ఆంధ్ర దేశమందలి వివిధ ప్రాంతములలో ఆంధ్ర గ్రంథాల
సేలకొల్పబడినవి.

తెలుగు ముద్రాకారములు విరివిగా సాపేచ్ఛబడి
పరియోక్తయైన వార్తాపత్రికలయొక్కయు ప్ర
ద్యోగిని. గ్రంథములు, వార్తాపత్రికలు వృద్ధి
లయములును గూడ వృద్ధియగుచుండెను సహ

కరోద్యమము యీ గ్రంథాలయోద్యమ
 వినె. చదువరగనట్టియె, అణగద్రో
 బ్రాహ్మణేతర ప్రజలు
 స్వత్యములను గుర్తింప
 యులను గురించి వారితో చే
 గొకులను ప్రోత్సహింపజేసినది
 న్యమ ఫలితముగా బ్రాహ్మణే
 మాతృభాషగ్రంథములను
 ఛండులను గ్రామ ప్రాం
 వృద్ధియగుచున్నది.
 ట్టును ప్రకారము గ్రామ
 మొపగబడినందున, వోటు
 కొనుటకును, తను కొనగ
 హించుకొనుటకును గ్రామ
 యం దభిరుచి బుట్టినది.
 గ్రంథాలయములు గ్రామ

విద్య వ్యాపింపజేయుటకు
ద గ ల వు. గ్రామ
భిప్రాయమునకు కేంద్రనిల
నకు తోడ్పడును. గ్రామ
రచి వారిని మేల్కొలు
దొడకును.

మహారాను సానిక
పక గామమలో
గాను గావలిన
ర్పుచో, సా
ము ఖిచ్చ

లు భరించవలెను. మద్రాసు జిల్లా మునిసిపల్ చట్టము
బోర్డుల చట్టముల ప్రకారము సానికేషన్లను గ్రా
మము పరమాలయములకును వినియోగింపబడవలెను.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయస్థాపన ఆంధ్రదేశములో గ్రంథాలయోద్యమమును ప్రోత్సహించుచున్నది. ఆంధ్రదేశముంతటను కేంద్రగ్రంథాలయమున దనురామమోహన గ్రంథాలయము బెజవాడలో స్థాపించబడి 20,000 పుస్తకములతో నలరారుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయముగూడ బెజవాడయందే స్థాపించబడినది. కాబట్టి యీరెండు గ్రంథాలయములను చేకూర్చి పనిచేయు వచ్చును. విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు, వివిధ జిల్లాలయొక్క కేంద్రపఠములయందే గాక, గ్రామప్రాంతములందు గూడ, నొకచోటకును విశ్వవిద్యాలయోధికారులు ప్రయత్నముల సలుపుచున్నారు. ఈ కార్యమునకు వివిగ్రహాంతములందలి గ్రంథాలయముల తోడ్పాటుమీదనే విశ్వవిద్యాలయోధికారు లాధారపడినారు. ఈ విధముగా ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమమునకును అన్యోన్యసంబంధ మేర్పడగలదు.

అబ్బా నాళిగారు

మదరాసు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

బారోలీ సత్సంగ హామీ

బాణ్డోలీ, ఏప్రిలు 28:— బాణ్డోలీ సత్యాగ్రహోద్యమ
వార్తా ప్రచారక సంఘం కార్యదర్శి యిట్లు రింజి వార్త సంపు
నున్నది:—

జప్తు చేయుటకు నచ్చిన రివిన్యూ ఉద్యోగులందఱు జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరుగారితో కలసి వేలారు గ్రామమునకు రెండు మోటారుకాడ్లు ఎక్కి వచ్చిరి. పారాయి దుకాణాదారుడగు దొరస్వామిను పార్సీయింటికి పిలిచి, ఈ దొరస్వామిగారు డిప్యూటీ కలెక్టరునకు అదివరకు వ్రాసిన యొక యుత్తరము డిప్యూటీ కలెక్టరుగారికి చాలా అగ్రహకారము దొరస్వామిగారిని చాలా చీకాటు పెట్టి పొయ్యికి తలుచేసిరి.

అతడు తన సారాధికారియు తెరువలసినదిగా నిర్బంధించి తలపులు తెరిపించి ద్రుకాణములో అమృతము సాగించవలయునని దెదరించినదికాని, అతడు అమృతము సాగించననియు, అచటనున్న పీఠాలన్నియు నీళ్లు వేరుబడియున్నవనియు, నీళ్లు తెరచుటకు తనకు అధికారములేదనియు అని తెరచునట్టి జబాబు ద్వారా తాను వసించననియు బదులుచెప్పెను కాని, అతడు మారుపలకకుండా చీనాను పెట్టి దెదరించినది.

ఆ గ్రామములో కొందరు వాంట్లేరు ప్రాతః
కాలము రిగంటలకు లేచి గ్రామములో అందరికిని
మేలుకొలుపు పాడుచు తిరుగుచుండగా వారు వాయించుచుండి
న శ్రీవాద్యము విని పోతేను ఉద్యోగులు కోపాశేషులై వా
ంట్లేరును దుర్బాచలాదిరి.

వీధులలో గ్రామస్థుల పశువులు తిరుగుచుండినను జప్తు చేయబడలేదు.

వారేమియును చేయలేక నేనుకూడా తిరిగి యుంకొరి.
 8 భూమి జప్తు వారంట్లును పరభోను గ్రామములో జారీచేసిక
 భూమి జప్తువారంట్లు జాబాలా గ్రామములో రెండు జారీచే
 యబడిన. ప్రజలు మంచి పట్టుదలతో ఉత్సాహపూరితులై యు
 న్నారు. (ఫీచరు.)

శవాజీ వ్యాయామమండల్

భారతీయ వ్యాయామ విద్యాప్రాశస్త్యము

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, సర్ సి. పి. రామ
స్వామిగార్లు ఉపన్యాసములు

చింతాద్రుహిణులయందలి శివాశీ వ్యాయామ మండలియొక్క ప్రతిష్ఠాపనోత్సవము మొన్నటిసాయంత్రము వరే సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారి అధ్యక్షతన కేంద్ర జరుపబడినది. దాక్షరణ్య అవలంబితమైన భారతీయ వ్యాయామ శాస్త్ర ప్రాశస్త్యమునుగూర్చియు, పాతన భారతీయ వాగ్గేయములనుగూర్చి మాజీకులందఱు పరస్పరములతో ఉపన్యాసము గావించిరి.

ప్రప్రథమమున వ్యాయామ మండలమందు తరీఖీతు పొందిన యొవకులు పేక్కులడు వివిధములగు యోగాసనము లను, తదితర వ్యాయామ విధానములతో బాహుబలప్రదర్శన మును గావించిరి. ఈ మండలి సౌకంపబడి నుమారారుమాసము లైనను ఇంతిస్వల్పకాలములోనే అందు శిక్షణబడసిన యొవకు లుండు దక్షులైమగు అభివృద్ధి కలిగెను బలప్రదర్శనముతో సభ్యు లు మిక్కిలిగ నంత్య పిజేందరి.

శ్రీ క. సంజీవి కామతుగారు పట్టణమందలి వివిధ వ్యాయామ మండలములసాధకు లై ఆత్మసంతోషమును గొనుచుండుట వలన వారి యుద్యమము సక్రమముగా నున్నదిగాంచుచుండుట ఉద్యమాభిమానులు సంతోషపడగల విషయము. ఈ చింతాద్రిపేట వ్యాయామ మండలికాళి 1927 నవంబరు మాసములో నల్లూరలో ప్రారంభింపబడి క్రమక్రమముగా విశేషముగ యుపసంపన్నమై నాకర్షించుచు నేటికి దాదాపు 30 మంది పభ్యులను గలిగి ప్రబోధరణకు పాత్రమైయున్నది. కాని మండలినిర్వహణమునకు వలసి నంతసేపవహాయము కలుగుచుండుటలేదని కార్యదర్శిగారు నుడివిరి.

డాక్టరు, ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు మాజీకలాలేరు బొమ్మ
బ్రహ్మపురి ఉపన్యసింతును ప్రపంచములో మల్లయ్యధ్యక్షునం
దు విఖ్యాతీగాంచిన బిజినెస్-ఆను పోలిష్ ఫెల్ట్రాటును (తుటి
కాలములో భారతీయపీడెడు గామా జయించెననియు, దీనిని
బట్టి పూర్వకాలమందే గాక ఆధునికయు గ మం దు ను
దే వా ప రి శ్ర వ, వ్యా యా మ క్రి డ ల ం దు
భారతీయులే అన్ని దేశములవారికంటెను అగ్రగణ్యులైయు
న్నారనియు భారతీయ వ్యాయామవిధాన మత్యుక్తమైనద
నియు, కాని ఒకవైపు భారతీయుల బాహుబల పరాక్రమము
లిట్లు జగద్విఖ్యాతమైయుండి శేరికొవైపు భారతీయ స్త్రీ
పురుషులు జర్మనీమొదలగు దేశములందు అనాగరికులు అటవి
కునవలె ప్రదర్శింపబడుచుండుట దుష్సహమును, కడుంగడు
సంతాపకరముననియు, పల్కిరి.

పాశ్చాత్యజాతులు వ్యాయామవిధానముల ముక్కుమొగ
మెరుంగని కాలమునందు, అంతకుపూర్వ మెక్కియో కేలవర్గ
ములకు ముందే వ్యాయామశాస్త్రమును పంపూర్ణముగ చర్చిం
చియుండిరి. నేటికిని పాశ్చాత్యుల నేకులు
భారతీయ వ్యాయామవిధానమందలి దండెములు, బస్కీలు
కలేలాత్రిప్పలు మొదలగువానిని నేర్చుకొనుచున్నారనియు,
చరక, సుశ్రుతములందు సద్వృత్త సాంప్రదాయములను గూర్చి
యు, ఆశోగ్య విధులనుగూర్చి చెప్పబడియున్నదనియు, రజస్వ
లానంతర వివాహమే వానియందు విధింపబడెననియు, అన్ని
విధముల ప్రాచీన భారతీయ శాగరకత ఉత్తమోత్తమమనియు,
ప్రస్తుత పరితనితినండి, పాశ్చాత్యులకురం ప్రాసదశముండి
బములడి పూర్ణపు బౌద్ధత్వము నందవలయునని యాశించిరి.

సర్ సి పి. రామస్వామి ఆయ్యనగారు మాట్లాడుచు
బాహుబల ప్రదర్శనమును గావించిన యువకులను ప్రశంసించి
దేహ పరీక్షియమున్ను, హృదయపయోగము లను నీ రెండు
విషయములును ప్రస్తుతియు భారతదేశమునందర్శితాంశక్రమల
నియు, ప్రాచీనీస్మృత పథమునుండి నేడు అభివృద్ధి పైతి
మనియు, శ్రీ శివాజీ మహారాజాయొక్క జీవిత మీ జాతీ
యపురుషుడరణము దాదర్శప్రాయమనియు, యుక్తాయుక్త
జ్ఞానమును బోజాడి పాశ్చాత్యునకరణము గావించుటవలన
దోషగుణెన్నియో సంభవించెననియు, శారీరక సంపన్నులుగా
నిది మానసికాధ్యాత్మిక శక్త్యోపేతులు గాజాలరని మన ప్రా
చీనులు గ్రహించియుండిరనియు, అట్టి అభివృద్ధిని బడయుటకు
డాక్టరు, ఆచార్య లక్ష్మీపతిగారివంటి ఉద్యమభిమానుల కృషిచే
ఈ వ్యాయామమండలులు దేశమునకు మహాపకార మొనరింప
జాలునని పల్కిరిరి.

శ్రీ కె. సంచీవికామత్యగారు వందనము లర్పించుటతో
సభ ముగింపబడెను.

ఆంధ్ర మహాభారతము

(తేకుమళ్ళ రాజగోపాలరావుగారి చతుర్థోపన్యాసము)

(మార్చి నెల 8వ తేదీ తరువాత)

పదాంతమున,

య. విత్తోల్కాశనిపుంజ మొక్కయనఁగా వివీధి విష్ణు ప్రపక్షతివాతానాతి, దూలి తూలకలాకారంబులై వారిద ప్రతీతితో సాల్పడి నల్లడం జెడరఁగాఁ బాత్రై నునోవే గుండ్రై, పతగేంద్రం డనురాంతికంబునకుఁ దల్పియర్చి యంబుండఁగన్, (ఆది, 2, 91, వెనుక వెడలక బయల్ పడియె కల్పకంబున, (ఆది, 4, 48)

పల్ల - పల్ల.

క. మానె నభోమణి నక్కలు

గూసెం గలయంగ దెసల-కుం బలుసాయల్

నేనెన్ బల మొయ్యెను లడరి

మోసెం దమయంతే దూర్య-ములపధ్యమల్.

(విరా 4, 86)

మొట్ట మొట్ట.

కట్ట - కట్ట. (జీలకట్ట)

(పెగడకు పెగడ.

క. తగ నీలా నూహింపుము, దిగవిడువకు ధర్మతనయు దృఢ మతిచే పాం, దగు చందము గొడుకలకుం, దెగడలకుం జెప్పి తీర్చు పెం పేర్చడఁగన్. (ఉద్యో, 2, 95)

వాక్కునకు - వాక్

క. ఆకమఁ డత్వంత విషా, చాకులుండై లోకనింద్య మగు నర్థము నీ, వాకునకుఁ దెచ్చు టుచితమే, వాక్ సహోదరివి నీవు వాచి త్రమునన్. (ఆది, 8, 180)

క. నీకలపుల నిక్కురుకుల, మాకుల్యముఁ బొందు లేమి యాశ్చర్యము సా, మాకృత్యులుగానివారల, వాకుల కిటులు నుపద్ర-వంబులు కాక. (ఆది 8-41)

నలదర - పదమధ్యమున

క. పర్వపథా ప్రభృతిగ నవ, పర్వములను విస్తరిల్లి (ఆది, 1, 87)

క. పర్వము స్త్రీపర్వాదిక, పర్వంబులనేనిటం (ఆది, 1, 85) నీ. గురపత్ని నేడయి క్కుండలంబులు దొడ్డు, దివసమీదివస మతికమింప. (ఆది, 4, 114)

పై, వలునెడలం బయల్ పడియె వల్లమనంబులు

(ఆది, 5, 48)

నలదరల యయ్యలోపము

ఆ. నెలరువాటు దీవి యలనల్ల నల్లార్పు, సోర్లగండ్లయం, సాచ్చినుడిసి, తిరిగివేగుఁబోక తెప్పెనెల దీఁగ, కొనలవంక లాత్తు ననలఁబ్రోచు. (ఉద్యో, 4, 112)

గ-వ కారములు బలహీనమై నవి

ఉ. మానితసత్యవాక్య యభిమత్యులొద్దవ కాంతమత్య సం తానఁడనైదయాభి నిరతస్థితి నీవు మడియబంధు సం తానమనోజ్వలంబు పరతింబుగ వాకుం (వియంబుగా మహోర్వినుత పర్వయాగముడివింపుము కావుయ పగ్వసంహతిన్. (ఆది, 2, 280)

క. గురువచనస్థితి మనకే, గురకునుడి పత్తి గాఢగుం గావునవి త్రుణిని బరిగ్రహింతము, తిరుమగ గురవచనమొందు తెలు గలయగున్. (ఆది, 7, 218)

ఆలుగుళ్లు- ఆలువుళ్లు- శిథిలము.

క. ఆమెయిని వివిధకర్మ, స్తోమంబులుపుళ్లు నేసి మనిశిత బాణో, ద్వామప్రసారవిభవ, శ్రీయార్దురి కద్యుతంబు నేనెం గడిమిన్. (విరా, 5, 86)

కుడికరంబున నలుగుడు వేలువండంబు. (జైమిని. బా. 6)

అట్టివాడ-అట్టిర.

చ. అతిరుచిరాగతుండయిన యాతనికిన్ హృదయప్రమోదమా తతముగ నవ్వనంబున లతాలనల్ మృదులానిలాపవ ర్జితకు మమాత్మ తాపశులు నేసలు పెట్టినయట్టిరైరి సంపదధరిసిని వాదమృదు భావల దీవన లాపనిమ్ముచున్. (ఆది 4, 17)

బహువిధ పూహభేదనోపాయములను

ప్రయోగ రహస్యాతికయముగాఁగ

కలపెనెడకుఁ దొంటి భార్యవుడు వింట

నిట్టిఁడెయిని పొగడంగ నెల్లజనులు (ఆది 5, 281)

నురేంద్రకన్యకలు నిట్టిరెహ-ప విలాస సంపదన్.

(ఆది 6, 78)

నన్నయభిట్టు వ్రాసిన శకటకేఫగల పదములు ప్రాసస్థానము లందు 72 కావచ్చునున్నవి. కొన్ని అచ్చ తెనుగు పదములందు "భ" మున్నగు నక్షరములను కలవని కొందరనుతము.

జటిల్లి-జట్టిల్లి- ఇది యాంధ్రకేబ్బ మని కొందర ముతము.

ఉ. ఆంగజరాగమత్తుఁ డర నన్నకు నిచ్చెయినైనఁ బ్రీతి నే యంగలవార మీ జటిల్లి యాతనినోడవ శీటుఁగాక యం చుం గొనిపోయి దైన్యమున నూతురి పీచుఁగూర్చుండ బాండుపు, త్రాంగనఁ బెట్టి కట్టిరి ద-యాపరి వృత్తిచిత్త వృత్తులై. (విరా. 8-17)

అనువాసికము లన్నియు నిం దున్నట్లు భాషానిదర్శనములు పెక్కులగలవు. అట్లే "జ్" అనునక్షరము తెడగు, ఆరవము, కన్నడము, మలయాలము నను నీవాయగు భాషలందును గలదు. కర్ణాటాంధ్రములం దిది యిట్టివల ద్విగుక్తుటకారణకారములు గాన, "జ, డ, ట" మున్నగు నక్షరములగును మాటినది.

వెనుమట్టిది పల్లంబిరి, యనకుండఁగ నోలమును బయలు నొక్కటిఁగా. (విరా. 2-821)

ఏమిపాఠ్యుడు నీవు చండినగల్గె యావచ్చు కారవ్య సం గ్రాహక్షోభము బాహుద్యమనఁ దీర్చుం దెవ్వమిట్టికి-మి క్కే మెల్ల నెఱంగింది చూచెదముగా కీసారికిం బోయిరా భీముం డీ త్తటి రిత్తుటలకు గో-పిందంబు నూ వెంపలన్. (ఉద్యో 8-65)

ద డ.

క. ఏలీర వాని ధనంబులు, బాబుగ బంధువులఁ దాకు బ్రదికిన దివముల్, వేలూరిచి తిం (దాతని, యోలము గని పిదప భీతి నొదుగుదు రాజిన్. (విరా. 4-217)

ఇప్పుడు "ద" కారముతో వారంభింపబడు కొన్ని పదముల కప్పుడు "డ" కారముతోగూడ వాడుకలో నుండె ననుటకు కొన్ని నిదర్శనములు.

డిం చు.

క. కడియుచుఁ బాయుచుఁ బట్టుచు, నదబుచుచుం బడుచులేచు చడలచు నడి గొంబొడవెడు కినుకం గడుం దెట్టిదముగ, దెనఁగి చలంబు దింపక కడిమిన్. (విరా. 2-848)

దెప్పరము.

ఈకీరీటికిఁ జనుఁగాక యివిధము దెప్పర మున్నుల కోర్వ నమ్మున్. (విరా 5-886)

ద క్క.

డక్కెను, రాజ్యమందు వక-ట యిటు తమ్మునిభాగ మీక నీ, నెక్కటి మ్రొంగ జూచె రది యెట్లునుగ విను మీను లోలతక, గ్రక్కన నామిమంబురవి గాలము మ్రొగిన చాచ్చు నూనె యి, ట్లక్కి-వుండెన నీకొడుకు నుల్లము ను న్నటు లాడఁ గూడుకన్. (ఉద్యో 2-52)

ప్రకృతమున వాడుకలో లేని పెక్కుపదములు భారత మునుండి సంపాదించవచ్చును.

ఉదా:- ఈడబోవు, అలుపుళ్లు, మునుము, ఎయ్య, పిండలి, కీలారితనము, ఉదిలకొనియె, బమ్మరింప, చెట్టుప, వెము, కాయువు, ఆలందురు, నూయాణము, జావడము, కొండుక తొగడు, వెలుచు, పాదనము.

అర్థము మారిన పదములకు కొన్ని దృష్టాంతములు.

ఇట్టి - మగ కింక.

లేడి - ఆడుజింక.

క. మనఃజరాగంబుకఁ దెనఁ, గిర యిట్టిలి లేడిఁ జూచి కృత హస్తుఁడు పె, ల్పన యేనమ్ముల కాతెం,టివి ద్రక్షఁగనేనె గడుఁగతినప్పొనయండై. (ఆది. 5-49)

చీర-ప్రకృతమున-స్త్రీలు ధరించు వస్త్రము.

తిక్కనకాలమున-వస్త్రము.

పేరు వలంబు గూడుం, జీరయు నిడి సాకరింబు నేసినఁ జూలన్, గోరీన వంటకములు వా, నేరిమిఁ దగ నెఱపి కొలు తు నిక్కలభిక్షన్.

లావంతులు.

క్రియలు నలసినప్పుడు పదమునకు ఇంచు లేక, పొడ, కొలుపు, పడు, పడుచు, తెంచు, మున్నగు నవి వాడుటయు, అట్లే పాటు, కోలు, మున్నగు వానిని చేర్చి కామవాచకము లను జేయుటయు పుంతావుల గావచ్చుచున్నది. అట్లే "లా వంతులు, నల్ల" మున్నగు ప్రయోగములు విమర్శనీయములు.

చ. అనిన ముయోధనుండు దమ యయ్యకు నిటును నిజగంబు లన్నిని నొకపెట్ట మ్రొగినను నెట్లు సర్వము గాచెనేనియున్ వినుము చుతుండుఁ డధ్ధమని నెచ్చెలి వాచెవులార విందు నింక నతని నొక్క-బామునకుఁ గాన్పతి వెంపల నాక్రయింతు నే. (ఉద్యో 2-322)

మ. నుతువాడై వివయంబు నేకొనక యేచొప్పుం దగం శెప్ప కా, ధృతరాష్ట్రం దెవనీతిఁ జేసినను సం-భంగం రాదంచు వే, గ తెగంబాట తంపు నేయునెడలో-కందెల్ల మెన్నం బ్రకా, శిథిధర్మ సిథిసొంద మామనముని క్షింతంబు గాఁ జేయుమి. (ఉద్యో. 3-25)

ర క్క. ప.

ఉర మప్పించి యమ్ముగొ రక్కె-పయంబును, ములుకు వాడునై పురజనం బును. దులఁకి (విరా 3-87)

ద్రో ఖ. కి.

క. భూవరు తెల్లను నొక్కట, ద్రోపికిక తొడరి యతనితోఁ దెనఁగి కడుం, జేవనెడి పోవునప్పుడు, నీ వచ్చుటఁ గల వో లేనొ నిక్కను చెప్పుమా. (విరా. 4-211)

వైరము-తద్భ-వేరిమి (?) తేక వేరము (?)

ఉ. వేరిమి ధర్మజం బరిభవించిన ద్రోహులు వధ్యులన్న నె వ్వారికిఁ బోలదే నుజన-వత్సల నీవిటు లంటు వారు ము మ్మిగన మెత్తి కీడ్పటివి యంతలు' నేసిన దాన నీమదిం గూరిన నోవుసొంపునను గోపము వెంపునఁ గాచె యార యన్. (ఉద్యో, 8-72)

(వీరిని అని పాఠాంతరము)

ఉ. వీరును బాండువుత్రులును వేరము దక్కి- సాపంగి మన్ని-కై, పోరిత మాడి యే నటులు బుదులు నెప్పిసభంగియున్.

స్వతంత్రప్రయోగములు. (ఉద్యో. 8 ఆశ్వాద్)

నెల్లు (-శబ్ద) డట్లునెల ద్రెల్లి చెచ్చెర లేచి

యెడలు దుడిచికొనుచు నోయ్యఁ జనియె.

(ఆది. 7-202)

క. నీవింత యలుగ నేటికి, వావంతయుఁ బారలున మ-నః భేదము నో, కా-వంత దిక్కుకుండఁగ, లావంతులు మత్తయలు గ-లన పగ దీర్చున్. (విరా. 2-161)

నల్లన యనటకు నల్ల.

తే. అమ్మచాళ్ళంబు ధవళదే-హంబునందు, నల్ల గలిగిన నీవిత్తు వాకు దాసి, వగుము మఱియందు నల్ల లే దయ్యోనేని, నీకు నే దాసినగుడఁ బ-న్నిదముపఱుము. (ఆది. 2-82)

నీ. ఉల్ల తెల్లని తుర గొత్తము వాలంబు నల్ల నెసితిరేని వాకు దాసి, యగు. (ఆది. 2-84)

కాకినాడ అంత రాతీయ

సాంగత్యము

ఈనెల 28 వ తేదీన కాకినాడవద్ద స్థాపించబడెను. ప్రపంచముందలి వివిధ మత సాంఘిక రాజకీయ విషయములు ధారాళముగా చర్చించుటకును, వివిధజాతులలో అన్యోన్య సోదరప్రేమ భావములను పెంపొందింపజేయుటకును,

చేకూర్చుటకును, పై సంఘము స్థాపింపబడినది. గాంధీ డు అహమదాబాదువద్దను, ఏ. ఏ. పాల్ గాఢ నందును యిదివరలోనే స్థాపించియున్న సంఘము

యీ సంఘము స్థాపింపబడినది.

ఈ క్రింది కార్యనిర్వాహకవర్గ మెః

అధ్యక్షులు:- పి. ఎం. శ్రీనివాస

పభ్యులు:- క్రియంత సి. రావు

బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి.), ర వల్లి

డా. వి. రామకృష్ణారావు (ఎం

డి.) పి. రామస్వామి (ఎం. ఏ.)

బి. ఎల్.), మహమ్మదు పయ:

(బి. ఏ.) గార్లు.

కార్యదర్శులు:-

ఎల్) ఎల్. ప్లాట్టు కన

బ్రాహ్మణ

1928 సం 1 వీ

ఘంటలకు శ్రీయంత య వా దీక్షాస్వీకారోత్సవము

యుట కెంతయో సంతసం: రొక్కం బాలకృష్ణారావు

మండి శ్రీ, పురుషులు వడి గావించబడినది ఎంతకాలం

స్వీకారమునకై శ్రీ వెనగులా: వ్యవశేమున యీ పవిత్ర ఆగ

క్యతనకు ధన్యవాదములు. ధ్యాన, బ్రహ్మనంద రపక

సద్గురువులకు సాధు పన్న రావుగారికిన్ని కృతజ్ఞ

న్నాడను. దయామర

వ్రతమును నీచము?

న, సాహసమును:

జేసిన నన్నాశీర్వ

Nageswara Rao, Editor, Andhrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.